

Interact – Naar een efficiëntere grensoverschrijdende samenwerking voor de bescherming van kinderen

Praktische handleiding bij het voorkomen van en reageren op mensenhandel en verdwijningen van kinderen in migratie

Missing
Children
Europe

H&M FOUNDATION

With financial support from the "Rights, Equality and Citizenship 2014-2020" Programme of the European Union. This publication reflects the views only of the authors. The European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Ontwikkeld in het kader van het door de EU medegefinancierde project SUMMIT (2016) - Voorkomen dat kinderen zonder begeleiding vermist raken door beste praktijken te identificeren en partijen op te leiden over samenwerking tussen agentschappen en bijgewerkt in het kader van het Interact-project binnen het Amina-programma (2019), Bescherming van kinderen in migratie in heel Europa

©2019 Missing Children Europe

Dit handboek werd mede geproduceerd door Missing Children Europe en ECPAT UK

Met speciale dank aan alle belanghebbenden die bereid waren hun ervaringen, praktijken en middelen te delen.

Indeling: Kaz Kapusniak

Alle rechten voorbehouden. Elke reproductie of presentatie van deze publicatie kan alleen plaatsvinden als het relevante auteursrecht wordt gerespecteerd.

**Missing
Children
Europe**

Inhoud

Acroniemen en afkortingen	5
1. Inleiding	7
Doel van het handboek	7
Doelgroep van professionals	9
Kerterminologie	12
2. Kader	16
3. Principes	20
Introductie	20
Altijd een kind: een visie op hoe de rechten van kinderen in de migratie te respecteren	22
4. Kinderen die het risico lopen op mensenhandel als specifieke doelgroep	28
5. Perspectieven voor actie	32
5.1 Preventie	32
Het detecteren, identificeren en doorverwijzen van het kind dat bescherming nodig heeft	34
Verzameling van identificerende informatie	37
Een voogd aanstellen	44
Het kind informeren en horen	45
Kindvriendelijke manier om belangrijke informatie te verstrekken en vertrouwen te genereren	47
Beoordeling van de kans op verdwijning en (her)exploitatie	54
Risicobeoordeling	54
Elementen waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van het risico dat een kind vermist kan raken	55
Opsporing van familieleden	67
Actoren opleiden om beter geïnformeerd te zijn	69
Reageren op beschermingsbehoeften	70
Pleegzorg en zorgplannen	70
Acties die moeten worden ondernomen als het kind het risico loopt (opnieuw) slachtoffer te worden van mensenhandel	73

Samenwerking tussen actoren en over grenzen heen	79
Samenwerking met andere instanties bij preventieactiviteiten	79
Het identificeren van tegenhangers en bondgenoten binnen het land en over de grenzen heen	80
Het delen van informatie	81
Memorandum van overeenstemming of samenwerkingsprotocollen	88
Formalisering van grensoverschrijdende samenwerking	89
5.2 Reactie	90
Verantwoordelijkheid in het kader van een vermist kind in migratie	92
Melding van een vermist kind in migratie	94
Te ondernemen acties na de verdwijning	100
Samenwerking met andere instanties als antwoord op een vermiste niet-begeleide minderjarige	105
Samenwerkingsprotocollen	106
Grensoverschrijdende samenwerking	109
Proactieve samenwerking	110
Het Europese netwerk van meldpunten voor vermiste kinderen	112
Europees netwerk van 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen	
Modeldocument voor grensoverschrijdende samenwerking	114
Europees netwerk van 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen	
Modelformulier voor kind(eren) op zoek naar ouders of familieleden	123
5.3 Nazorg	131
Niet-bestaande hulpmiddelen en netwerken	133
Voorkom hertraumatisering	134
Rekening houden met de opvattingen van het kind	135
5.4 Samenvattingsmodel over verantwoordelijkheid, complementariteit en coördinatie tussen verschillende betrokken agentschappen	137
Preventie	138
Reactie	139
Nazorg	140

Bijlage I – European Model Protocol of Cooperation between Law Enforcement and Civil Society Organisations in Cases of Missing Children	141
--	------------

Bijlage II – Bestaande hulpmiddelen en netwerken	147
---	------------

Bijlage III – Interact contactboekje	149
---	------------

Acroniemen en afkortingen

AMINA	Bescherming van kinderen in migratie in heel Europa
CONNECT	Vaststelling van goede praktijken en verbetering van de samenwerking tussen partijen die betrokken zijn bij opvang, bescherming en integratie van niet-begeleide minderjarigen in Europa (project)
EASO	Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken
EC	Europese commissie
EU	Europese Unie
EUROPOL	Wetshandhavingsinstantie van de Europese Unie
FRONTEX	Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie
IMPACT	Verbetering van monitoring- en beveiligingssystemen tegen kinderhandel en uitbuiting (project)
INTERPOL	Internationale organisatie die zich bezighoudt met het ondersteunen van politieorganisaties bij het voorkomen en bestrijden van criminaliteit
IOM	Internationale organisatie voor migratie
KMOP	Familie- en kinderopvangcentrum
LEA	Wetshandhavingsdienst
MASH	Multi-Agency Safeguarding Hubs

NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NRM	Nationaal verwijzingsmechanisme
PTSD	Posttraumatische stress-stoornis
UN	Verenigde Naties
SUMMIT	Voorkomen dat kinderen zonder begeleiding vermist raken door beste praktijken te identificeren en partijen op te leiden over samenwerking tussen agentschappen (project)
UNICEF	Kinderfonds van de Verenigde Naties
UNCRC of CRC	Verdrag inzake de rechten van het kind
UNHCR	Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen

1. Inleiding

Doel van het handboek

Wanneer een kind in migratie vermist raakt of dreigt te worden, creëert deze situatie een kruispunt van verschillende omstandigheden, wetten en partijen. Het migratie-aspect van de situatie van het kind vergroot vaak de risico's op verdwijningen en uitbuiting, omdat het kind zich vaak in een precare situatie bevindt. Het betekent ook dat de reacties op de verdwijning en uitbuiting moeten worden afgestemd op deze specifieke context. De beginselen inzake kindbescherming, migratie- en asielwetgeving en specifieke reacties op verdwijningen - inclusief wetshandavingsonderzoek - moeten in werking treden om de verdwijning van een niet-begeleide minderjarige te voorkomen en hierop te reageren. Bovendien moet rekening worden gehouden met uitdagingen in verband met mensenhandel, waaronder economische-, en seksuele uitbuiting. De vaak zeer complexe situatie van een vermist kind in migratie vereist een multidisciplinaire en vaak een grensoverschrijdende aanpak om de risico's waarmee het kind wordt

geconfronteerd te beperken en aan zijn rechten te voldoen.

Om te voorkomen dat een kind verdwijnt en uitgebuit wordt en gepast te reageren mocht dit toch zover komen, moeten de betrokken professionals met verschillende achtergronden op een gecoördineerde en efficiënte manier samenwerken. Dit zijn onder meer wetshandhavers, maatschappelijk werkers, hulpverleners in de opvang, voogden, professionals van 116.000 hotlines en anderen.

Dit handboek heeft tot doel goede praktijken te stimuleren en te verspreiden over hoe beter kan worden samengewerkt bij de preventie, reactie en nazorg van vermiste of uitgebuite kinderen in migratie. Dit handboek is een bijgewerkte versie van het Summit-handboek 'Praktische richtlijnen voor het voorkomen en reageren op vermiste niet-begeleide minderjarigen' (2015) en bouwt daarom voort op zowel de resultaten van het rapport "Beste praktijk en belangrijke

uitdagingen voor samenwerking tussen instanties om niet-begeleide minderjarigen te beschermen tegen vermissing (2015) als het Simulations-rapport 'Op weg naar een efficiëntere grensoverschrijdende samenwerking voor de bescherming van kinderen' (2019). Laatstgenoemd rapport analyseerde de resultaten van de simulaties die in zes landen¹ plaatsvonden over twee fictieve gevallen van mensenhandel en vermiste kinderen in migratie: Abena (13, Eritrea) en Qiro (16, Iraaks

Koerdistan). Het rapport is gebaseerd op de conclusies van deze cases om beleidsaanbevelingen op EU- en nationaal niveau te formuleren voor een verbeterd transnationaal samenwerkingskader.

Dit handboek gaat niet uitgebreid in op algemene praktijken in de zorg voor kinderen in migratie, maar alleen op elementen die verband houden met het voorkomen en reageren op hun verdwijningen en uitbuiting.

---

¹ België, Frankrijk, Griekenland, Italië, Zweden en het VK.

Doelgroep van professionals

Voor wie is dit handboek bedoeld:

Dit handboek is in de eerste plaats bedoeld voor alle belanghebbenden die rechtstreeks werken met niet-begeleide minderjarigen of rond vermiste kinderen en moet of kan een rol spelen bij:

1. Het voorkomen dat kinderen in migratie verdwijnen
2. Het voorkomen dat kinderen in migratie worden uitgebuit
3. Het reageren op de verdwijning van een kind in migratie
4. Het reageren op de uitbuiting van een kind in migratie
5. Het verlenen van nazorg aan een voorheen vermist en-of uitgebuit kind in migratie

Deze belanghebbenden omvatten doorgaans:

- > wetshandhavers (eerstelijns politieagenten, magistraten, ...)
- > hulpverleners (voogden, wettelijke vertegenwoordigers, sociale diensten, opvangcentrummedewerkers, ...)
- > hotlines voor vermiste kinderen (call managers, casusmanagers, operators, ...)
- > immigratiefunctionarissen

Het wordt aanbevolen dat belanghebbenden die het handboek gebruiken, het delen met hun partners en andere partijen die werken op cases van (vermiste) kinderen in migratie om de samenwerking te vergemakkelijken.

Beschikbare hulpmiddelen in dit handboek moeten deel uitmaken van een proces van samenwerking tussen verschillende instanties om het beoogde effect te bereiken.

De volgende belangrijke agentschappen en partijen spelen een primaire rol:

(1) Wetshandavingsinstanties (LEA)

Nationale politie: deze groep omvat zowel lokale politie- als coördinerende eenheden die gespecialiseerd zijn in vermissingszaken of in het ondersteunen van het werk van officieren op lokaal niveau.

Interpol: een internationale politieorganisatie met 194 lidstaten. De rol van Interpol is om betere samenwerking tussen de politie over de hele wereld mogelijk te maken, met name met behulp van hun hightech-infrastructuur die technische en operationele ondersteuning biedt. Het secretariaat-generaal van INTERPOL publiceert de Yellow Notices op verzoek van nationale centrale bureaus (NCB's) en bevoegde entiteiten. Een Yellow Notices helpt bij het vinden van vermiste personen, vaak kinderen, of helpt bij het identificeren van personen die zichzelf niet kunnen identificeren.

Europol: De Europese politiedienst (gewoonlijk afgekort Europol) is de wetshandavingsinstantie van de Europese Unie die criminele inlichtingen behandelt en ernstige internationale georganiseerde misdaad bestrijdt door samenwerking tussen de relevante autoriteiten

van de lidstaten, met inbegrip van die belast met douane, immigratiediensten, grenzen en financiële politie etc.

Het agentschap heeft geen uitvoerende bevoegdheden en zijn ambtenaren zijn niet gerechtigd onderzoeken in de lidstaten te verrichten of verdachten te arresteren. Europol kan, door ondersteuning te bieden via informatie-uitwisseling, inlichtingenanalyse, expertise en opleiding, bijdragen aan de uitvoerende maatregelen die door de relevante nationale autoriteiten worden uitgevoerd.

(2) Zorgverleners

Zorgverleners die werken in opvangcentra die niet-begeleide minderjarige huisvesten, waaronder opvangfaciliteiten die huisvesting, voedsel, basisgezondheidszorg en zakgeld voor hun inwoners bieden. De kenmerken van deze diensten variëren meestal per faciliteit, zowel binnen een land als in de regio. In sommige gevallen vangen deze faciliteiten alleen niet-begeleide kinderen op, in andere gevallen worden zowel niet-begeleide kinderen als andere kinderen opgevangen.

Voogden zijn de vertegenwoordigers die zijn aangewezen om niet-begeleide minderjarigen te helpen en te ondersteunen. Voogden hebben een belangrijke rol om de belangen en het welzijn

van het kind te beschermen. In sommige systemen heeft de voogd het mandaat om alle basisbehoeften te regelen en hen te helpen bij de asielpcedure, terugkeer, Dublin-procedures, gezinsopsporing, enz. Het EU-asielacquis vereist dat de lidstaten zo snel mogelijk zorgen voor de noodzakelijke vertegenwoordiging van niet-begeleide minderjarigen door wettelijke voogdij (of, waar nodig, door een organisatie die verantwoordelijk is voor de zorg en het welzijn van kinderen of door een andere passende vertegenwoordiging). Niet alle lidstaten kennen echter een voogdijregeling en wanneer er een regeling is, voldoet deze mogelijk niet aan alle kwaliteitsnormen. Er is bijvoorbeeld geen voogdijstelsysteem in Ierland. Het Verenigd Koninkrijk rolt momenteel echter een voogdijstelsysteem uit in Noord-Ierland.

(3) Meldpunten voor vermiste kinderen, gebruikmakend van het Europese nummer 116 000

Het 116 000-meldpunt voor vermiste kinderen werd in 2007 gereserveerd

door de Europese Commissie² en is sindsdien geleidelijk op nationaal niveau geïmplementeerd. Vandaag is het meldpunt operationeel in alle EU-lidstaten, evenals in Servië, Zwitserland, Albanië en Oekraïne. Via het 116 000-nummer kunnen zowel ouders als kinderen gratis emotionele, psychologische, sociale, juridische en administratieve ondersteuning krijgen, zowel thuis als in een ander Europees land. Deze holistische en multidisciplinaire aanpak is nodig om te kunnen inspelen op de specifieke behoeften van ouders en kinderen die het meldpunt bellen.

De middelentoe wijzing en capaciteit van meldpunten variëren in de verschillende landen, en dit kan een impact hebben op de mogelijke ondersteuning in geval van vermiste niet-begeleide minderjarigen. Daarom is het belangrijk dat alle actoren die betrokken zijn bij de situatie van een vermiste niet-begeleide minderjarige, waaronder de meldpunten voor vermiste kinderen, hun capaciteit en mogelijke rol goed inschatten.

---

² 2007/116/EG, Beschikking van de Commissie van 15 februari 2007 inzake het reserveren van de nationale nummerreeks die begint met 116 voor geharmoniseerde nummers voor geharmoniseerde diensten met een maatschappelijke waarde (kennisgeving geschied onder nummer C(2007) 249)

Kernterminologie

Kind: Een kind “betekent elke persoon jonger dan 18 jaar.” CRC, artikel 1

“Wanneer de leeftijd van het [slachtoffer] onzeker is en er redenen zijn om aan te nemen dat het slachtoffer minderjarig is, wordt er van uit gegaan dat die persoon minderjarig is om onmiddellijk toegang te krijgen tot hulp, ondersteuning en bescherming”. Anti-Trafficking Directive (2011/36/EU), artikel 13, lid 2

Geïntegreerde kinderbeschermingssystemen: Systemen voor kinderbescherming die kinderen plaatsen in opvangvoorzieningen, personeel en middelen toewijzen, en wetten en beleid toepassen, en voorzien in monitoring en gegevensverzameling. Ze zijn nodig om bescherming en zorg te bieden om kinderen tegen gevaar te beschermen.

Niet-begeleide minderjarige: Een ‘niet-begeleide minderjarige’ is een kind “dat op het grondgebied van de lidstaten aankomt zonder begeleiding van een volwassene die volgens de wet of de praktijk van de betrokken lidstaat voor hen verantwoordelijk is, en zolang ze niet effectief onder de hoede

van zo’n persoon worden gebracht. Het betreft ook een [kind] dat zonder begeleiding is achtergelaten nadat het het grondgebied van de lidstaat is binnengekomen.” Qualification Directive (2011/95/EU), Article 2 (l)

Vermist persoon: Iedereen van wie de verblijfplaats niet kan worden vastgesteld en waar de omstandigheden buitengewoon zijn, en suggereren dat de persoon mogelijk het slachtoffer is van een misdaad of het risico loopt schade te berokkenen aan zichzelf of een ander.

Vermiste kinderen: omvat elke situatie waarin de verblijfplaats van een kind onbekend is voor de ouder/wettelijke voogd/autoriteiten verantwoordelijk voor de zorg voor het kind. Dit omvat een breed scala aan situaties die variëren van weglopers tot ontvoering door ouders of derden en vermiste niet-begeleide kinderen of andere vermiste, kwijtgeraakte en gewonde kinderen.³

Vermist kind in migratie: Een kind dat migreerde uit zijn land van herkomst op de vlucht voor conflict of vervolging,

³ EC-onderzoek over vermiste kinderen: Mapping data collection and statistics on missing children in the EU, 2013, p15

op zoek naar overleving, veiligheid, verbeterde levensstandaard, onderwijs, economische kansen, bescherming tegen uitbuiting en misbruik, gezinshereniging of een combinatie van deze of andere factoren, wiens aanwezigheid bekend is geworden bij de autoriteiten of zorgverleners van het land waar het kind aankomt en wiens verblijfplaats niet kan worden vastgesteld.

Gescheiden kind: Een 'gescheiden kind' is een kind dat gescheiden is van beide ouders, of van zijn/haar vorige wettelijke of gebruikelijke primaire zorgverlener, maar niet noodzakelijkerwijs van andere familieleden. Dit kunnen dus kinderen zijn die worden vergezeld door andere volwassen familieleden. VN-commissie voor de rechten van het kind Algemene opmerking nr. 6 CRC/GC/2005/6 en de VN-richtlijnen voor de alternatieve zorg voor kinderen (VN-richtlijnen alternatieve zorg) A/HRC/11/L.13), paragraaf 8

Voogd: Een voogd is een onafhankelijke persoon (of een organisatie die wordt vertegenwoordigd door een individuele persoon) die de belangen en het algemeen welzijn van een kind waarborgt en de beperkte wettelijke capaciteit van het kind aanvult. De voogd fungeert als wettelijke vertegenwoordiger van het kind in alle procedures op dezelfde manier dat een ouder hun kind vertegenwoordigt. VN-commissie voor de rechten van het kind Algemene opmerking nr. 6 CRC/

GC/2005/6 en de VN-richtlijnen voor alternatieve zorg A/HRC/11/L.13

Vertegenwoordiger (soms aangeduid als wettelijke vertegenwoordiger):

Een vertegenwoordiger "betekent een persoon of organisatie die door de bevoegde instanties is aangesteld om een niet-begeleide [kind] bij te staan en te vertegenwoordigen in [internationale beschermings-] procedures met het oog op het waarborgen van het belang van het kind en het uitoefenen van rechtsbevoegdheid voor het [kind] waar nodig." Richtlijn opvangvoorzieningen (2013/33/EU), artikel 2, (j)

Vertegenwoordigers of wettelijke vertegenwoordigers verschillen van de gekwalificeerde advocaat of andere juridische professional die juridische bijstand verleent, namens het kind spreekt en hen wettelijk vertegenwoordigt in schriftelijke verklaringen en persoonlijk in het bijzijn administratieve en gerechtelijke autoriteiten in strafrechtelijke, asiel- of andere gerechtelijke procedures zoals omschreven in nationale wetgeving

Voogdijautoriteit: De 'voogdijautoriteit' is de instelling, organisatie of andere juridische entiteit die verantwoordelijk is voor werving, benoeming, monitoring, toezicht en training van voogden. De rol van de voogdijautoriteit of -organisatie moet in de wet worden vastgelegd. VN Alternatieve zorgrichtlijnen, A/HRC/11/L.

Slachtoffer van mensenhandel: Een 'slachtoffer van mensenhandel' is een persoon die het slachtoffer is geweest van mensenhandel zoals gedefinieerd in artikel 4, onder a), van het Verdrag van de Raad van Europa inzake maatregelen tegen mensenhandel en artikel 2 van de EU-richtlijn mensenhandel (2011/36/EU). Het is een misdrijf tegen een persoon en een schending van hun mensenrechten. Mensenhandel bestaat uit drie basiscomponenten voor volwassenen: de actie, het middel en het doel. Het bestaat uit twee basiscomponenten voor kinderen: de actie en het doel.

Actie: het werven, vervoeren, overbrengen, herbergen of ontvangen van personen, inclusief het uitwisselen of overdragen van controle over die personen.

Middelen: door de dreiging of het gebruik van geweld of andere vormen van dwang, ontvoering, fraude, bedrog, machtsmisbruik of van een positie van kwetsbaarheid of van het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de toestemming van een persoon die controle heeft over een andere persoon.

Exploitatie: Uitbuiting omvat ten minste uitbuiting van prostitutie, andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of dienstverlening – bedelarij daaronder begrepen – slavernij en met slavernij vergelijkbare praktijken,

dienstbaarheid, uitbuiting van strafbare activiteiten, en het wegnemen van organen.

De fase 'middelen' is niet vereist voor de definitie van kinderhandel. De definitie erkent dat een kind geen toestemming kan geven voor zijn eigen uitbuiting, zelfs als hij het ermee eens is of begrijpt wat er is gebeurd. Kinderhandel is kindermishandeling en moet worden behandeld in een context van kindbescherming.

Smokkel is een misdrijf tegen de staat waarbij de 'directe of indirecte verkrijging van een financieel of ander materieel voordeel, van de illegale binnenkomst van een persoon in een staat waarvan de persoon geen onderdaan of permanent inwoner is.' UN Convention against Transnational Organized Crime, Artikel 3.

Goede praktijk: Deze term wordt gebruikt om een goede of inspirerende praktijk op het gebied van de bestrijding van kinderhandel of verdwijningen te beschrijven die in een of meer landen efficiënt is gebleken en om aan te geven dat dit systeem mogelijk van toepassing en aanpasbaar is in een andere omgeving. Een model van goede praktijken kan ook worden afgeleid uit een voorbeeld van slechte praktijken. Geen enkel model kan volledig worden gedupliceerd vanwege verschillende nationale instellingen. Elk model van goede praktijken heeft ook nadelen, en hoewel het misschien niet in

een andere setting werkt, is het nog steeds waardevol als een effectieve methode in het respectieve land.

Schengen-informatiesysteem (SIS)/

Schengen-informatiesysteem II is een grootschalig informatiesysteem dat de controle aan de buitengrenzen en samenwerking op het gebied van wetshandhaving in de Schengenstaten ondersteunt. Het SIS maakt het mogelijk bevoegde autoriteiten, zoals politie en grenswachters, om waarschuwingen betreffende bepaalde categorieën gezochte of vermiste personen en voorwerpen in te dienen of te raadplegen ("artikel 32 signaleringen" - artikel 32 van Besluit 2007/533/JBZ van de Raad). Een SIS-waarschuwing bevat informatie over een bepaalde persoon of voorwerp, evenals instructies over wat te doen wanneer de persoon of het voorwerp is gevonden. Gespecialiseerde nationale SIRENE-bureaus fungeren als enig contactpunt voor aanvullende informatie-uitwisseling en coördinatie van activiteiten in verband met SIS-waarschuwingen. Het SIS is actief in alle EU-lidstaten en geassocieerde landen die deel uitmaken van het Schengengebied.

Yellow Notices van Interpol zijn een instrument voor wetshandhaving gericht op het terugvinden van een vermiste persoon, met name als de mogelijkheid bestaat dat de persoon reist of wordt meegenomen naar het buitenland. Een Yellow Notice dient als een wereldwijde

signalering om vermiste personen te helpen lokaliseren of om personen te identificeren die zichzelf niet kunnen identificeren. Hoewel sommige Yellow Notices alleen voor gebruik door de politie zijn, zijn veel van deze openbaar beschikbaar. Om een Yellow Notice aan te vragen, moet een lokale politie-instantie contact opnemen met hun INTERPOL Nationaal Centraal Bureau.

Hotspots zijn structuren gecreëerd aan de buitengrenzen van de EU, waar het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO), het EU-grensagentschap (Frontex), het EU-agentschap voor rechtshandhaving (Europol) en het EU-agentschap voor justitiële samenwerking (Eurojust) samenwerken met de autoriteiten van de frontlinie-lidstaat om ze te helpen te voldoen aan hun verplichtingen krachtens EU-wetgeving en om inkomende migranten snel te identificeren, registreren en vingerafdrukken te nemen.

Eurodac is een EU-vingerafdrukdatabase voor asielzoekers. Wanneer iemand asiel aanvraagt, ongeacht waar deze persoon zich in de EU bevindt, worden zijn of haar vingerafdrukken doorgestuurd naar het centrale systeem van EURODAC. EURODAC matcht de vingerafdrukken van asielzoekers in asielprocedures, zodat EU-lidstaten de verantwoordelijkheid kunnen bepalen voor de behandeling van een asielaanvraag in het kader van de Dublin-verordening. EURODAC is actief sinds 2003.

2. Kader

Dit handboek voor praktijkwerkers werd oorspronkelijk opgesteld als onderdeel van het SUMMIT-project, *Safeguarding Unaccompanied Migrant Minors from going Missing by Identifying Best Practices and Training Actors on Interagency Cooperation* (2015).

Vier jaar na het SUMMIT-handboek hebben we het Interact Project *“Towards a more efficient cooperation across border for the protection of children”* (2019) aangegrepen om de richtlijnen bij te werken met de meest recente ontwikkelingen in de praktijk, met een breder hoofdstuk over de aspecten van mensenhandel in de situatie van kinderen in migratie, evenals meer gerichte begeleiding met betrekking tot grensoverschrijdende samenwerking tussen professionals.

Het Interact Project is een onderdeel van het bredere Amina-programma, *Safeguarding Migrant Children Across Europe* (2019), dat beoogt de lacunes in de bescherming die tot de verdwijning en uitbuiting van kinderen in migratie leiden, te dichten. Dit project wil ook een omgeving creëren waar beleids- en wetgevingprocessen primair aandacht schenken aan de belangen van het kind.

Dit handboek bouwt daarom voort op de bevindingen van zowel het SUMMIT-onderzoeksrapport als het Interact Simulations rapport *“Towards a more efficient cooperation across border for the protection of children”* en beoogt de kennis en respons van professionals op individueel niveau te verbeteren. Hierbij rekening houdend met de aanzienlijke belemmeringen in wetgeving en beleid met betrekking tot kinderen in migratie. Het beoogt gerichte praktische handvaten te bieden aan eerstelijnsprofessionals over hoe zij nationaal en grensoverschrijdend beter kunnen samenwerken om verdwijningen en uitbuiting van kinderen in migratie te voorkomen en daarop in te spelen. Het bevat tools, checklists en concrete voorbeelden van het verbeteren van proactieve multi-agency actie, het verzamelen van informatie, analyse en uitwisseling, verduidelijking van rollen en taken van betrokken belanghebbenden, en goede praktijken in de landen waarop de Interact- en SUMMIT-projecten betrekking hebben. Het handboek biedt ook nationaal gerichte middelen en ondersteuning om de lacunes aan te pakken die tijdens de bovengenoemde simulaties zijn opgetreden.

De bescherming van kinderen tijdens hun traject is afhankelijk van effectieve multi-agency en grensoverschrijdende benaderingen waarbij het belang van het kind altijd de eerste overweging is bij alle genomen acties. De huidige beleids- en wettelijke kaders in de lidstaten zijn echter zeer gebrekkig, eerstelijnsreacties zijn ontoereikend en grensoverschrijdende samenwerking moet aanzienlijk worden verbeterd.

Gegevens verstrekt door het European Migration Network schatten dat van 2014 tot 2017 meer dan 30.000 kinderen vermist raakten na hun aankomst in Europa, waarbij de meerderheid verdween voordat een asielaanvraag werd ingediend of tijdens de asielprocedure. Het is niet mogelijk om het werkelijke aantal vermiste kinderen in migratie vast te stellen, omdat er geen consistentie is tussen de lidstaten en tussen professionals in de definitie van 'vermiste kinderen' en gegevens niet systematisch, uniform en vergelijkbaar worden verzameld door lidstaten en belanghebbenden. Het werkelijke aantal vermiste kinderen is naar schatting veel hoger. Onderrapportage en gebrek aan bewustzijn van de mogelijkheden voor rapportage vormen een verdere uitdaging voor een volledig begrip van

de omvang van het probleem. Wanneer kinderen verdwijnen en buiten het beschermingssysteem vallen, zijn ze bijzonder kwetsbaar voor geweld, misbruik en uitbuiting.

De afgelopen jaren hebben Europese instellingen en belanghebbenden meer maatregelen genomen om verdwijning van kinderen te voorkomen; in het bijzonder sinds de reservering⁴ in 2007 van het 116 000 meldpunt-nummer voor vermiste kinderen, dat momenteel in 32 Europese landen operationeel is. Deze meldpunten bieden gratis juridische, sociale, psychologische en administratieve ondersteuning en werken complementair met politie en justitie die het opsporingsonderzoek leiden. Andere inspanningen om kinderen die vermist raken te beschermen, zijn onder meer de ontwikkeling van nationale 'child alert'- of Amber Alert-systemen en verbeterde functionaliteiten via het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II)⁵ enz.

Ondanks deze ontwikkelingen worden sinds 2015 - toen Europol het zorgwekkende aantal van 10.000 verdwijningen verklaarde - nog steeds kinderen in migratie vermist en vallen ze ten prooi aan uitbuiting.

---

⁴ Beschikking 2007/116/EG van de Commissie van 15 februari 2007 inzake het reserveren van de nationale nummerreeks die begint met 116 voor geharmoniseerde nummers voor geharmoniseerde diensten met een maatschappelijke waarde.

⁵ Artikel 32 van Besluit 2007/533/JBZ van de Raad inzake vermiste personen

Samenvatting van de belangrijkste uitdagingen die zijn vastgesteld in het SUMMIT onderzoeksrapport "Best practice and key challenges for interagency cooperation to safeguard unaccompanied migrant children from going missing"

1. Gebrek aan opleiding van professionals met betrekking tot preventie van en reactie op het verdwijnen van niet-begeleide kinderen
2. Gebrek aan systematische en consistente procedures om het verdwijnen van niet-begeleide migrantenkinderen te voorkomen
3. Lengte en complexiteit van juridische procedures als een drukfactor om te vertrekken
4. Gebrek aan systematische beoordeling van risico's of van de waarschijnlijkheid dat een kind vermist raakt - bijvoorbeeld door gedrag patronen die verband houden met de afkomst van het kind
5. Gebrek aan informatie-uitwisseling tussen agentschappen
6. Vertraagde of geen melding van de verdwijning van niet-begeleide kinderen
7. Gebrek aan consistentie van procedures en opvolging van de opsporing na rapportage
8. Moeilijke grensoverschrijdende samenwerking en gebrek aan consistente informatie-uitwisseling over nationale grenzen heen
9. Moeilijkheden bij het verkrijgen van informatie van wetshandhavinginstanties over de uitkomst van het onderzoek

Het Interact project had als doel om de aanpak van kinderen in migratie, die het risico lopen te verdwijnen in Europa, te verbeteren. Daarnaast wil het project de dagelijkse praktijk van professionals die in deze cases werken verbeteren. Dit gebeurde door lacunes in de praktijk te identificeren en innovatieve praktische hulpmiddelen te ontwikkelen om informatie-uitwisseling over diensten en grenzen heen te verbeteren en de opvolging van transnationale zaken te verbeteren. Daarom hielden Missing Children Europe en haar partners simulatieoefeningen in 6 landen (België, Griekenland, Frankrijk, Italië, Zweden en het VK) rond de fictieve gevallen van Abena en Qiro⁶, twee kinderen die sinds hun aankomst in Europa vermist zijn geraakt en waarvan werd gedacht dat

ze het risico lopen op mensenhandel en uitbuiting (oktober 2018). De oefening bracht relaties tot stand die zullen leiden tot verbeterde kennisuitwisseling over de grenzen. In zes landen vonden dus simulatiegebaseerde oefeningen plaats over de grensoverschrijdende reacties rond twee fictieve gevallen van vermiste kinderen in migratie met een risico op mensenhandel (2018).

De in het handboek ontwikkelde tools zijn beschikbaar in vijf talen, Zweeds, Engels, Italiaans, Frans, Grieks en Nederlands. Alle modeldocumenten in dit handboek kunnen worden gedownload op de website van Missing Children Europe, op de webpagina <http://missingchildreneurope.eu/>.

---

⁶ Missing Children Europe (2019), Looking for Abena and Qiro across the EU: Missing Children Europe en partners werken aan het beëindigen van de uitbuiting van kinderen met een migratieachtergrond met fictionele zaken, beschikbaar op: <http://aminameanssafe.eu/News/Post/238/Looking-for-Abena-and-Qiro-across-the-EU-Missing-Children-Europe-and-partners-work-owardsending-exploitation-of-children-in-migration-with-fictional-cases>

3. Principes

Introductie

Wanneer kinderen hun ouders of zorgverleners worden ontnomen, is de staat verplicht om hen speciale bescherming en bijstand te bieden en hun veiligheid te waarborgen. Belangrijk is dat dit actie vereist om het verdwijnen van kinderen uit voorzieningen te voorkomen en om correct te reageren op verdwijningen en het risico van uitbuiting.

Het voorkomen van en reageren op verdwijningen van kinderen uit derde landen is een bijzonder complexe en gevoelige taak. Er zijn immers verschillende redenen waarom een kind vermist kan raken of kan worden uitgebuit. De complexiteit komt ook voort uit de behoefte aan effectieve samenwerking tussen actoren met een scala aan verschillende verantwoordelijkheden, zoals kindbescherming, sociaal welzijn, immigratie, wetshandhaving en grensprofessionals, zowel nationaal als grensoverschrijdend.

Internationaal en EU-recht spelen een belangrijke rol bij het vastleggen

van de verplichtingen die actoren moeten vervullen bij het uitvoeren van dit essentiële werk. Algemene verplichtingen inzake kinderrechten staan centraal. Deze omvatten het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind, het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Internationale en EU-instrumenten voor asiel, migratie en mensenhandel zijn ook belangrijke instrumenten op dit gebied. Ze bevatten gemeenschappelijke verplichtingen voor personen binnen de EU die mogelijk internationale bescherming zoeken, die mogelijk zijn verhandeld of wiens situatie ongedocumenteerd is.

Inzicht in deze EU- en internationale bepalingen is belangrijk voor alle actoren. Zo moeten nationale maatregelen naar behoren worden uitgevoerd om aan de verplichtingen op EU-niveau te voldoen. Als dit niet het geval is, kan de Commissie een lidstaat voor de Europese rechtbank vervolgen wegens inbreuk. Bovendien

voorzien bepaalde EU-bepalingen in grensoverschrijdende samenwerking tussen nationale autoriteiten. Het referentiedocument over EU-wetgeving en -beleid betreffende niet-begeleide kinderen in het CONNECT-project (www.connectproject.eu) bevat de belangrijkste wettelijke verplichtingen voor niet-begeleide kinderen krachtens internationaal en EU-recht. Het verwijst ook naar een breed scala van beleids- en praktische middelen die zeer nuttig kunnen zijn voor beleidsmakers en praktijkmensen op dit gebied. Van belang zijn ook de beginselen die zijn uiteengezet in de reflectienota van de Europese Commissie over geïntegreerde

kinderbeschermingssystemen van juni 2015, de mededeling van de Europese Commissie over de bescherming van kinderen in migratie van april 2017 en de resolutie van het Europees Parlement over de bescherming van kinderen in migratie van mei 2018.

Hieronder identificeren we de belangrijkste principes die richting moeten geven aan de praktische acties van beleidsmakers en praktijkmensen met betrekking tot verdwijningen en reacties op mensenhandel, met voorbeelden van EU- en internationale instrumenten die relevant zijn om aan deze principes te voldoen.

Altijd een kind: een visie op hoe de rechten van kinderen in migratie te respecteren⁷

Kinderen migreren om verschillende redenen uit hun land van herkomst of verblijf, en vaak vanwege een combinatie van factoren. Ze zoeken onder meer veiligheid, stabiliteit, asiel, fatsoenlijk inkomen en levensstandaard, vrijheid van discriminatie, gezinshereniging, economische of educatieve mogelijkheden. Sommigen worden slachtoffer van mensenhandel. Ze kunnen reizen met familiegroepen, met andere volwassenen of leeftijdsgenoten, of ze kunnen zonder begeleiding zijn. Sommigen zijn onderweg gescheiden van familieleden. Sommigen ondernemen zeer gevaarlijke reizen terwijl ze proberen de EU te bereiken of zich binnen de EU te verplaatsen, en sommigen sterven tijdens hun reis.

Ongeacht de redenen van een kind om te migreren, wat hun situatie of status (of die van hun ouders) ook is ze hebben allemaal rechten als kinderen, in de eerste plaats volgens het VN-Verdrag inzake de

rechten van het kind (CRC) en in overeenstemming met het Verdrag van Lissabon en het EU-Handvest van de grondrechten.

Deze rechten worden echter niet altijd weerspiegeld in de wet, het beleid of de praktijk. De kinderen worden geconfronteerd met discriminatie met betrekking tot de naleving van hun rechten als kinderen, op basis van hun woonplaats of migratiestatus (of die van hun ouders). In plaats van eerst hun status als kind te overwegen, worden hun rechten op diensten (zoals gezondheid en onderdak) vaak beheerst door verschillende wetten of beleidsmaatregelen die zich primair richten op hun immigratiestatus (bijv. ongedocumenteerd en asielzoekend). De toegang tot noodzakelijke diensten kan immers fluctueren wanneer verschillende regimes van toepassing worden of als hun immigratiestatus verandert (bijvoorbeeld van asielzoeker naar kind zonder papieren naar ontvanger van een terugkeerbevel).

---

⁷ Missing Children Europe onderschrijft de visie van het Initiative for Children in Migration. Het volledige document is hier beschikbaar: http://childreninmigration.eu/portals/1/ICM_Vision_FINAL%20.pdf

Dit kan leiden tot ernstige lacunes in de bescherming en het genieten van kinderrechten.

Daarom is een alomvattende en op rechten gebaseerde benadering van alle kinderen in het kader van internationale migratie nodig, die:

1. De rechten van alle kinderen in migratie respecteert, beschermt en vervult, zonder enige discriminatie

De rechten van kinderen, in het bijzonder zoals uiteengezet in het MKR, zijn evenwaardig van toepassing op alle kinderen, zonder enige discriminatie op basis van hun migratie-, verblijfs- of burgerschapsstatus, evenals andere gronden (leeftijd, nationale of etnische afkomst, religie, genderidentiteit, seksuele geaardheid, handicap, enz.).

2. Al hun rechten en alle aspecten van hun situatie aanpakt

Alle aspecten van de situatie van kinderen in migratie, in elke migratiefase, moeten worden aangepakt, met volledige inachtneming van hun rechten.

3. Rekening houdt met kinderen in alle acties, op alle beleidsterreinen en in alle fasen van beleid.

De rechten van kinderen moeten systematisch worden overwogen en gerespecteerd door alle verschillende wetten en beleidsmaatregelen die op hen van invloed zijn. Beleidsmakers moeten inventariseren hoe kinderen in migratie worden beïnvloed door verschillende beleidsmaatregelen en acties, en ervoor zorgen dat hun rechten worden gerespecteerd, beschermd en vervuld.

4. Alle relevante actoren die samenwerken betreft

Veel verschillende actoren werken met kinderen in migratie, waaronder een reeks openbare instanties en agentschappen, IGO's, NGO's, door kinderen en jongeren geleide organisaties, professionals, particuliere bedrijven en de vrijwilligerssector. Interinstitutionele en multidisciplinaire benaderingen zijn van cruciaal belang voor het bereiken van effectieve antwoorden op de situatie van kinderen.

Relevante EU-ontwikkelingen op dit gebied

De belangrijkste EU-ontwikkelingen op het gebied van de bescherming van alle kinderen in migratie, inclusief kinderen die het risico lopen op mensenhandel of vermist raken, worden continu verzameld, geanalyseerd en bijgewerkt op de website van het Initiative for Children in Migration. Het Initiative for Children in Migration is een informele samenwerking tussen NGO's en IGO's die betrokken zijn bij gecoördineerde belangenbehartiging op het niveau van EU-wetgeving en beleid dat van invloed is op kinderen in migratie. Het initiatief moedigt de Europese en nationale instellingen aan om de rechten en bescherming van alle kinderen in migratie te vervullen. De website wordt namens het initiatief gecoördineerd door Child Circle, Missing Children Europe, PICUM en Terre des Hommes, die samen met anderen de ontwikkeling van middelen voor specifieke kwesties leiden.

<http://childreninmigration.eu/Spotlight-on-EU>

COMMISSIE REFLECTIENOTA KINDERBESCHERMINGSPRINCIPES:

1. Elk kind wordt erkend, gerespecteerd en beschermd als een rechthebbende, met niet-onderhandelbare rechten op bescherming.

Elk kind wordt met waarde behandeld en als een uniek en waardevol mens met een individuele persoonlijkheid, verschillende behoeften, interesses en privacy, met inachtneming van het recht van het kind op deelname.

Er zijn maatregelen om kinderen in staat te stellen zichzelf en hun leeftijdsgenoten te beschermen en hun rechten op te eisen.

Toegankelijke klachten- en rapportagemechanismen, waaronder hulplijnen en meldpunten op maat van kinderen, zijn in het systeem geïntegreerd.

Kinderen worden betrokken bij beslissingen die hen aangaan, waaronder de ontwikkeling, monitoring en evaluatie van strategieën, beleid, programma's en diensten voor kinderbescherming.

2. Geen enkel kind wordt gediscrimineerd.

Alle kinderen, ongeacht hun geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, religie of overtuiging, politieke of andere mening, lidmaatschap van een nationale minderheid, eigendom, geboorte, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid hebben toegang tot en profiteren op gelijke basis van nationale systemen voor kinderbescherming.

3. Systemen voor kinderbescherming omvatten preventiemaatregelen.

Dit kan inhouden dat nationale wetgeving wordt aangenomen die alle vormen van geweld tegen kinderen in alle omstandigheden verbiedt, maar ook beleidsmaatregelen ter bevordering van kinderrechten. Dit houdt zowel bewustmaking en educatie voor kinderen, ouders en de samenleving in, als proactief beleid en outreach-maatregelen. Deze maatregelen richten zich onder meer in op ouderschap en gezinsondersteuning, tegengaan van discriminatie, geïntegreerde strategieën om kinderarmoede te verminderen, mechanismen voor kinderen om hun rechten op te eisen, links met andere beleidsterreinen en kwalitatieve gegevensverzameling.

4. Gezinnen worden ondersteund in hun rol als primaire zorgverlener.

De primaire positie van het gezin binnen de kindercare en -bescherming wordt erkend en ondersteund door begeleidende diensten, in elke fase van de interventie, en zeker ook in een preventieve fase.

5. Samenlevingen zijn zich bewust van en ondersteunen het recht van het kind op vrijwaring van alle vormen van geweld.

Er zijn gezamenlijke inspanningen om het publiek, inclusief kinderen, te informeren over de rechten van kinderen en aan te moedigen actie te ondernemen om geweld tegen kinderen te voorkomen en de stigmatisering van kindslachtoffers van geweld tegen te gaan.

6. Kinderbeschermingssystemen zorgen voor adequate zorg.

- › Professionals zijn toegewijd en competent. Professionals en praktijkmensen die voor en met kinderen werken, krijgen training en begeleiding over de rechten van het kind, over de wetgeving en procedures voor kindbescherming en meer in het algemeen over de ontwikkeling van kinderen. De nodige protocollen en processen zijn aanwezig om hun rol te vergemakkelijken en reacties op geweld tegen kinderen zijn inter- of multidisciplinair.
- › Informatie wordt gedeeld over certificering en training om vertrouwen te bevorderen, ook over de grenzen heen.
- › Er zijn normen, indicatoren en hulpmiddelen en systemen voor toezicht en evaluatie, onder auspiciën van een nationaal coördinatiekader. Systemen worden effectief gereguleerd en onafhankelijk gecontroleerd en verantwoordelijk gehouden, wat zorgt voor toegankelijke, hoogwaardige, kindvriendelijke diensten en zorg voor alle kinderen. Het controlesysteem garandeert onbeperkte toegang om de kwaliteit van de geleverde diensten te bewaken, in het bijzonder voor elke vorm van institutionele zorg.
- › Binnen organisaties die rechtstreeks voor en met kinderen werken, zijn kindbeschermingsbeleid en rapportagemechanismen van kracht. Alle instanties en dienstverleners, maatschappelijke organisaties, particuliere verenigingen, commerciële of non-profitorganisaties die rechtstreeks met kinderen werken, hebben een robuust kindbeschermingsbeleid.

7. Kinderbeschermingssystemen beschikken over transnationale en grensoverschrijdende mechanismen.

Gezien de toenemende prevalentie van kinderen in grensoverschrijdende situaties die bescherming nodig hebben, moeten de inspanningen worden opgevoerd. Dit moet gebeuren door de taken en verantwoordelijkheden

te verduidelijken, de informatie over het land van herkomst bij te houden en een nationaal brandpunt voor grensoverschrijdende kinderbescherming te waarborgen. Procedures/richtlijnen/protocollen/processen moeten worden aangenomen, bijvoorbeeld voor de overdracht van verantwoordelijkheid in het kader van asielprocedures (Dublinverordening), of bij het overwegen van plaatsingen in het buitenland, of opsporing en bescherming van gezinnen in gevallen van kinderhandel. Echter, voor kinderen die internationale bescherming zoeken of minderjarige slachtoffers van mensenhandel waarbij contact het kind en/of gezin in gevaar kan brengen, moet voorzichtigheid worden betracht.

8. Het kind krijgt ondersteuning en bescherming.

Onder geen enkele voorwaarde mag een kind zich zonder de steun en bescherming van een wettelijke voogd of andere erkende verantwoordelijke volwassene of bevoegde overheidsinstantie bevinden. Gezien de noodzaak van de continuïteit van de acties, benoemt het kinderbeschermingssysteem een referentiepersoon die verantwoordelijk is voor het kind. Van rapportage en verwijzing tot nabehandeling en re-integratie, om de contacten tussen de verschillende sectoren te verzekeren en een coherent en alomvattende respons te garanderen.

9. Trainingen over identificatie van risico's voor kinderen in potentieel kwetsbare situaties worden ook gegeven aan leraren op alle niveaus van het onderwijssysteem, maatschappelijk werkers, artsen, verpleegkundigen en andere gezondheidswerkers, psychologen, advocaten, rechters, politie, reclasseringsambtenaren en gevangenispersoneel, journalisten, gemeenschapswerkers, thuiszorgverleners, ambtenaren, asielfunctionarissen en traditionele en religieuze leiders. Regels voor het melden van gevallen van geweld tegen kinderen zijn duidelijk omschreven en professionals die rapportageverplichtingen hebben worden verantwoordelijk gehouden.

10. Er zijn veilige, goed bekendgemaakte, vertrouwelijke en toegankelijke rapportagemechanismen.

Er zijn mechanismen beschikbaar voor kinderen, hun vertegenwoordigers en anderen om geweld tegen kinderen te melden, onder meer door het gebruik van 24/7 hulplijnen en meldpunten.

4. Kinderen die het risico lopen op mensenhandel als specifieke doelgroep

Kinderen in migratie hebben dezelfde rechten en moeten op dezelfde manier beschermd worden als alle andere kinderen, ook als ze uit de opvang of zorg verdwijnen of ten prooi vallen aan uitbuiting. Dit principe is niet in tegenspraak met de noodzaak om de reactie op een verdwijning of uitbuiting aan te passen aan de specifieke omstandigheden. Professionals en personen die omgaan met de verdwijning of mensenhandel van kinderen in migratie moeten daarom de nodige kennis hebben van de specifieke omstandigheden waarmee deze kinderen worden geconfronteerd, zodat zij hier gepast op kunnen reageren.

Kinderen migreren om te ontsnappen aan geweld, vervolging, gedwongen militaire dienstplicht, gewapende conflicten, armoede, verwoestingen door klimaatverandering en natuurrampen. Veel jongeren zijn ook op zoek naar

voor werk of onderwijs. In sommige gevallen gaan ze op de vlucht voor de bedreigingen van genitale verminking van vrouwen (VGV), gedwongen huwelijken of andere vormen van gendergerelateerd geweld. Het huidige beleid en de huidige praktijk vormen een ernstige bedreiging voor kinderen in migratie op weg naar Europa en nadat ze in Europa zijn aangekomen.

Voordat ze in Europa aankomen zijn het de lacunes in beleid en procedures voor kinderen die de meest significante belemmeringen vormen voor toegang tot veilige en legale kansen tot migreren.. Het Comité voor de Rechten van het Kind, legt in haar Algemene opmerking nr. 6 over de behandeling van niet-begeleide kinderen buiten hun land van herkomst in detail uit wat de ernstige risico's van uitbuiting en misbruik zijn.⁸

---

⁸ Algemene opmerking nr. 6 (2005): Behandeling van niet-begeleide en gescheiden kinderen buiten hun land van herkomst

In Italië melden artsen dat uit medische controles blijkt dat veel kinderen seksueel overdraagbare aandoeningen hebben. Dit wordt beschouwd als bewijs dat ze tijdens het vervoer seksueel zijn uitgebuit.⁹ Onderzoek toont aan dat specifieke factoren kinderen en jongeren kwetsbaarder kunnen maken voor uitbuiting: alleen reizen, een lager opleidingsniveau en de duur van hun reis. Een belangrijke factor is de vreemdelingenhaat en het racisme waarmee kinderen worden geconfronteerd en waarvan is aangetoond dat ze bijdragen tot aanzienlijk misbruik en uitbuiting van kinderen in migratie.¹⁰

Het is goed gedocumenteerd dat zodra kinderen in migratie eenmaal in Europa aankomen, ze verschillende situaties kunnen ervaren, allemaal even onzeker. Sommigen zijn onderworpen aan seksuele uitbuiting om hun reisschulden "terug te betalen". Sommigen worden geconfronteerd met misbruik in vreemdelingendetentie. Sommigen leven op straat, met alle risico's hieraan verbonden, als gevolg van gebrekkige en/of invasieve

leeftijdsbeoordelingsprocedures of uit angst voor de immigratiehandhaving.¹¹ Sommigen worden tewerkgesteld in een cannabisplantage of vallen ten slachtoffer aan andere vormen van criminele uitbuiting en worden nooit als slachtoffers geïdentificeerd. Sommigen belanden in uitgebuit in de landbouw.

Als het kind is uitgebuit of als er de intentie is het kind uit te buiten, is vroege identificatie van cruciaal belang. Dit is echter geen eenvoudige taak.

Het is onwaarschijnlijk dat minderjarige slachtoffers vrijuit praten over wat hen overkomt. Daarenboven kan hun verslag verward en soms tegenstrijdig zijn. Ze kunnen lijden aan psychologische, fysieke of emotionele trauma's en kunnen onderhevig zijn aan voortdurende angst voor (of controle door) degenen die ze hebben verhandeld of uitgebuit. Onderzoek toont aan dat vooral kinderen het moeilijk vinden om hun ervaringen met misbruik te onthullen.¹² Identificatie van potentiële slachtoffers

---

⁹ Britse Hogerhuis, EU-comité, 2nd Report of Session 2016-17, Children in crisis: unaccompanied migrant children in the EU, §24.

¹⁰ IOM en UNICEF (2017) *Een verschrikkelijke reis. Kinderen en jongeren op de vlucht langs Middellandse Zeeroutes blootgesteld aan mensenhandel en uitbuiting*

¹¹ Verslag van de Raad van Europa: Stop violence against, and exploitation of, migrant children - Resolutie 2295 (2019) Voorlopige versie (27 juni 2019)

¹² Illock, D. and Miller, P., No one noticed, no one heard: a study of disclosures of childhood abuse. (NSPCC, Londen, 2013), beschikbaar op <https://learning.nspcc.org.uk/research-resources/2013/no-one-noticed-no-one-heard/>

en bekendmaking van de details van hun ervaringen zijn zelden afzonderlijke gebeurtenissen, maar zijn gespreid over de tijd en zullen alleen plaatsvinden wanneer het kind een vertrouwde en veilige relatie heeft met een professional.¹³

Onderzoek wijst ook uit dat geïdentificeerd worden als een potentieel slachtoffer van mensenhandel een belangrijk risico is voor een kind om vermist te raken.¹⁴ Niet geloofd worden wanneer ze elementen van hun uitbuiting onthulden lijkt hun risico op vermissing te vergroten. Geschillen over leeftijd hebben een sterke invloed op de vraag of een kind zich door de autoriteiten geloofd voelt en op het vertrouwen dat het ontwikkelt in professionals. Leeftijdsevaluatie kan verder van grote invloed zijn op het type ondersteuning en accommodatie dat ze ontvangen, wat op zijn beurt het risico op vermist raken aanzienlijk zal beïnvloeden.

Kinderen kunnen in Europa aankomen vergezeld door volwassenen die geen familie van hen zijn of in omstandigheden die verontrusting over de bescherming van kinderen oproepen. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat er geen reeds bestaande relatie is tussen het kind en de begeleidende volwassene of zelfs niets bekend is bij de zorgverleners en/of autoriteiten over de persoon die voor het kind zal zorgen. Ze kunnen zich voordoen als schijnbaar begeleide kinderen, maar zijn in werkelijkheid het slachtoffer van smokkel of uitbuiting.

Niet-begeleide en van elkaar gescheiden kinderen die niet werden uitgebuit voor de eerste ontmoeting met de overheid, kunnen kwetsbaarder worden voor verschillende vormen van uitbuiting door langdurige rechtsonzekerheid, waardoor ze zich terugtrekken van de diensten en in onzekerheid en armoede terechtkomen, wat belangrijke risicofactoren zijn.¹⁵

---

¹³ Pearce, JJ., Hynes, P. and Bovarnick, S., *Breaking the Wall of Silence: Practitioners' Responses to Trafficked Children and Young People* (NSPCC, Londen, 2009), beschikbaar op <https://library.nspcc.org.uk/HeritageScripts/Hapi.dll/search2?CookieCheck=43765.8746503819&searchTerm0=C2866>

¹⁴ ECPAT UK (2016), *Heading back to Harm, A study on trafficked and unaccompanied children going missing from care in the UK*, beschikbaar op: <https://www.ecpat.org.uk/heading-back-to-harm-a-study-on-trafficked-and-unaccompanied-children-going-missing-from-care-in-the-uk>

¹⁵ Sigona, N., Chase, E., Humphris, R. (2017) 'Understanding causes and consequences of going 'missing', *Becoming Adult Brief no. 6*, London: UCL

Het belang van het kind is de eerste zorg wanneer kinderen vermist raken. Niet-begeleide kinderen hebben hun vertrouwde omgeving moeten verlaten vanwege buitengewone omstandigheden en moeten zich ontwikkelen en uitgroeien tot zelfstandige volwassenen in een geheel nieuwe sociale en culturele omgeving. De aanvankelijke culturele desoriëntatie, samen met de van toepassing zijnde immigratiewetten, kan ze kwetsbaar maken en vereist onderwijs en ondersteuning op basis van respect, veiligheid en bescherming. Deze kinderen kunnen om meerdere redenen vermist raken. Wanneer ze zelf besluiten uit de zorg te verdwijnen, is kennis over de pushfactoren, zoals hun achtergrond, druk en doelen, nodig om gepast te kunnen reageren en hen te helpen. Elementen zoals hun persoonlijke migratiedoelen, hun juridische situatie, relaties met het gezin in het land van herkomst of bestemming, de nood aan financiële middelen om hun doelen te bereiken of hun gezin te helpen en andere elementen kunnen zwaarder doorwegen dan de angst voor hun veiligheid. Zonder kennis van die achtergrond is het moeilijk om het risico in te schatten dat kinderen (opnieuw) vermist geraken of slachtoffer worden van mensenhandel, en nog moeilijker om een alternatief te bieden voor hun oorspronkelijke plannen die door het kind als een reële optie worden beschouwd. De tool “working with the unaccompanied child”, ontwikkeld in het kader van het CONNECT-project (2014), is bijzonder nuttig om deze omstandigheden beter te begrijpen. <http://www.connectproject.eu>

5. Perspectieven voor actie

5.1 Preventie

“(Preventie) gaat over iemand die getraind is in en geïnformeerd is over deze problemen om kinderen en jongeren voldoende te beschermen. Wanneer een jong persoon naar ons wordt doorverwezen, koppelen we deze zeer snel aan een belangenverdediger. Vervolgens zorgen we ervoor dat er een veiligheidsplan rond die jonge persoon wordt opgesteld om te voorkomen dat hij of zij vermist raakt of terugkeert naar een risicovolle plek. We hebben onderzoek gedaan en wat we hebben vastgesteld is dat jonge mensen pleegzorg nodig hebben met volledig opgeleide zorgverleners die de behoeften van niet-begeleide jonge mensen begrijpen. Ze hebben kwalitatieve ondersteuning nodig, zoals begeleiding van maatschappelijk werkers.”

NGO ter ondersteuning van wetshandavingsinstanties en sociale diensten voor slachtoffers van kinderhandel, VK)

Het maximaliseren van de preventie van verdwijningen van kinderen is hoofdzakelijk gebaseerd op goed functionerende kinderbeschermingssystemen. Er zijn een aantal vragen waarmee rekening moet worden gehouden bij het evalueren van de goede werking van een beschermingssysteem. Zijn actoren goed geïnformeerd (over het kind) en goed opgeleid? Werken ze samen om het kind te ondersteunen en zijn ze in staat te handelen wanneer dat nodig is? Toch zal een functionerend kinderbeschermingssysteem niet altijd kunnen voorkomen dat een kind de opvang verlaat, aangezien veel factoren de besluitvorming van het kind beïnvloeden (zoals de wensen van hun familie, hun migratieplan, algemene ideeën over het land van bestemming enz.).

Verschillende aspecten van een goed functionerende kinderbescherming moeten worden overwogen wanneer we het hebben over preventie van verdwijning en uitbuiting. In dit handboek zullen we een (niet-volledige) selectie van deze aspecten analyseren:

- › Informatie over het kind (om risico's te beoordelen en – indien nodig – later gepast te reageren)
- › Goed geïnformeerde en goed opgeleide medewerkers die het kind informeren over hun mogelijkheden
- › Goed geïnformeerde en goed opgeleide medewerkers die de kans maximaliseren om een vertrouwensrelatie op te bouwen
- › Goed geïnformeerde en goed opgeleide medewerkers die een risicoanalyse maken met betrekking tot het risico op verdwijnen van het kind of het (opnieuw) slachtoffer worden van mensenhandel
- › Het beschermingssysteem heeft een actiegericht perspectief nodig: bij een risico dat als hoog wordt ingeschat, moeten er maatregelen worden genomen om het kind te beschermen
- › Binnen het beschermingssysteem moeten professionals nauw samenwerken
- › Er moet ook grensoverschrijdend worden samengewerkt

Het detecteren, identificeren en doorverwijzen van het kind dat bescherming nodig heeft

Het is belangrijk dat elke professional die in contact staat met het kind, met name belanghebbenden die als eerste in contact komen met het kind (bijv. grenswachten, wetshandhavers, hulpverleners, enz.), worden opgeleid en uitgerust om kwetsbaarheden en risico's van uitbuiting te identificeren en om de nodige beschermende maatregelen te nemen.

Kinderen maken meestal niet bekend dat ze het slachtoffer zijn geweest van misbruik, geweld, uitbuiting of mensenhandel. Eerstelijns professionals kunnen ook worden geconfronteerd met verschillende reacties van kinderen op deze situaties en moeten uitgerust zijn om vroege signalen te identificeren. Sommige hiervan kunnen tekenen zijn dat het kind is, wordt of zal worden uitgebuit (dit zijn onvolledige lijsten):¹⁶

> Toont tekenen van ondervoeding

> Voert onverklaarbare telefoontjes tijdens een plaatsing

> Heeft geld of bezittingen die niet zijn geregistreerd

> Heeft veel geld in contanten

> Heeft geen geld maar heeft een mobiele telefoon

> Ontvangt onverklaarbare/niet-geïdentificeerde telefoontjes tijdens plaatsing/tijdelijke huisvesting

> Toont tekenen van fysiek of seksueel misbruik

> Raakt vermist

> Toont angst voor autoriteitsfiguren

> Doet alsof hij of zij elke dag een minimumbedrag moet verdienen

---

¹⁶ Deze lijst is geïnspireerd door de pocketgids voor eerstelijnsprofessionals, gemaakt door het Kroatische Rode Kruis en Frankrijk Terre d'Asile over "the identification of victims of human trafficking in transit and destination countries in Europe" (2019), en is verder aangevuld door de ervaring van ECPAT UK.

- › Wordt bedelend om geld gezien
  - › Moet een enorme schuld aflossen
  - › Werkt op verschillende locaties
  - › Vertelt een voorbereid verhaal, mogelijk zeer vergelijkbaar met dat van andere kinderen
  - › Heeft een geschiedenis met ontbrekende schakels en onverklaarbare bewegingen
  - › Toont angst voor hun gezin in het land van herkomst, met name in verband met een schuld
  - › Toont gebrek aan kennis van de locatie waar ze zich bevinden
  - › Heeft een slecht levensritme: slaapschema, stiptheid bij afspraak en/of gemiste afspraak, herhaalde en ongerechtvaardigde afwezigheden, enz., wat resulteert in vermoeidheid en concentratieproblemen
  - › Lijkt zich geen zorgen te maken of vragen te stellen over accommodatie
  - › Is aanwezig op een plaats die algemeen bekend staat als een plaats van uitbuiting (zoals bedelen op straat, prostitutie, drugsproductie- of drugsverspreidingslocatie)
  - › Heeft burens (of voogd) die klaagt, bijvoorbeeld over lawaai, te veel mensen die op bezoek komen of enig ander element dat zou kunnen wijzen op seksuele uitbuiting of criminele uitbuiting
  - › Ontvangt sociale uitkeringen, maar krijgt de opdracht het aan een andere persoon over te dragen en/of heeft zelf geen toegang tot de uitkeringen
  - › Verlaat vaak de accommodatie in een andere wagen of met verschillende mensen
- Kinderen kunnen ook wantrouwen en angst voor de autoriteiten en ondersteunend personeel ervaren als gevolg van deze ervaringen. Zich openstellen kost vaak tijd. Het scheppen van veilig kader om vertrouwen op te bouwen is van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat in een vroeg stadium aan de behoeften van het kind wordt voldaan. Om deze reden moeten kinderen altijd zo snel mogelijk worden doorverwezen naar de juiste zorg en gespecialiseerde professionals.
- De meest succesvolle werkwijzen zijn die waarbij rekening wordt gehouden met tijdsdruk, aangezien kinderen

binnen een paar uur na hun detectie of plaatsing in een zorgcentrum vermist kunnen raken.

› Autoriteiten die worden ingezet op bekende grenspunten, zoals luchthavens, havens en hotspots, moeten worden opgeleid om snel de risico's van uitbuiting en verdwijningen te identificeren en

het kind zonder vertraging door te verwijzen naar de passende kinderbeschermingsdiensten, die dan meer informatie over het kind zullen verzamelen.

› Het is belangrijk om personeel, bijvoorbeeld voogden, te trainen in het verzamelen en registreren van relevante informatie over het kind.

Het Europees Parlement heeft een studie gepubliceerd over het Opsporen en beschermen van slachtoffers van mensenhandel in hotspots - evaluatie achteraf

De Europese Commissie heeft richtlijnen ontwikkeld voor de identificatie van slachtoffers van mensenhandel, met name gericht op consulaire diensten en grenswachters. Voor meer informatie, zie Europese Commissie (2013), 'Richtlijnen voor de identificatie van slachtoffers van mensenhandel'.

Het Kroatische Rode Kruis en France Terre d'Asile hebben een praktische gids voor eerstelijnsprofessionals opgesteld over "the identification of victims of human trafficking in transit and destination countries in Europe" (2019) ook beschikbaar in een pocket guide-formaat.

Verzameling van identificerende informatie

Er is een legitieme angst bij kinderen in migratie dat informatie-uitwisseling tussen instanties kan worden gebruikt door immigratiediensten. Dergelijke praktijken hebben geleid tot het gebruik van gegevens in het kader van gezondheid, politie en onderwijs.¹⁷ Informatie die in deze context is verzameld, is gebruikt om de immigratie- of asielaanvragen van het kind af te wijzen, de vermelding van uitbuiting te verwerpen of in het kader van leeftijdsbeoordelingen. Om deze reden is het essentieel dat er een effectieve firewall¹⁸ is tussen immigratiehandhaving, kindbescherming en andere diensten bij het omgaan met informatie van kinderen in migratie, en dat deze duidelijk wordt gecommuniceerd naar het kind en de belanghebbenden die verantwoordelijk zijn voor zijn/haar bescherming.

Het verzamelen van gedetailleerde en volledige informatie over een kind is essentieel voor een gepaste aanpak in geval van verdwijning. Essentiële informatie moet worden verzameld zodra het kind in contact komt met een overheidsinstantie. Er moet evenwel rekening worden gehouden met het feit

dat arriverende kinderen mogelijk een zware reis hebben doorstaan, medische hulp nodig hebben, een gebrek aan rust en voeding hebben of andere factoren die hun vermogen om mee te werken aanzienlijk beïnvloeden. De verzamelde informatie mag uitsluitend worden gebruikt om de welzijnsbehoeften van het kind te beoordelen, een risicobeoordeling te vergemakkelijken en mogelijke uitbuiting te identificeren. Identificerende informatie omvat de naam van het kind, leeftijd, beschrijving van het kind inclusief specifieke kenmerken, foto, biometrische informatie zoals vingerafdrukken (indien toegestaan), evenals informatie over de herkomst en nationaliteit van het kind. Het kan ook nuttig zijn om informatie te verzamelen over familieleden of kennissen en hun locatie, over speciale behoeften van het kind (bijv. medische behoeften) enz. Het is belangrijk om cruciale achtergrondinformatie en informatie over de kwetsbaarheid te vermelden, bijvoorbeeld als het kind slachtoffer was van mensenhandel of gesmokkeld werd, omdat deze elementen richting pistes kunnen openen in het onderzoek naar de verdwijningszaak.

---

¹⁷ Bradley, GM. (2018). Care don't share, Hostile environment data-sharing: why we need a firewall between essential public services and immigration enforcement. Beschikbaar op: <https://www.libertyhumanrights.org.uk/sites/default/files/Liberty%20%27Care%20Don%27t%20Share%27%20Report%20280119%20RGB.pdf>

¹⁸ Zie voor meer uitleg over wat we bedoelen met firewall, zie: <https://picum.org/firewall-3/>

- › Deze stap is uiterst belangrijk wanneer het gaat om niet-begeleide minderjarigen, omdat zij niet altijd in het bezit zijn van identiteitspapieren en het verzamelen van biometrische gegevens, zoals vingerafdrukken, niet altijd is toegestaan.

Elk kind moet aan een **persoonlijk bestand** worden gekoppeld (bij voorkeur digitaal, om informatie te kunnen delen). Het bestand moet uniek zijn, zelfs wanneer informatie wordt verzameld tijdens verschillende sessies en van verschillende partijen, om gemakkelijke opslag van en toegang tot verzamelde informatie te faciliteren.

Het gebruik van **standaard formulieren** voor het verzamelen van informatie, die consistent wordt gedeeld door autoriteiten en zorgverleners in het land, zal ook een snellere en efficiëntere samenwerking tussen de betrokken diensten ten goede komen. Het personeel moet worden getraind in het invullen van de formulieren en met wie informatie kan worden gedeeld.

Eenvoudigere gecentraliseerde systemen (bijv. databases) om informatie te registeren die kan helpen bij het identificeren of vinden van een vermiste niet-begeleide minderjarige zou samenwerking tussen de autoriteiten verantwoordelijk voor de bescherming en/of de vermissingszaak vereenvoudigen. Deze databases moeten anders zijn dan de asielsdatabases en worden beheerd door kinderbeschermingsautoriteiten. Gegevens mogen alleen in het belang van het kind worden gebruikt voor beschermingsdoeleinden.

Modelformulier voor het verzamelen van informatie over een kind in migratie

Het volgende formulier kan worden gebruikt als een gemeenschappelijk model om informatie over het kind tussen verschillende instanties te verzamelen en te delen, zowel nationaal als transnationaal. U kunt het formulier gebruiken zoals het is, of het aanpassen aan uw behoeften en systemen. Het kan bijvoorbeeld worden ingevuld door bevoegde autoriteiten of instellingen en verzonden worden naar de kinderbeschermingsautoriteiten (bijv. de instelling verantwoordelijk voor het aanstellen van een voogd).

Er moet altijd toestemming worden gevraagd voor het verzamelen en delen van de informatie van een kind zodat, indien nodig, de informatie kan worden gedeeld tussen instanties en over grenzen (bijvoorbeeld op verzoek van een partner in een ander EU-land waar een vermist kind werd teruggevonden).

1. Identificatie van het kind

Achternaam: .....

Naam: .....

Leeftijd: .....

Geboortedatum en -plaats: .....

Nationaliteit: .....

Geslacht: .....

Gesproken ta(a)l(en): .....

Uiterlijke kenmerken
(inclusief informatie over tatoeages, littekens, enz.):

Heeft het kind identiteitsdocumenten?

JA (nummer: .....))

NEE

Beschrijving van de identiteitsdocumenten:

.....

Is het kind in bezit van een of meerdere paspoorten?

JA (nummer: _____)

NEE

Beschrijving van het (de) paspoort(en):

_____

Heeft het kind een visum?

JA (Type en vervaldatum: _____)

NEE

2. Is het kind bekend bij autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor asiel, accommodatie voor grenscontrole of terugkeer?)

JA

NEE

3. Identificatie van familieleden

Vader:

Achternaam: _____

Naam: _____

Geboortedatum: _____

Geboorteplaats: _____

Nationaliteit: _____

Burgerlijke staat: _____

Beroep: _____

Woonadres (in hetzelfde of een ander land):

_____

_____

Telefoonnummer: _____

Moeder:

Achternaam: .....

Naam: .....

Geboortedatum: .....

Geboorteplaats: .....

Nationaliteit: .....

Burgerlijke staat: .....

Beroep: .....

Woonadres (in hetzelfde of een ander land):

.....

.....

Telefoonnummer: .....

Broers en zussen: (herhaal indien nodig)

Achternaam: .....

Naam: .....

Geboortedatum: .....

Geboorteplaats: .....

Nationaliteit: .....

Burgerlijke staat: .....

Beroep: .....

Woonadres (in hetzelfde of een ander land):

.....

.....

Telefoonnummer: .....

Relatie met het kind: .....

Andere familieleden: (herhaal indien nodig)

Achternaam: .....

Naam: .....

Geboortedatum: .....

Geboorteplaats: .....

Nationaliteit: .....

Burgerlijke staat: .....

Beroep: .....

Woonadres (in hetzelfde of een ander land):

.....
.....

Telefoonnummer: .....

Relatie met het kind: .....

4. Reizen

Korte beschrijving van de omstandigheden die het kind naar het land hebben gebracht; vervoersmiddelen, stopplaatsen, landen doorkruist enz:

.....

Datum van aankomst in het land

.....

5. Verklaring van het kind met betrekking tot hun persoonlijke situatie

Over medische aandoeningen

.....

Betreffende de aanwezigheid van gezinsleden in het land of binnen de EU

.....

Vertoont het kind indicaties van mensenhandel?

---

6. Onthaal van het kind

Adres:

Contactpersoon:

Besluit over onthaal is genomen door:

---

7. Elk element dat kan wijzen op het risico dat het kind vermist zal raken¹⁹

---

8. Alle andere beschikbare informatie die nuttig kan zijn om het kind te identificeren

---

---

¹⁹ Zie pagina 34 voor meer informatie over dit punt

Een voogd aanstellen

Na de detectie van een niet-begeleide minderjarige moet er zo snel mogelijk een voogd worden aangesteld om de belangen van het kind vanaf het begin te verdedigen en één aanspreekpunt te bieden gedurende alle gerechtelijke procedures, zoals asielaanvragen en andere vormen van bescherming, voor gezinshereniging of voor erkenning als slachtoffer van mensenhandel.

Voogden spelen ook een belangrijke rol in de grensoverschrijdende reactie op een zaak. Ze kunnen het kind bijvoorbeeld helpen met het herstellen van familiecontact, contact onderhouden met de ouders van het kind of

familieleden in een andere EU-lidstaat, vertrouwen opbouwen met het kind of een verdwijning melden als het kind vermist is geraakt.

Om al deze redenen is de vroege benoeming van een gekwalificeerde, onafhankelijke en getrainde voogd van groot belang en een cruciaal middel om verdwijning en uitbuiting te voorkomen.

Alle verdere richtlijnen zijn relevant voor voogden als de personen die primair verantwoordelijk zijn voor het beschermen van de rechten en het belang van kinderen.

Zie het FRA-handboek "Voogdij over kinderen die van ouderlijke zorg verstoken zijn" voor een volledig overzicht van de verantwoordelijkheden, rollen en plichten van voogden en voogdijsystemen (2015)

De toolkit voor voogden die is ontwikkeld in het kader van het ProGuard-project (2019) biedt informatie, hulpmiddelen en optimale werkmethoden voor voogden die verantwoordelijk zijn voor niet-begeleide minderjarigen in Europa. Zie: ProGuard Guardianship Toolkit

Het kind informeren en horen

“Een essentieel onderdeel van het proces voor het beoordelen en bepalen van belangen is het communiceren met kinderen om zinvolle participatie van kinderen te vergemakkelijken en hun belangen te identificeren. Dergelijke communicatie moet het informeren van kinderen over het proces en mogelijke duurzame oplossingen en diensten bevatten, evenals het verzamelen van informatie van kinderen en het zoeken naar hun mening” VN-Comité voor de Rechten van het Kind (2013), algemene opmerking nr. 14, over het recht van het kind om zijn belangen als een primaire overweging te laten beschouwen, Artikel 3, lid 1

Het verstrekken van informatie aan een niet-begeleide minderjarige is een belangrijk onderdeel van preventieactiviteiten. Er is een wijdverspreide achterdocht en scepsis tegen autoriteiten die kan worden verlicht door het verstrekken van volledige en begrijpelijke informatie over procedures en diensten die beschikbaar zijn, bijvoorbeeld via kindvriendelijke communicatie, zoals folders en video's.

Het creëren van een vertrouwensrelatie tussen de professional en het kind is een zeer efficiënte maatregel om het verdwijnen van het kind te voorkomen.

Tijdens het hele proces is het essentieel om naar het kind te luisteren en hen alle gelegenheid te bieden om hun behoeften en zorgen kenbaar te maken in een open en niet-confronterende omgeving.

De lengte en complexiteit van asielprocedures kan leiden tot frustratie, angst,

gebrek aan vertrouwen in het beschermingssysteem en kan valse verwachtingen wekken. Een duidelijke en grondige uitleg van de diensten waarop het kind recht heeft en van de procedures waarover het beschikt, is essentieel om te voorkomen dat kinderen vermist raken. Het is ook belangrijk om regelmatig updates te geven over het proces dat het kind doormaakt of zal doorlopen en wat het proces waarschijnlijk zal inhouden.

In de meeste gevallen is het rekening houden met de opvattingen en wensen van kinderen in de diensten en processen die hen aangaan een krachtige manier om verdwijningen te voorkomen. Als het kind bijvoorbeeld sterk de wens te kennen geeft in een bepaalde regio of stad te willen blijven, moet alles worden gedaan om aan die behoefte tegemoet te komen en het kind niet in een afgelegen gebied te plaatsen.

Luister goed! Omstandigheden creëren waarin kinderen gehoord kunnen worden

In 2019 heeft de Raad van Oostzeestaten (CBSS) richtlijnen gepubliceerd over hoe voorwaarden kunnen worden gecreëerd voor kinderen die risico lopen op uitbuiting en mensenhandel om te spreken en gehoord te worden door professionals. Kinderen en jongeren die ervaringen hebben gehad met uitbuiting en mensenhandel werden geraadpleegd tijdens het opstellen van de gids. Voor meer informatie, zie Council of the Baltic Sea States (CBSS) (2019), Voorwaarden creëren voor kinderen om te spreken en gehoord te worden, beschikbaar op: <https://www.childrenatrisk.eu/wp-content/uploads/2019/02/Listen-Up-2019.pdf>

Zie de nieuwe **Praktische gids van het EASO** over het belang van het kind in asielprocedures (2019), beschikbaar op: <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/Practical-Guide-Best-Interests-Child-EN.pdf>

Kindvriendelijke manier om belangrijke informatie te verstrekken en vertrouwen te genereren

Veelbelovende praktijk: folders

“Jongeren hebben geprobeerd een folder voor andere jongeren samen te stellen om de verschillende soorten systemen hier uit te leggen. Veel jonge mensen weten het niet zeker - ze moeten misschien voor hun zorg betalen of ze weten niet zeker wat hun rechten zijn. Dus proberen we een folder samen te stellen met wat nuttige cijfers erop, evenals wat hun rechten zijn.”

Bron: een opvangcentrum in Spanje.

Veelbelovende praktijk: peer-video's

In het zuiden van Italië hielpen hulpverleners een groep Egyptische kinderen om een video op te nemen waarin ze aan andere kinderen beschreven wat er te verwachten valt bij aankomst in Europa. Het doel van deze video was het corrigeren van valse informatie die mogelijk aan kinderen is verstrekt, met behulp van de stemmen van anderen die vóór hen zijn aangekomen.

Bron: Save the Children Italy

Veelbelovende praktijk: de Miniila-app

De app geeft kinderen toegang tot kindvriendelijke, actuele en toegankelijke informatie over hun rechten en de beschikbare ondersteuning waar ze ook zijn in Europa, in 8 landen en in 5 talen. Beschikbaar in App stores vanaf begin 2020. Neem voor meer informatie contact op met Missing Children Europe

Veelbelovende praktijk: online tools

De immigratieautoriteit in Noorwegen creëerde een online tool om kinderen op een kindvriendelijke manier te informeren over de verschillende procedures die doorlopen moeten worden om bescherming in het land te verkrijgen.

Het is hier beschikbaar: <https://asylbarn.no/>

De REACT-folder – ECPAT

Kindvriendelijk boekje met advies en contacten voor kinderen die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel in België, Nederland, Duitsland, het VK en Frankrijk. Het maakt deel uit van het ReACT-project (Reinforcing Assistance to Child Victims of Trafficking), dat als doel heeft de toegang tot justitie en bescherming voor minderjarige slachtoffers in gerechtelijke procedures te waarborgen. Een folder is beschikbaar voor elk land en in 13 talen. Ze zijn hier te vinden: <https://www.ecpat.org/resources/>

Ter inspiratie: de 'Resiland'-benadering

Het boekje "RESILAND" voor professionals is gebaseerd op verhalen van kinderen op de vlucht en vertaalt de kernboodschappen, lessen en adviezen van deze kinderen voor professionals en ambtenaren die werken met en voor kinderen op de vlucht. Het is gebouwd volgens de fasen van het metaforische verhaal waarmee 'Resil' wordt geconfronteerd – en biedt observaties over hoe belanghebbenden de betrokken kinderen kunnen helpen zich beter te voelen, hen te vertrouwen en zekerheid te winnen.

Deze observaties hebben betrekking op fundamentele zaken betreffende de kwaliteit van menselijke relaties, waardigheid en respect, een gezond leven en perspectieven voor de toekomst. Het nodigt professionals en ambtenaren die met kinderen op de vlucht werken uit om een vertrouwensband op te bouwen door de volgende richtlijnen toe te passen, die ook van nut kunnen zijn in het kader van het voorkomen van verdwijningen:

- › Betrek het kind in een gesprek over wat 'zich thuis voelen' voor hen betekent. Ondersteun het kind bij het maken van een persoonlijke kaart van de plaats van aankomst met zijn of haar voorkeursreferentie- en vertrouwenspunten.
- › Ondersteun het kind bij het leggen van positieve sociale contacten en het maken van vrienden onder kinderen, jongeren en volwassenen uit verschillende bevolkingsgroepen, met het oog op het gevoel erbij te horen en het kind lid te laten voelen van een gemeenschap waar mensen om hen geven.
- › Geef het kind ruimte en tijd om te praten over hun thuisgemeenschap en de cultuur, gewoonten en kenmerken ervan. Luister zonder het kind onder druk te zetten om erover te praten. Wees ruimdenkend over sociale en culturele verschillen en verwerf een basiskennis van de plaatsen van herkomst en de oorzaken en bijdragende factoren die hebben geleid tot het vertrek van het kind. Dit is belangrijk voor het begrijpen van de achtergrond van het kind, voor

het bepalen van de belangen van het kind en voor het identificeren van een duurzame oplossing.

- › Ga de dialoog aan met het kind over hun 'migratieproject' en de onderliggende risicofactoren, ambities en motivaties die hebben geleid tot het vertrek van het kind. Houd rekening met de omstandigheden van het vertrek van het kind voor het plannen van het zorgtraject, het toepassen van zijn belangen en de identificatie van een duurzame oplossing.
- › Betrek het kind in een gesprek over beslissingen die voor hen belangrijk zijn. Nodig kinderen uit om hun mening te geven over hun rol in besluitvormingsprocessen. Ondersteun het kind bij het uiten van zijn persoonlijke opvattingen in besluitvormingsprocessen en bespreek met het kind manieren en middelen om vertrouwen en keuzevrijheid te krijgen bij het nemen van beslissingen, bijvoorbeeld door te leren hoe ze de betrouwbaarheid van informatie uit verschillende bronnen kunnen beoordelen, hoe risico's en kansen kunnen worden ingeschat en hoe ze een conclusie kunnen trekken over hun eigen belang.
- › Help het kind zich voor te bereiden op veranderingen in het leven. Bied advies aan het kind om zich te verzoenen met de veranderingen die het in het verleden heeft doorgemaakt. Help het

kind vertrouwen te krijgen in zijn eigen evoluerende vermogen om ermee om te gaan en zijn levensproject bij te houden.

- › Onderzoek samen met het kind hun vaardigheden, persoonlijke capaciteiten en middelen. Probeer het type ondersteuning dat het kind nodig heeft om deze capaciteiten en middelen te versterken te begrijpen en te activeren op een manier die gericht is op de bescherming, empowerment en ontwikkeling van het kind.
- › Ondersteun kinderen bij het testen en ontwikkelen van hun sociale en onderhandelingsvaardigheden, kennis van de menselijke aard en vaardigheden op het gebied van omgang met mensen, aangezien deze essentieel zijn in hun interactie met leeftijdsgenoten en in gemeenschappen, met dienstverleners en andere professionals en ambtenaren. Deze vaardigheden zijn fundamenteel voor het begrijpen van risico's en bescherming die inherent zijn aan menselijke relaties.
- › Creëer vertrouwde ruimtes waar een kind kan praten over ervaringen met illegale of criminele handelingen. Informeer het kind over de wet op de plaats van aankomst en de gevolgen van eventuele overtredingen. Gebruik de informatie die het kind geeft om advies en ondersteunende diensten op maat te ontwikkelen voor het

- kind, terwijl u ook rekening houdt met mogelijke implicaties voor de asielaanvraag of het verblijf van het kind, of de status van het kind als slachtoffer van mensenhandel.
- › Luister naar de economische ambities en verantwoordelijkheden van het kind en laat het kind zien dat u ze serieus neemt. Ga een open en vertrouwelijke dialoog aan om van gedachten te wisselen met het kind en om te proberen oplossingen te vinden. Verklaar eventuele beperkingen die worden opgelegd door de zorgregelingen in het opvangsysteem en de relevante immigratie- en arbeidswetgeving.
  - › Ondersteun het kind bij het verwerven van hulpmiddelen en methoden om kalm en in controle te blijven over hun leven, zelfs in moeilijke situaties.
  - › Praat met kinderen over identiteitsdocumenten en wat ze voor het kind betekenen. Geef ze informatie over het belang van deze documenten, wie geautoriseerd is om ze te controleren of te nemen, en wat het betekent voor het kind om al dan niet documenten te hebben.
  - › Behandel het kind met respect en wees gevoelig voor het behoud van zijn waardigheid door oog te hebben voor de kwaliteit van persoonlijke relaties, gerichte hulp en ondersteuning en een aangename, gezonde en beschermende omgeving.
  - › Betrek het kind in een gesprek over mensenrechten, de rechten van het kind en het Verdrag. Probeer deze rechten te relateren aan de huidige situatie van het betreffende meisje of de betreffende jongen en zijn of haar ambities voor de toekomst.
  - › Help het kind de rol van de voogd te begrijpen en gebruik de ondersteuning die de voogd of een gelijkwaardige hulpverlener biedt op een verstandige manier om de belangen van het kind te behartigen.
  - › Ondersteun het kind bij het verkrijgen van inzicht in de opvang- en beschermingssystemen op de plaats van aankomst, inclusief de mandaten en rollen van verschillende professionals en ambtenaren die het kind zal ontmoeten. Moedig het kind aan om open te zijn over het vertellen van hun verhaal, zelfs als het moeilijk is om herhaaldelijke ontmoetingen en interviews te doorlopen. Vergroot het bewustzijn van het kind over het belang van eerlijkheid om zijn geloofwaardigheid in de asielpprocedure te behouden.
  - › Werk nauw samen met het kind om een levensproject te ontwikkelen dat een transparante structuur biedt, het kind helpt om zijn tijd op een zinvolle manier te gebruiken en verschillende belangen en ambities in evenwicht te brengen. Een levensproject helpt om duidelijkheid te krijgen over prestaties, obstakels en tegenslagen en hoe

hiermee om te gaan binnen de kansen en beperkingen die het opvangsysteem biedt in het land van aankomst en in geval van overdracht naar een ander land of terugkeer.

- › Overleg met het kind om het juiste niveau en type school of training te beoordelen en om te begrijpen welke ondersteuning het kind nodig heeft om te slagen. Zorg ervoor dat het kind toegang heeft tot kwaliteitsonderwijs dat past bij zijn ambities en zorg ervoor dat het kind certificaten ontvangt van schooljaren of voltooide cursussen.
- › Moedig kinderen aan en geef hen de mogelijkheid om zich bezig te houden met vrijetijds-, sportieve en recreatieve activiteiten, individueel en gezamenlijk met leeftijdsgenoten die soortgelijke verhalen delen, evenals kinderen, jongeren en volwassenen uit de gastgemeenschap.
- › Praat met kinderen over hun behoeften met betrekking tot religie en spiritualiteit en sta open voor de potentiële symbolische waarde van prestaties, goederen of voorwerpen. Het is belangrijk om tegemoet te komen aan de religieuze en spirituele behoeften van het kind en om de keuzes van het kind te respecteren, met inachtneming van het belang van het kind.
- › Vraag het kind op een kalme manier om goede herinneringen aan zijn of haar huis en de reis op te halen en

deze te delen met vertrouwde personen. Zulke herinneringen maken immers deel uit van de identiteit van het kind en kunnen betekenis geven aan zijn of haar huidige situatie.

- › Help het kind om in contact te blijven en relaties te onderhouden met zijn of haar familie en gemeenschap van herkomst, in overeenstemming met het belang van het kind en de vertrouwelijkheidsregels in de asielprocedure. Probeer te bemiddelen tussen eventuele verwachtingen van thuis en de realiteit van de situatie van het kind op de plaats van aankomst met alle relevante mogelijkheden en beperkingen.
- › Houd rekening met de rol en verantwoordelijkheden van het kind in het licht van het migratieproject van het kind en de onderliggende beslissingen die in de huisgemeenschap zijn genomen. Probeer te begrijpen welke implicaties deze hebben op het gedrag en de beslissingen van het kind op de plaats van aankomst. Ga met het kind in dialoog over deze zaken, wees transparant en verduidelijk alle daaraan gerelateerde kansen, risico's en beperkingen op de plaats van aankomst.
- › Informeer het kind over de regels en voorschriften met betrekking tot de arbeid van kinderen in het land van aankomst en de relevantie van leeftijd en immigratiestatus. Praat

met het kind over de risico's van informele arbeid en steun het kind bij het vinden van veilige en legale inkomstgenererende activiteiten die de scholings-, gezondheids- en ontwikkelingsbehoeften van het kind niet in de weg staan. Als dat niet mogelijk is, overleg dan openlijk met het kind over de gegeven beperkingen en probeer acceptabele alternatieven te vinden.

- › Wees open tegenover het kind over de veranderingen die optreden nadat hij of zij 18 jaar oud wordt. Onderzoek samen met het kind, betrokken professionals en ondersteunend personeel wat voor soort steun het kind nodig heeft voor een goede overgang naar volwassenheid en een zelfstandig leven.
- › Probeer erachter te komen hoe het kind denkt over terugkeer en begrijp de hiermee samenhangende risico's en bronnen van bescherming. Zorg ervoor dat de standpunten van het kind worden gehoord, begrepen en meegenomen bij het bepalen van de belangen en het vinden van een duurzame oplossing. Als terugkeer in het belang van het kind wordt geacht, onderzoek dan samen met het kind en alle relevante actoren in het land van bestemming en herkomst welk type voorbereidende en vervolgstun hij of zij nodig heeft

om van de terugkeer een positieve, veilige en duurzame ervaring te maken. Mobiliseer deze steun uit formele en informele bronnen om de continuïteit van de zorg en steun tijdens de overgang naar volwassenheid en een zelfstandig leven mogelijk te maken. Als terugkeer geen optie is, beoordeel dan of gezinshereniging in het belang van het kind is en steun hem of haar daarbij.

Kinderen moeten ook worden geïnformeerd over de risico's die ze kunnen lopen als ze uit het beschermingssysteem vermist raken.

- › De zorgverleners zouden ook kunnen voorstellen om de familie van het kind te informeren over die risico's en om veiligere alternatieven voor individuele plannen te bespreken die buiten de reguliere procedures kunnen worden gerealiseerd.
- › Benadruk dat andere kinderen soortgelijke ervaringen hebben (door het opzetten van steungroepen) en zich eerder in dezelfde situatie hebben bevonden. Daarom bestaan er verschillende goede praktijken, zoals steungroepen of verenigingen die werken aan het faciliteren en verbeteren van het leven van pas aangekomen en niet-begeleide jongeren.

Checklist: informatie die kan worden verstrekt aan kinderen in migratie als middel om verdwijning te voorkomen

- ✓ Contactgegevens van de voogd en de rol van de voogd
- ✓ Zorgmogelijkheden, inclusief de langere termijn, zoals pleegzorg, zelfstandig wonen, enz.
- ✓ Regels en voorschriften van de plaats waar het kind wordt opgevangen
- ✓ Informatie over de rollen van verschillende professionals
- ✓ Geografische informatie over waar ze zich bevinden
- ✓ Dublin III-regels
- ✓ Procedures en mogelijkheden voor gezinshereniging
- ✓ Toelichting op de asielprocedure en andere toepasselijke procedures
- ✓ Procedure voor slachtoffers van mensenhandel, inclusief informatie over wat mensenhandel is
- ✓ Belang van een persoonlijk interview
- ✓ Recht om kosteloos juridische en procedurele informatie te verkrijgen
- ✓ Recht op bijstand van een wettelijke vertegenwoordiger
- ✓ Risico's die kinderen kunnen lopen als ze het systeem verlaten en vermist raken
- ✓ Rechten met betrekking tot opvang en accommodatie
- ✓ Recht op gezondheidszorg
- ✓ Recht op onderwijs
- ✓ Klachtenprocedure

De persoon die informatie aan het kind verstrekt en de bovengenoemde vertrouwensrelatie opbouwt, moet worden getraind in kindvriendelijke communicatie.

Beoordeling van de kans op verdwijning en (her)exploitatie

Risicobeoordeling

De beoordeling van het risico dat een kind vermist zal raken en de risico's waaraan hij of zij bij vermissing kan worden blootgesteld, is een van de eerste stappen die moeten worden ondernomen in de zorg voor een

niet-begeleid kind. **Bij elke beslissing met betrekking tot opvang en bescherming moet rekening worden gehouden met de resultaten van deze beoordeling.**

Voor een correcte risicobeoordeling is het van essentieel belang om:

- ✓ Duidelijk te maken welke dienst altijd verantwoordelijk is voor deze beoordeling. Er wordt gesuggereerd dat de verantwoordelijkheid ligt bij de voogd of de opvangcentrummedewerkers die het eerst contact met het kind hebben.
- ✓ Deze zo snel mogelijk uit te voeren, indien mogelijk gedurende de eerste 24 uur nadat het kind onder hoede van de autoriteiten is geplaatst.
- ✓ Met andere diensten te overleggen, waaronder de politie en andere autoriteiten die mogelijk als eerste met het kind in contact zijn gekomen, om zo elementen te herkennen die van invloed kunnen zijn op deze beoordeling.
- ✓ Een lijst met gestandaardiseerde indicatoren op te stellen waarmee het risico voor het kind wordt beoordeeld. Deze lijst moet samen met de betrokken actoren (bijvoorbeeld voogddiensten, gespecialiseerde politiediensten, internationale agentschappen) worden opgesteld en regelmatig worden bijgewerkt. De beoordeling moet consequent binnen het land worden uitgevoerd.
- ✓ Het personeel dat mogelijk in contact zal komen met het kind, vooral in de eerste uren, te trainen op het herkennen van indicatoren die van invloed kunnen zijn op de beoordeling.

Elementen waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van het risico dat een kind vermist kan raken

Het is niet mogelijk een volledige lijst op te stellen van indicatoren die kunnen helpen bij de beoordeling van het risico dat een kind vermist kan raken, aangezien hierbij rekening moet worden gehouden met de specifieke behoeften

van elk kind onder de hoede van de autoriteiten en de context en kenmerken van het land of regio waar het kind zich bevindt. Toch zijn er enkele indicatoren die in het algemeen voor deze doeleinden kunnen worden gebruikt.

Checklist van elementen waarmee rekening moet worden gehouden om het risico op verdwijning te evalueren

- ✓ Het kind heeft gezegd dat het familie of kennissen in andere landen heeft en is hoogstwaarschijnlijk met hulp van smokkelaars in het land aangekomen
- ✓ Het kind lijkt ongeïnteresseerd in/ontevreden over de accommodatie, de verstrekte informatie of de voorgestelde activiteiten (inclusief naar school gaan)
- ✓ Het kind lijkt zich zorgen te maken over geld en vraagt wanneer het mogelijk is om te gaan werken (en lijkt niet geïnteresseerd in onderwijsmogelijkheden)
- ✓ De politie meldt dat het kind eerder vermist is geraakt
- ✓ Het komt vaak voor dat kinderen van die nationaliteit of regio vermist raken
- ✓ Het kind kwam aan in een groep en sommigen van hen zijn al vermist geraakt
- ✓ Het kind heeft een telefoon en gebruikt deze op een nerveuze manier
- ✓ Het kind was slachtoffer van mensenhandel
- ✓ Indicatoren wijzen erop dat het kind het risico loopt om (opnieuw) slachtoffer te worden van mensenhandel
- ✓ Het kind nadert de leeftijd van 18.

Bron: SUMMIT-rapport

Wie is verantwoordelijk voor het opstellen van de standaardlijst met indicatoren die verzamelde informatie en praktijkervaring geven?

- › Kinderbeschermingsautoriteit
- › Voogddienst
- › Opvangdiensten
- › Politie, inclusief diensten die gespecialiseerd zijn in vermissing en mensenhandel
- › Asielautoriteiten
- › Meldpunten voor vermiste kinderen

Wie moet het risico beoordelen?

- › De voogd of maatschappelijk werker, indien deze is benoemd en binnen de eerste 24 uur contact heeft met het kind
- › De medewerker van het opvangcentrum die het kind heeft ontvangen, indien de voogd niet is benoemd en binnen de eerste 24 uur geen contact heeft met het kind

Indien nodig te raadplegen:

- › De politie
- › Het meldpunt voor vermiste kinderen
- › Gespecialiseerde diensten tegen mensenhandel (altijd te raadplegen wanneer het kind een slachtoffer van mensenhandel is geweest of als risicogeval is beoordeeld)

Veelbelovende praktijk – Beoordeling van het risico op verdwijning

In het opvangcentrum Minor Ndako in België krijgen alle medewerkers de opdracht om het risico te beoordelen dat een kind binnen de eerste uren na aankomst vermist kan raken. Alle medewerkers krijgen in geval van twijfel de volgende richtlijnen:

- > Is de politie bij de zaak betrokken?
- > Gaat het om mensenhandel, smokkel of andere criminele activiteiten?
- > Is het kind of de tiener NIET degene die om onderdak/opvang vraagt?

Als het antwoord op een of meer van deze vragen JA is, dan is er een reden om bezorgd te zijn over het risico van verdwijning. Vraag ook de persoon (personen) die het kind heeft (hebben) doorverwezen en de politie naar hun oordeel over de situatie; denken ze dat er een risico op verdwijning bestaat?

Bron: Minor Ndako, opvangcentrum in België

Veelbelovende praktijk: bescherming van kinderen die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel

Het Glasgow Child Protection Committee (CPC) ontwikkelde Child Trafficking & Exploitation Inter Agency Guidance (richtlijnen voor kinderhandel en -uitbuiting) voor beroepsbeoefenaars in Schotland die mogelijk in contact komen met minderjarige slachtoffers. De richtlijnen bevatten onder meer een beschermingsmatrix met indicatoren van kinderhandel voor professionals.

MATRIX VAN KINDERHANDEL

(uit een NRM-verwijzingsformulier voor kinderen in Schotland)

Uitbuiting	Y	S
Beweert door iemand te zijn misbruikt door middel van seksuele uitbuiting, criminaliteit, kinderarbeid of huiselijk lijfeigenschap		
Lichamelijke symptomen van uitbuiting (bijvoorbeeld seksueel of fysiek)		
Kindhuwelijk		
Fysieke indicaties van arbeid (bijvoorbeeld extreem moe zijn op school, indicaties van handarbeid – toestand van handen/huid, rugpijn)		
Seksueel overdraagbare infectie of ongewenste zwangerschap		
Een verhaal dat erg lijkt op dat wat door anderen verteld wordt, er mogelijk op wijzend dat het kind gecoacht is		
Aanzienlijk oudere partner		
Heeft buitensporige angsten (bijvoorbeeld over een persoon, meegenomen worden, het geven van informatie)		
Verplaatsing naar, binnen of uit het VK		
Terugkomen na vermist te zijn geweest en er goed uitzien, zonder bekende reden		
Beweert al jaren in het VK te wonen, maar heeft niet de lokale taal of cultuur geleerd		
Andere risicofactoren		
Teruggetrokken en weigert te praten/likt bang om te praten met iemand met autoriteit		

Vertoont tekenen van fysieke verwaarlozing – basale zorg, ondervoeding, geen aandacht voor gezondheidsbehoeften		
Vertoont tekenen van emotionele verwaarlozing		
Sociaal geïsoleerd – gebrek aan positieve, betekenisvolle relaties in het leven van het kind		
Gedragsmatig – slecht concentratievermogen of geheugen, prikkelbaar/mensenschuw/agressief gedrag		
Psychologisch – indicaties van trauma of gevoelloosheid		
Vertoont zelfbewustheid, volwassenheid en zelfvertrouwen die niet passen bij deze leeftijd		
Tekenen van misbruik van drugs, alcohol of andere middelen		
Laag zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, zelfbeschadigend gedrag inclusief snijden, overdosering, eetstoornis, promiscuïteit		
Seksueel actief		
Niet geregistreerd bij of geen bezoeken aan een huisartsenpraktijk		
Niet ingeschreven op een school		
Heeft geld, dure kleding, mobiele telefoons of andere bezittingen zonder geloofwaardige verklaring		

Uitbuiting	Y	S
Verplicht om iedere dag een minimale hoeveelheid geld te verdienen		
Betrokken bij criminaliteit met duidelijke betrokkenheid van volwassenen (bijvoorbeeld bij wietplantage/-fabriek, straatcriminaliteit, tasjesroof, zakkenrollen, bedelen)		
Doet erg veel huishoudelijke taken en verlaat zelden het huis		
Verklaringen uit betrouwbare bronnen suggereren waarschijnlijkheid van seksuele uitbuiting, inclusief het worden gezien op plaatsen die bekendstaan om seksuele uitbuiting		
Ongebruikelijke uren waarop/vaste patronen waarin het kind het huis verlaat en weer terugkomt, wijzend op arbeid		
Te allen tijde vergezeld worden door een volwassene die mogelijk niet de wettelijke verzorger is en altijd bij het kind wil zijn		
Beperkte bewegingsvrijheid		

Verplaatsing naar, binnen of uit het VK

Verdwenen uit de zorg van lokale autoriteiten		
Kan de naam of het adres niet geven van degene die ze bij aankomst opvangt		
Begeleidende volwassene heeft eerder meerdere visums aangevraagd voor andere kinderen/heeft garant gestaan voor de aanvraag van visums van andere kinderen		
Begeleidende volwassene heeft garant gestaan voor visumaanvragen van andere bezoekers die na het verlopen van hun visum niet zijn teruggekeerd naar hun thuisland		
Geschiedenis van dingen die niet kloppen of onverklaarde verplaatsingen		
Patroon van dakloosheid		

Andere risicofactoren

Ongeregistreerde privé-pleegconstructie		
Verzorgd door volwassene(n) die niet de ouders zijn en de relatie is niet goed		
Vroegtijdige beëindiging van uithuisplaatsing		
Vaak vermist, blijft 's nachts weg of komt laat thuis zonder geloofwaardige verklaring		
Spijbelen/onbetrokkenheid met school		
Volwassene die zich het kind toe-eigent is geen direct familielid (ouder/ broer/zus)		
Volwassene die zich het kind toe-eigent kan geen identiteitsbewijs met foto van het kind verstrekken		

Uitbuiting

	Y	S
Aangetroffen op/weggehaald van een plaats van uitbuiting (bijvoorbeeld bordeel, wietplantage, betrokken bij criminaliteit)		
Moet verdiensten afstaan aan iemand anders		
Beweert schulden te hebben of geld aan anderen "schuldig te zijn" (bijvoorbeeld reiskosten, alvorens controle te hebben over eigen verdiensten)		
Ontvangt onverklaarde/onbekende telefoontjes tijdens plaatsing/tijdelijke huisvesting		

Geen paspoort of andere methode voor identificatie		
Niet in staat of terughoudend om huisvesting of andere persoonlijke details te verstrekken		
Foute documenten of authentieke documenten die gewijzigd of op frauduleuze wijze verkregen zijn; of het kind beweert dat de gegevens (naam, geboortedatum) op het document foutief zijn		
Verplaatsing naar, binnen of uit het VK		
Kwam het land illegaal binnen		
Reis of visum geregeld door iemand buiten de familie		
Geregistreerd op meerdere adressen		
Andere risicofactoren		
Mogelijk ongepast gebruik van internet en vormen van online relaties, vooral met volwassenen		
Verhalen van sociale activiteiten zonder geloofwaardige verklaring over de bron van nodige financiering		
In- of uitstappen van voertuigen bestuurd door onbekende volwassenen		
Volwassenen die rondhangen bij de gewoonlijke verblijfplaats van het kind		
Verlaten van huis/zorginstelling met kleren die ongewoon zijn voor het kind (bijvoorbeeld ongepast voor de leeftijd, kleren geleend van personen die ouder zijn)		
Werkt op verschillende plekken		
Samen met een aantal niet verwante kinderen op eenzelfde adres aangetroffen		
In het bezit van sleutels voor andere gebouwen die niet bekend zijn		
Verdwijnen en gevonden worden op plekken waar ze geen banden hebben		

Bron: *The Glasgow Child Protection Committee (CPC), 2019, Child Trafficking & Exploitation Inter Agency Guidance, beschikbaar op: <https://www.glasgowchildprotection.org.uk/CHttpHandler.ashx?id=12917&p=0>*

Modeldocument met maatregelen die door zorgverleners kunnen worden genomen in geval van bezorgdheid over of risico op verdwijning

- > Zorg ervoor dat alle informatie is verzameld en dat de toestemming van het kind is verkregen om indien nodig deze informatie te kunnen delen.
- > Houd de communicatielijnen open. Praat zo snel mogelijk met het kind (indien nodig met de hulp van een tolk) nadat hij of zij arriveert.
  - > Stel jezelf voor en introduceer, indien relevant, de organisatie en de afdeling waarin ze zullen verblijven. Zorg ervoor dat ze weten dat u (en, indien relevant, uw organisatie) GEEN betrokkenheid heeft bij wetshandavingsactiviteiten. Probeer bovendien uit te leggen dat je hen zo veel mogelijk zult helpen.
  - > Vraag naar hun eigen wens om te blijven of te vertrekken.
  - > Wijs op de gevaren en risico's van het leven buiten het beschermingssysteem en zorg ervoor dat ze weten dat u zich zorgen maakt over hun welzijn.
- > Vraag of ze zich bedreigd voelen, zorg ervoor dat ze weten dat ze veilig zijn.
- > Stel voor dat ze de tijd bij u thuis of in het centrum gebruiken om uit te rusten, te wachten op meer informatie en dagelijkse activiteiten te plannen.
- > Luister naar de zorgen en gedachten van het kind, doe uw best om ze rustig te houden en gerust te stellen, probeer zoveel mogelijk tijd te kopen.
- > Laat ze douchen, eten en rusten.

Aandachtspunten

- › Paspoort, contant geld en een mobiele telefoon zijn de belangrijkste hulpmiddelen bij het reizen onder de radar/in het geheim. Als een kind deze dingen nog steeds bij zich heeft:
  - › Maak een kopie van al hun identiteitsdocumenten (dit maakt het gemakkelijker om toegang te krijgen tot de juiste gegevens bij het invullen van formulieren) en noteer hun telefoonnummer en alle andere gegevens die u belangrijk acht.
  - › Bied aan om hun documenten (paspoort, enz.), mobiele telefoon en geld onder uw hoede veilig te bewaren. Verplicht het kind evenwel niet om deze bezittingen af te geven.
  - › Als het risico op verdwijning erg groot is, kunt u contact opnemen met de politieafdeling die betrokken is bij de plaatsing van het kind om hen te laten weten wat er aan de hand is. U kan de politie ook laten weten dat u niet bevoegd bent om deze voorwerpen van het kind in beslag te nemen.

Onthoud dat **het internet** een hulpmiddel is dat kan worden gebruikt om contact op te nemen met anderen buiten het centrum met behulp van apps en programma's zoals Skype, Facebook, e-mail en chatprogramma's. Als u het risico van een verdwijning hoog inschat, kan internetgebruik [zonder toezicht] ook een probleem zijn.

- › Zorg ervoor dat iemand de situatie en het kind nauwlettend in de gaten houdt. Alle beschikbare en belangrijke informatie moet met deze ene persoon worden gedeeld. In opvangcentra moet er tijdens elke dienst één persoon aangewezen worden om specifiek voor het kind te zorgen. Deze persoon moet altijd (zoveel mogelijk) op de hoogte zijn van waar het kind zich bevindt.

Tips voor zorgverleners en opvangfaciliteiten

Om het kind gerust te stellen, is de volgende informatie nodig:

- > Wie heeft het kind onder uw hoede geplaatst, waarom valt het onder uw hoede en voor hoe lang blijft het onder uw hoede?
- > De specifieke missie en rol van uw centrum
- > Het is heel belangrijk om ervoor te zorgen dat het kind weet dat u en uw organisatie onafhankelijk en gescheiden zijn van de persoon of instelling die het kind onder uw hoede heeft geplaatst.
- > Aan wat kan het kind zich verwachten tijdens zijn verblijf in uw centrum?
- > Zorg ervoor dat u uitlegt wat in het algemeen en in hun specifieke geval niet is toegestaan in het centrum. Leg bovendien uit wie heeft besloten dat iets niet is toegestaan, zoals de rechter, politie, jijzelf...
- > Informeer het kind over de bescherming die een niet-begeleid kind krijgt, zoals onderdak, de benoeming van een wettelijke voogd, enz.
- > Praat met het kind over de agenda voor de komende dagen of zelfs uren.

De eerste 24 uur zijn kritisch. Na de eerste dag neemt het risico op verdwijnen meestal geleidelijk af.

- > Probeer miniplannen te maken om tijd te rekken, bijvoorbeeld hun kleding wassen. Dit is leuk voor het kind, maar maakt het ook moeilijker voor hem of haar om te vertrekken. Als hun kleren worden gewassen of nog nat zijn, zullen ze minder snel weggaan.
- > Maak afspraken (en communiceer deze met het kind) met verschillende leden van het team. Bijvoorbeeld, 'om 14.00 uur zal ik je voorstellen aan de verpleegster, zij zal kijken naar die snee die je op je been hebt. En dan zullen we om 17:00 ... bellen'
- > Bied ze dingen aan (eten, iets te drinken, etc.) met respect voor hun keuze als ze weigeren.
- > Kom niet tussen het kind en zijn of haar doel (bijvoorbeeld een kind dat naar zijn of haar moeder wil reizen die al in Europa is) maar adviseer tegen gevaarlijke manieren van reizen.
- > Beantwoord naar uw beste vermogen alle vragen die het kind mogelijk heeft,

ook al is het antwoord: 'ik weet het niet, maar ik zal opzoeken en je morgen een antwoord geven'. Zo laat u zien dat u hun vragen waardeert en moedigt u hen aan om meer vragen te stellen.

- › U moet betrouwbaar en geloofwaardig zijn; het kind moet weten dat het u kan vertrouwen. Zeg wat u doet en doe wat u zegt; probeer zo transparant mogelijk te zijn.
- › Het is erg belangrijk dat iedereen in het team op één lijn zit. Iedereen moet dezelfde informatie en boodschap aan het kind geven. Als er specifieke informatie over het kind is, zorg er dan voor dat iedereen in het team hiervan op de hoogte is.
- › Het kind moet zijn of haar ouders kunnen bellen, maar alleen in aanwezigheid van een vertaler. Laat de ouders weten dat u en de vertaler vanaf het begin met het gesprek meeluisteren. Vertel de ouders over het centrum, wat voor soort zorg hun kind krijgt en waarom ze hier verblijven. Zorg ervoor dat u dit gesprek goed voorbereidt en wees voorbereid op alle mogelijke vragen van de ouders.
- › Als er een voogd is toegewezen, laat hem of haar het kind bezoeken. Vertel hen over uw ervaring en benadering van deze situatie. Als de voogd geen ervaring heeft met dit soort situaties, stel dan voor om de belangrijkste informatie zelf aan het kind mee te delen.
- › Gebruik alleen andere kinderen uit de groep als vertalers als er geen andere opties zijn. Kindvertalers zijn niet onpartijdig en de kans is groot dat de vertaling wordt verdraaid wanneer het ene kind voor het andere vertaalt.

Bron: Minor Ndako, opvangcentrum in België

SAFE is een e-leermiddel gericht op eerstelijns werkers en zorgprofessionals, pleegouders en familieleden om hun kennis, vaardigheden en zelfvertrouwen te vergroten en hen in staat te stellen kwalitatief hoogwaardige gezinszorg te bieden aan niet-begeleide en gescheiden kinderen. Dit project werd geïmplementeerd door het Britse Rode Kruis (VK) in samenwerking met KMOP (Griekenland), het Deense Rode Kruis (Denemarken) en CARDET (Cyprus).
<https://safeproject.eu/elearning-course/>

ECPAT UK heeft de 10 principes voor de veilige huisvesting van minderjarige slachtoffers van mensenhandel ontwikkeld²⁰

Principe 1 - Het belang van het kind moet centraal staan bij alle beslissingen met betrekking tot het bieden van veilige huisvesting en bijbehorende ondersteuning

Principe 2 - Kinderen moeten worden gevraagd welke zaken bijdragen om zich veilig te voelen

Principe 3 - Kinderen moeten voldoende informatie krijgen om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen ten aanzien van hun huisvesting en verzorging

Principe 4 - Er moeten veiligheidsmaatregelen worden geïmplementeerd om het risico op vermissing van een kind te verminderen, met name binnen 24 tot 72 uur na het eerste contact met het kind

Principe 5 - Veilige huisvesting moet worden opgevat als een veelzijdige kwestie, met fysieke en psychologische elementen, en met bijzondere erkenning van de impact van trauma op de perceptie en het gedrag van een kind

Principe 6 - De huisvestings- en veiligheidsbehoeften van een kind zullen in de loop der tijd veranderen en zullen regelmatig moeten worden beoordeeld

Principe 7 - Een kind mag zich niet gestraft of overdreven beperkt voelen door maatregelen die zijn genomen om hem of haar veilig te kunnen laten wonen

Principe 8 - Een kind moet toegang krijgen tot een scala aan psychologische, educatieve, gezondheids-, sociale, juridische, economische en taalondersteuning die 'het kind veiligheid bieden' en het helpen te herstellen

Principe 9 - Iedereen die met minderjarige slachtoffers van mensenhandel werkt, moet worden opgeleid om de behoeften van kinderen te kunnen herkennen en er adequaat op te reageren

Principe 10 - Om kinderen zoveel mogelijk te beschermen moet de bredere gemeenschap worden betrokken op manieren die bijdragen aan het creëren van een omgeving die moeilijk toegankelijk is voor mensenhandelaars.

---

²⁰ ECPAT UK (2011) On the Safe Side. Beschikbaar op: <https://www.ecpat.org.uk/Handlers/Download.ashx?IDMF=d61788dc-0969-4134-a1cf-fc7cf494b1a0>

Opsporing van familieleden

Vroegtijdig stappen ondernemen om het kind weer in contact te brengen met zijn/haar gezin dat zich in Europa of in een ander land bevindt is een belangrijke preventiemaatregel. Kinderen in migratie hebben vaak het doel om zich te herenigen met één van hun familieleden in een ander land, of ze zijn mogelijk door hun familie opgedragen om op zoek te gaan naar betere kansen voor zichzelf en hun familie.

Door in het vroegste stadium stappen te ondernemen om hen te informeren over de mogelijkheden om opnieuw contact te maken met hun familie en/of om zich wettelijk met hen te herenigen, kunnen professionals het risico beperken dat kinderen op zoek gaan naar illegale en soms snellere manieren om zich te herenigen met hun familie buiten het beschermingssysteem.

Checklist voor voogden en zorgverleners bij het herstellen van familiebanden en het initiëren van gezinshereniging

- ✓ Beoordeel of het in contact brengen of herenigen van het kind met hun familie in het belang van het kind is. Voor meer informatie over het beoordelen van de belangen van het kind bij gezinsopsporing en hereniging, zie de studie van de Europese Commissie over risicogroepen voor mensenhandel: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-policy/study-high-risk-groups-trafficking-human-beings_en
- ✓ Als het kind nog steeds in contact staat met zijn of haar familie in Europa of in een ander land, bied dan uw hulp en ondersteuning aan.
- ✓ Als het kind het contact met zijn gezin heeft verloren en contactherstel wenst, geef dan meer informatie over de mogelijkheden en bied hem of haar uw hulp aan. U kunt bijvoorbeeld contact opnemen met het tracing programma van het Rode Kruis (zie hieronder).
- ✓ Probeer zoveel mogelijk informatie te verzamelen door contact op te nemen met andere professionals waarmee het kind in uw land of in een ander EU-land contact heeft gehad (bijvoorbeeld een voogd, verzorgers, maatschappelijk werkers). Raadpleeg het contactboekje in bijlage III om deze contactgegevens te vinden.
- ✓ Als het kind asiel aanvraagt, informeer hem of haar dan over gezinshereniging via de Dublin-procedure, indien dit op hem/HAAR van toepassing is (als een of meerdere familieleden legaal in een andere lidstaat aanwezig zijn). Help het kind bij de procedure en blijf actief betrokken om het proces te versnellen. Zorg ervoor dat de zaak van het kind als een prioriteit wordt behandeld.
- ✓ Houd het kind altijd op de hoogte van de mogelijkheden, de vervolgstappen, en de vooruitgang die tot nu toe is geboekt, zodat het betrokken blijft bij het proces en de verwachtingen kunnen worden bijgesteld.

Het herstellen van familiebanden:

De ICRC en Nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen werken over de hele wereld samen om mensen te vinden en weer in contact te brengen met hun familieleden. Dit werk omvat zoeken naar familieleden, contact herstellen, hereniging van gezinnen en proberen het lot van de vermiste persoon te verduidelijken aan de overgeblevenen.

De EASO Practical Guide on Family Tracing (2016) biedt een set referentie- en begeleidingsmaterialen inzake opsporing van familieleden evenals een overzicht van de huidige stand van zaken in de EU-lidstaten.

De 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen kunnen een rol spelen bij het herenigen van gezinnen die zijn gescheiden op weg naar of in Europa. Zie pagina 114 voor meer informatie.

Actoren opleiden om beter geïnformeerd te zijn

Verschillende actoren uit de juridische wereld, zorg en opvang moeten goed geïnformeerd en getraind zijn op het gebied van de achtergrond en situatie van de doelgroep.

- › In verschillende landen zijn gezamenlijke trainingscursussen opgezet om professionals te leren hoe ze signalen van mensenhandel kunnen herkennen. Een voorbeeld is de training over het gebruik van spiritueel misbruik in bepaalde culturen en hoe dit wordt
- › gebruikt door mensenhandelaars om hun slachtoffers onder controle te houden. In dit geval leidt meer kennis tot een voorzichtigere meer gepaste aanpak waarin alle betrokkenen samenwerken. De ontwikkeling van trainingen wordt vaak gesubsidieerd door Europa of rechtstreeks gefinancierd door de centrale overheden.
- › ECPAT UK en de vluchtelingenraad hebben gezamenlijk een nationale training in Engeland gegeven aan

pleegzorgers en ondersteunende medewerkers over de zorg voor kinderen die er alleen voor staan en kinderen die slachtoffer zijn geweest van mensenhandel met als doel het risico op vermissingen te verkleinen. Het project werd gefinancierd door het ministerie van Onderwijs (DfE). Ook hebben ze een multi-agency cursus ontwikkeld om professionals te onderwijzen die met minderjarige slachtoffers van mensenhandel en gescheiden kinderen werken om te begrijpen hoe en te voorkomen dat kwetsbare kinderen uit de zorg verdwijnen. Deze cursussen worden op aanvraag of via doorlopende jaarcontracten geboekt. Voor meer informatie bezoek: <https://www.ecpat.org.uk/Pages/Events/Category/training/en/of> <https://www.refugeecouncil.org.uk/latest/training-events/>

> Het OVSE-project “Combating Human Trafficking along Migration Routes” heeft als doel dat de deelnemende lidstaten en partners mensenhandel effectief onderzoeken en juridisch vervolgen. Men wil slachtoffers van mensenhandel langs de migratieroutes meteen kunnen identificeren en de aanpak baseren op samenwerking en mensenrechten. In het kader van dit project werden verschillende simulatieoefeningen op basis van scripts ontwikkeld en werd er, op basis van een innovatieve methode, een trainingshandboek geschreven om mensenhandel tegen te gaan. OVSE (2019), *Practical Handbook on How to Conduct Simulation-based Training Exercises to Combat Human Trafficking*, beschikbaar op: <https://www.osce.org/secretariat/413510>

Reageren op beschermingsbehoeften

Pleegzorg en zorgplannen

Niet begeleide kinderen hebben zorg nodig van professionele en deskundige zorgverleners die hun behoeften begrijpen. Ondersteuning van hoge kwaliteit, zoals toezichhoudende maatschappelijk hulpverleners en voogden, is uitermate belangrijk om

verdwijningen in de pleegzorg te voorkomen.

> Er is nood aan zorg- en veiligheidsplannen op basis van een grondige evaluatie van het risico dat een kind vermist kan raken.

Plannen die werden opgesteld door alle verantwoordelijke betrokkenen bij de zorg voor het kind en waarbij de nationale richtlijnen en wetgeving in acht werden genomen, hebben succes geboekt in meerdere landen.

- › Individuele zorgplannen zijn nodig voor de langere termijn en richten zich op

de belangen van het kind, hun huidige behoeften en hun ambities op de lange termijn. Individuele zorgplannen zijn bijvoorbeeld standaard in Finland, Duitsland en Ierland²¹. Ze moeten regelmatig worden aangepast op basis van de evoluerende behoeften van het kind.

Wie moeten worden betrokken bij het opstellen van zorgplannen?

- › opvangcentra of pleeggezinnen
- › voogden (of vergelijkbaar gekwalificeerde professionals)
- › NGO-experts in bepaalde kwesties, bijvoorbeeld mensenhandel

---

²¹ Let Children be Children (2018) Lessons from the Field on the Protection and Integration of Refugee and Migrant Children in Europe, Eurochild and SOS Children's Village, beschikbaar op: https://www.sos-childrensvillages.org/getmedia/32eeb951-d731-48ae-86fb-96b9aff63f3e/Let-Children-be-Children_Case-studies-refugee-programmes.pdf

Een van de belangrijkste tekortkomingen bij de bescherming van kinderen die het risico lopen vermist te raken of slachtoffer te worden van mensenhandel is de moeilijkheid om met kinderen in contact te komen die, om verschillende redenen, het systeem wantrouwen en daardoor niet bekend zijn bij de kinderbeschermingsautoriteiten. Het winnen van hun vertrouwen en het vermogen om hen te ondersteunen kan complex blijken te zijn en varieert afhankelijk van de verschillende achtergronden en ervaringen van kinderen en jongeren. Verschillende NGO's hebben verschillende benaderingsmethoden toegepast om dit probleem aan te pakken; waarvan sommige kunnen worden gerepliceerd.

Caritas België en partners zoals Minor Ndako en SOS Jeunes hebben positieve resultaten behaald met de pilot van het project "Xtra Mena" (2019), dat erop gericht is om minderjarige migranten die op doorreis zijn van België naar Engeland te bereiken. Straathoekwerkactiviteiten door gespecialiseerd personeel in nauwe samenwerking met voogden bleken al binnen een paar maanden effectief te zijn, met bijna 75 kinderen doorverwezen naar de voogddienst, een opvangcentrum en/of naar de asielinstanties. Het project laat zien dat kinderen kunnen worden bereikt en geïntegreerd in het beschermingssysteem wanneer voldoende tijd wordt geïnvesteerd in het creëren van vertrouwen.

Stockholm Stadsmission, een lokale NGO, heeft met "Projekt BABA – råd och stöd för ensamma barn på flykt", innovatieve methodes ontwikkeld om kinderen te bereiken. De adviseurs van BABA bieden hulp en advies, zowel bij sociale als juridische kwesties, met als doel deze personen te helpen controle over hun situatie te krijgen door te identificeren welke opties zij hebben.

Veelbelovende praktijk: het Barnahus-model als een multidisciplinaire en alomvattende aanpak om te voldoen aan de beschermingsbehoeften van het kind

De Europese Barnahus-normen vormen de eerste poging in Europa om de principes van de interventies en diensten waarnaar worden verwezen als het "Barnahus"-model te definiëren. De naam Barnahus ("een huis voor kinderen") is afkomstig uit IJsland, waar het eerste Barnahus werd opgericht in 1998. Sindsdien zijn er veel meer Barnahus opgericht, voornamelijk in de Scandinavische landen.

Het Barnahus-model omvat een multidisciplinaire en interagency-aanpak, zorgend voor samenwerking tussen verschillende instanties (gerechtelijk, sociaal, medisch) onder één kindvriendelijk uitgangspunt, die uitgebreide diensten biedt voor het kind en familie, alles onder één dak. De kern van het Barnahus-model ligt in de veronderstelling dat de onthullingen van het kind cruciaal zijn voor het identificeren en onderzoeken van kindermishandeling ten behoeve van strafrechtelijke, beschermende en therapeutische doeleinden.

Barnahus is nooit een statisch model, maar eerder een praktijk die constant in ontwikkeling is, klaar om zich aan te passen aan de complexe behoeften van kinderen die slachtoffer of getuige zijn van geweld.

Recentelijk zijn er Europese Barnahus-normen ontwikkeld welke hier te vinden zijn <https://www.childrenatrisk.eu/promise/standards/>

Bron: The Barnahus Quality Standards, PROMISE Project series, 2019

Acties die moeten worden ondernomen als het kind het risico loopt (opnieuw) slachtoffer te worden van mensenhandel

Als professionals geconfronteerd worden met een kind waarvan vermoed wordt dat het risico loopt of het slachtoffer is van uitbuiting, moeten zij weten naar wie ze het

kind in hun land moeten verwijzen. Zie het contactboekje in bijlage III voor een overzicht van de belangrijkste professionals die bij dergelijke gevallen betrokken zijn per land.

Zie Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) (2018), 'Gender-specific measures in anti-trafficking actions: report'. <https://eige.europa.eu/publications/gender-specific-measures-anti-trafficking-actions-report>

Professionals moeten op dezelfde manier omgaan met een kind dat vermoedelijk slachtoffer is van mensenhandel als met andere gevallen van kindermishandeling. Het vermoeden moet leiden tot kindbeschermingsreacties die zorgen voor:

- › De toepassing van het non-discriminatiebeginsel op alle kinderen in alle procedures
- › Toegang tot ondersteuning
- › De benoeming van een gekwalificeerde en opgeleide voogd
- › Een regelmatige beoordeling van hun zorgplan
- › Toegang tot hoogwaardige vertaal- en tolkdiensten
- › Passende plaatsing in de context van risico
- › Het verwijzen naar gratis en professioneel juridisch advies
- › Het bieden van alle mogelijke inspanningen om hun gezin te vinden als er geen risico aan verbonden is en als dit in hun belang is
- › Dat het kind niet strafrechtelijk wordt vervolgd voor misdaden die zijn gepleegd als gevolg van zijn of haar uitbuiting
- › Dat het voordeel van de twijfel wordt gegeven met betrekking tot hun leeftijd
- › Toegang tot onderwijs
- › Toegang tot gezondheidszorg
- › Toegang tot gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg
- › De mogelijkheid bieden om aan hun religieuze en/of culturele behoeften te voldoen
- › Toegang tot informatie ten aanzien van de verschillende procedures van de staat
- › Materiële hulp
- › Het bieden van een reflectie- en een herstelperiode²²

---

²² ECAT Artikel 13 – Recovery and reflection period

- › Het bieden van een duurzame oplossing²³
  - › Samenwerking bij het zoeken naar een vermist kind²⁴
  - › Bescherming van hun privéleven en identiteit²⁵
  - › Toegang tot een vergoeding indien dit in het belang van het kind is²⁶
- Als het kind wil deelnemen aan een politieonderzoek en/of gerechtelijke procedures, moeten professionals ervoor zorgen dat:
- › Uitleg en ondersteuning worden geboden aan het kind tijdens het proces
  - › Hulp niet afhankelijk is van de bereidheid van het kind om als getuige op te treden
  - › Speciale beschermingsmaatregelen aan het kind gegeven worden op basis van hun belangen (zoals getuigenissen via een videoverbinding, kindvriendelijke interviews en andere speciale maatregelen)
  - › Het kind beschermd is tegen intimidatie en vergelding
  - › De identiteit van het kind niet wordt onthuld bij gerechtelijke procedures

---

²³ Een die de lange termijn belangen en het welzijn van het kind beschermt en vanuit dat perspectief duurzaam en veilig is. De uitkomst moet ervoor zorgen dat het kind zich kan ontwikkelen tot volwassenheid, in een omgeving die aan zijn behoeften en rechten voldoet zoals gedefinieerd door het CRC en dat het kind geen risico loopt op vervolging of ernstig leed. Bij het beoordelen van mogelijke oplossingen voor een kind zijn staten verantwoordelijk voor het onderzoeken van de implicaties van de overwogen opties. Het Kinderrechtencomité in General Comment nr. 22 (par. 32 (j)).

²⁴ ECAT Artikel 33

²⁵ ECAT Artikel 11 – Bescherming van het privéleven

²⁶ ECAT Artikel 15

Wat is een nationaal verwijzingsmechanisme?

Een nationaal verwijzingsmechanisme is een samenwerkingskader waardoor ambtenaren hun verplichtingen nakomen om de mensenrechten van slachtoffers van mensenhandel te waarborgen, door hun inspanningen te bundelen in een strategisch partnerschap met de burgermaatschappij. De basisdoelstellingen van een nationaal verwijzingsmechanisme zijn om te zorgen dat de mensenrechten van slachtoffers van mensenhandel worden gerespecteerd en dat een effectieve manier geboden kan worden om deze personen naar de juiste instanties te verwijzen. Bovendien kunnen nationale verwijzingsmechanismen bijdragen tot het verbeteren van het nationale beleid en procedures die betrekking hebben op een breed scala aan slachtoffegerelateerde kwesties zoals verblijfs- en repatriëringsregels, schadevergoedingen en getuigenbescherming. Nationale verwijzingsmechanismen kunnen nationale plannen van aanpak tot stand brengen en benchmarks vaststellen om te beoordelen of de doelstellingen worden bereikt.

Effectieve nationale verwijzingsmechanismen vereisen een effectieve samenwerking tussen overheidsinstanties en de burgermaatschappij. Vaak worden slachtoffers van mensenhandel eerst geïdentificeerd door wetshandhavingspersoneel, maar het zijn maatschappelijke organisaties die onderdak en andere diensten aan slachtoffers bieden. Een nationaal verwijzingsmechanisme kan dus een essentiële schakel zijn bij het doorverwijzen van slachtoffers van mensenhandel. Nationale verwijzingsmechanismen moeten leiden tot een dynamisch proces om de participatie van de burgermaatschappij te waarborgen. Interne monitoring, evaluatie en feedback moeten een doorlopend aspect van de activiteiten van het nationaal verwijzingsmechanisme zijn. Daarom moet een nationaal verwijzingsmechanisme voor zoveel mogelijk inclusiviteit zorgen met betrekking tot lidmaatschap en deelname.

Een nationaal verwijzingsmechanisme moet het volgende omvatten:

- › Richtlijnen voor het identificeren en op de juiste manier behandelen van slachtoffers van mensenhandel en tegelijkertijd hun rechten respecteren en hen macht geven over beslissingen die hun leven beïnvloeden.
- › Een systeem om slachtoffers van mensenhandel door te verwijzen naar gespecialiseerde instanties die onderdak en bescherming bieden tegen fysieke

en psychologische schade, evenals het bieden van ondersteunende diensten. Een dergelijke opvang zorgt voor medische, sociale en psychologische ondersteuning; juridische dienstverlening; en hulp bij het verkrijgen van identificatiedocumenten, evenals het faciliteren van vrijwillige repatriëring of hervestiging.

- › Het vormen van passende, officieel bindende mechanismen die zijn ontworpen om slachtofferhulp te harmoniseren met onderzoeksinspanningen en vervolging van misdrijven.
- › Een institutioneel tegen mensenhandel gericht kader van multidisciplinaire en sector overstijgende deelname dat zorgt voor een gepaste reactie op de complexe aard van mensenhandel en toezicht en evaluatie ervan mogelijk maakt.

Bron: OVSE "NATIONAL REFERRAL MECHANISMS Joining Efforts to Protect the Rights of Trafficked Persons A Practical Handbook"

Veelbelovende praktijk: het adviescentrum voor kinderhandel van de NSPCC (CTAC)

CTAC is een multidisciplinair team van gekwalificeerde maatschappelijk werkers, een politieagent gedetacheerd vanuit de National Crime Agency (NCA) en een gedetacheerde immigratieambtenaar. Het team bestaat uit erkende kinderbeschermingstrainers met ervaring in zowel juridische als internationale werkzaamheden.

Het CTAC-team heeft een reeks andere kwalificaties, waaronder internationale studies naar sociaal werk en vluchtelingen, misbruik van vrouwen en kinderen, counselingvaardigheden, onderwijs, theologie en psychosociale wetenschappen.

CTAC:

- › Geeft training aan professionals die in contact komen met kinderen die slachtoffer zijn van mensenhandel
- › Biedt professionals hedendaagse specialistische veiligheidsadviezen en informatie over kinderhandel via telefoon en e-mail

- > Voert internationaal werk uit om te voorkomen dat kinderen slachtoffer worden van mensenhandel
- > Bevordert en coördineert multi-agency reacties met een focus op kindbescherming voor kinderen die mogelijk zijn verhandeld
- > Pleit voor buitenlandse kinderen in het VK op plekken waar mensenhandel of veiligheidsrisico's aanwezig zijn, bijvoorbeeld door het bijwonen van bijeenkomsten voor kindbescherming, het uitbrengen van aanbevelingen voor kindbeschermingsplannen en het opstellen van rapporten over kinderhandel voor rechtbanken en immigratietribunalen
- > Is een eerste hulpverlener voor doorverwijzingen van kinderen naar het Nationaal Verwijsmechanisme (een systeem om slachtoffers van mensenhandel te identificeren) – ondersteunt ook andere instanties bij het maken van verwijzingen
- > Creëert bewustzijn over kinderhandel via media, beïnvloedingswerk en conferenties
- > Reageert op beleidsoverleg
- > Analyseert en rapporteert over trends op het gebied van mensenhandel

Wat gebeurt er als iemand contact opneemt met het CTAC met zorgen over een kind of jongere?

Zaken worden toegewezen aan maatschappelijk werkers en worden onder toezicht gesteld van een manager. De toegewezen maatschappelijk werker komt op voor de belangen van het kind door te verwijzen naar en samen te werken met andere instanties, bij te dragen aan de beoordeling van de diensten voor de kinderen en aanbevelingen te doen voor kindbeschermings- en trajectplannen. Ze vertegenwoordigen het kind ook op kindbeschermingsbijeenkomsten en hoorzittingen en geven waar nodig getuigenverklaringen voor de rechtbank.

De politieagent werkt samen met de maatschappelijk werker wanneer er zorgen zijn over de bescherming van kinderen, verwijst en onderhoudt contact met de politie en de NCA, draagt bij aan onderzoeken naar kinderhandel en verstrekt informatie om mensenhandel te voorkomen, kinderen te beschermen en voor vervolging te zorgen.

Samenwerking tussen actoren en over grenzen heen

Samenwerking met andere instanties bij preventieactiviteiten

- Bij de situatie van een kind in migratie zijn veel actoren betrokken, waaronder asielinstanties, zorgverleners, de politie, medisch personeel, enz. Uit onderzoek blijkt echter dat samenwerking om het verdwijnen van niet-begeleide minderjarigen te voorkomen vaak wordt belemmerd door het gebrek aan training en begrip van het probleem van vermiste kinderen. Het is ook vaak onduidelijk wie verantwoordelijk is voor een bepaalde taak met betrekking tot preventie of acties die nodig zijn in het geval dat het kind vermist raakt.
- › Samenwerking moet gebaseerd zijn op formele samenwerkingsprocedures en strategische planning van dergelijke activiteiten, niet op de motivatie en bereidheid van de betrokken professionals. Het is van essentieel belang om een duidelijke definitie van de rollen van professionele actoren vast te stellen, evenals manieren waarop communicatie wordt georganiseerd.
  - › Het verzamelen van alle informatie op één plaats, met inachtneming van de vertrouwelijkheid van bepaalde informatie en gegevensbeschermingsvoorschriften, zou de toegang tot informatie in geval van nood vereenvoudigen. Niet alleen in gevallen van verdwijning, maar ook bij het bepalen van de beste zorgbenadering voor elk kind, aangezien informatie verspreid kan zijn omdat deze door verschillende diensten op verschillende tijdstippen wordt verzameld.
  - › Wetshandavingsinstanties kunnen een sleutelrol spelen bij het voorkomen van verdwijningen door informatie te verstrekken over migratiepaden, nationale en internationale patronen van mensenhandel en bekende criminele activiteiten die van invloed kunnen zijn op de veiligheid van het kind. Periodiek overleg tussen betrokken actoren kan een tijdige informatie-uitwisseling bevorderen.

Het identificeren van tegenhangers en bondgenoten binnen het land en over de grenzen heen

Het is van cruciaal belang voor professionals om te weten wie hun tegenhangers en partners zijn in de behandeling van gevallen van mensenhandel en/of vermiste kinderen tijdens de migratie, binnen hun land en over de grenzen heen. In bijlage III bieden we een contactboekje dat, voor elk land dat heeft deelgenomen aan de Interact Simulations (oktober 2018), een contactlijst bevat van enkele van de belangrijkste instanties en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van

en reactie op gevallen van vermiste en verhandelde kinderen in migratie. Het omvat ook de processen die landelijk worden gevolgd.

Het Anti-Trafficking Office van de Europese Commissie verzamelt eveneens uitgebreide informatie over hoe elke EU-lidstaat gevallen van mensenhandel aanpakt, voorkomt en identificeert. Zie: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states_en

In het kader van het door de EU gefinancierde project CONNECT is een tool ontwikkeld om de rol en verantwoordelijkheden van actoren in gevallen van verdwijning van niet-begeleide kinderen te identificeren. De tool bevat suggesties voor het identificeren van de relevante actoren en het maken van een tabel om de capaciteit en taken van elk van hen te beoordelen.

Zie meer in de CONNECT-tool "Who is responsible?", P. 26-18, beschikbaar op: http://www.connectproject.eu/PDF/CONNECT-ITA_tool.pdf

Het delen van informatie

Informatie-uitwisseling is cruciaal ter bescherming van kinderen²⁷ om professionals in andere lidstaten proactief te informeren over het mogelijke traject van een kind, of om professionals in een andere lidstaat te informeren over de aanwezigheid van een kind, waardoor dat land de zaak kan sluiten. Het is vooral belangrijk om het aantal soortgelijke processen dat een kind doorloopt wanneer het zich over de grenzen beweegt te verminderen, zoals geïnterviewd worden en het meerdere keren moeten vertellen van hun verhaal.

AVG overwegingen

In het kader van de bescherming van kinderen wordt het delen van informatie als essentieel beschouwd om het welzijn van kinderen te beschermen en te bevorderen. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) verplicht organisaties en individuen om persoonlijke informatie eerlijk en rechtmatig te verwerken. Deze verordening vormt geen belemmering voor het delen van informatie, waarbij het nalaten hiervan de veiligheid of het welzijn van een kind in gevaar zou kunnen brengen. Ook het respecteren van het recht op een privé- en gezinsleven is geen belemmering voor het delen van informatie wanneer de veiligheid en integriteit van het kind in gevaar is (of dreigt te worden).

---

²⁷ Voor meer informatie over de noodzaak van een firewall tussen de kindbescherming en migratiebeheer bestuursorganen, zie de paragraaf over “verzameling van identificatiegegevens” (pagina 37), evenals het Interact Simulation Report, beschikbaar op: <http://missingchildreneurope.eu>

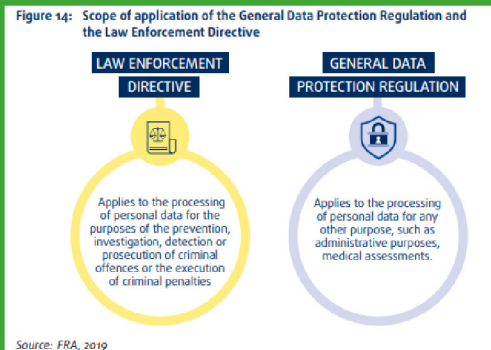
Vertrouwelijkheid, gegevensbescherming en informatie-uitwisseling

Bron: FRA (2019), *Children deprived of parental care found in an EU Member State other than their own*.

Met de noodzaak om informatie te delen met verschillende betrokken autoriteiten binnen en tussen verschillende EU-lidstaten afgezet tegen het recht van het kind om het privéleven en de bescherming van persoonlijke gegevens te respecteren, moeten autoriteiten procedures overwegen die de privacy van het kind respecteren en vertrouwelijke informatie beschermen.

Artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie vestigt het recht op bescherming van persoonsgegevens, en Artikel 7 vestigt het recht om het privé- en gezinsleven te respecteren. Het EU-recht bestaat uit twee instrumenten die relevant zijn voor deze gids, die in mei 2018 in werking zijn getreden: de Algemene verordening gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679, ook bekend als de AVG) en de richtlijn gegevensbescherming voor politie- en strafrechtelijke autoriteiten (Richtlijn (EU) 2016/680, ook wel bekend als de rechtshandhaving richtlijn).

Zoals weergegeven in figuur 14, waar een bevoegde autoriteit persoonsgegevens verwerkt voor het voorkomen, onderzoeken, opsporen of vervolgen van strafbare feiten, is Richtlijn (EU) 2016/680 van toepassing. Wanneer bevoegde autoriteiten persoonsgegevens verwerken voor andere dan de hierboven genoemde doeleinden, is de algemene regeling van de Algemene verordening gegevensbescherming van toepassing.

Sommige bepalingen zijn hetzelfde of vergelijkbaar in beide rechtsinstrumenten. De gegevensbeschermingsbeginselen: wettigheid en billijkheid, doelbeperking, gegevensminimalisatie, opslagbeperking, gegevensnauwkeurigheid, integriteit en vertrouwelijkheid dienen als uitgangspunt voor elke verwerkingsoperatie (artikel 5 van de AVG; artikel 4 van de Law Enforcement Directive). Bovendien zijn de meeste rechten van de betrokkene in beide situaties van toepassing (zie artikel 12-23 van de AVG en artikel 12-18 van de richtlijn gegevensbescherming voor politie- en strafrechtelijke autoriteiten). Bij misdaadpreventie en -onderzoek zijn de rechten van elk individu aan specifieke beperkingen onderhevig omdat ze lopende onderzoeken en procedures in gevaar kunnen brengen. De verplichtingen van de gegevensbeheerders met betrekking tot meldingen van datalekken (artikelen 33-34 van de AVG; artikelen 30-31 van de richtlijn gegevensbescherming voor politie- en strafrechtelijke autoriteiten) of de administratie van verwerkingsactiviteiten (Artikel 30 van de AVG; Artikel 24 van de richtlijn gegevensbescherming voor politie- en strafrechtelijke autoriteiten) zijn vergelijkbaar in de twee contexten.

Kinderen verdienen specifieke bescherming, omdat ze zich mogelijk minder bewust zijn van de risico's en gevolgen die verband hebben met de verwerking van gegevens. Wanneer informatie en communicatie over dataverwerking aan een kind zijn gericht, moeten deze in duidelijke en eenvoudige taal geformuleerd zijn die het kind gemakkelijk kan begrijpen (artikel 12 van de AVG).

De noodzaak om de regels inzake vertrouwelijkheid, privacy en gegevensbescherming te respecteren, belet niet dat informatie kan worden gedeeld om een kind te beschermen, op voorwaarde dat bepaalde waarborgen worden gerespecteerd. De Algemene verordening gegevensbescherming bepaalt dat het legaal is om informatie te delen om vitale belangen van de betrokkene (in dit geval het kind) te beschermen of om taken uit te voeren die in het algemeen belang of in de uitoefening van het openbaar gezag worden uitgevoerd (artikel 6 van de AVG).

Bij het assisteren van kinderen zonder ouderlijke zorg die nood hebben aan bescherming, houdt het recht op respect voor het privéleven, de bescherming van persoonsgegevens en vertrouwelijkheid in de praktijk het volgende in:

- > Wanneer autoriteiten persoonlijke gegevens over het kind verzamelen, moet het kind beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke informatie ontvangen in duidelijke en eenvoudige taal.
- > De verzamelde informatie moet adequaat, relevant en niet buitensporig zijn in

relatie tot de zaak en het doel.

- > Informatie mag nooit worden gedeeld met personen die geen verband houden met de zaak; vermijd het delen van persoonlijke gegevens die kunnen leiden tot de identificatie van een kind met het publiek of de media.
- > Geregistreeerde informatie moet correct zijn en actueel worden gehouden.
- > Kinderen moeten worden verteld welke informatie met wie wordt gedeeld en waarom; professionals in de kinderbescherming moeten, in overleg met de voogd, toestemming van het kind krijgen tenzij dit niet veilig of geschikt is.
- > De informatie kan zonder toestemming worden gedeeld indien nodig om de essentiële belangen van het kind of van een andere persoon te beschermen; er moet worden bijgehouden welke informatie is verstrekt en aan wie.
- > Betrokken kindbeschermingsdiensten zouden de centrale autoriteiten kunnen instrueren hoe ze informatie kunnen delen met de andere betrokken EU-lidstaat om de privacy te waarborgen (bijv. namen vervangen door codes).
- > Autoriteiten moeten de nationale regels voor gegevensbewaring respecteren en gegevens niet langer bewaren dan noodzakelijk.
- > Maatregelen zijn nodig om de veiligheid te waarborgen en verlies, vernietiging of schade te voorkomen. Codeer bijvoorbeeld de dossiers en gebruik niet de naam van de persoon. Als papieren bestanden worden gebruikt moeten deze achter slot en grendel en op een veilige locatie worden bewaard. Bescherm elektronische bestanden met individuele wachtwoorden met beperkte toegang en beveilig ze op veilige servers, nooit op privécomputers, USB-sticks of andere opslagapparaten.

Zie ook: Handboek Europese gegevensbeschermingswetgeving

Informatie delen met betrekking tot de veiligheid en privacy van het kind

Naast AVG-gerelateerde overwegingen, is het cruciaal om ervoor te zorgen dat informatie over de zaak en de verblijfplaats van een kind wordt gedeeld met respect voor hun privacy, en dat er een firewall bestaat tussen de noodzaak van kindbescherming en immigratiehandhaving²⁸. Informatie die wordt gedeeld voor de bescherming van het kind mag nooit tegen het belang van het kind in of voor doeleinden van immigratiehandhaving worden gebruikt.

Hierna volgen fundamentele principes voor het verwerken van persoonlijke gegevens. Persoonsgegevens zullen²⁹:

- › Met geïnformeerde toestemming gegeven worden;
- › Eerlijk en rechtmatig worden verwerkt;
- › Alleen verkregen worden voor duidelijk omschreven en wettige doeleinden;

- › Adequaaf, relevant en niet excessief zijn in relatie tot het doel waarvoor zij worden verwerkt;
- › Accuraat en actueel worden gehouden;
- › Niet langer worden bewaard dan nodig is voor dat doel;
- › Verwerkt worden in overeenstemming met de rechten van betrokkenen, hetgeen het recht en de mogelijkheid van de betrokken persoon inhoudt om gegevens in te zien en te wijzigen;
- › Adequaaf beschermd worden, hetgeen passende technische en organisatorische maatregelen inhoudt tegen ongeoorloofde of onwettige verwerking van persoonsgegevens;
- › Niet worden overgedragen naar landen of gebieden buiten de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte zonder een adequaat niveau van bescherming van de rechten en vrijheden van betrokkenen.

---

²⁸ Voor meer informatie over de noodzaak van een firewall tussen de kindbescherming en migratiebeheer bestuursorganen, zie de paragraaf over “verzameling van identificatiegegevens” (pagina 37), evenals het Interact Simulation Report, beschikbaar op: <http://missingchildreurope.eu>

²⁹ Raad van Oostzeestaten (CBSS) (2015), Transnational child protection: practical guide for caseworkers and case officers, beschikbaar op: http://www.childrenatrisk.eu/public/PROTECT/Guide_for_case_workers_and_officers.pdf

Veelbelovende praktijken:

In het VK worden e-mails van ambtenaren automatisch beveiligd via een Criminal Justice Secure Email Service.

In Griekenland deelt de Smile of the Child gevoelige informatie alleen via telefoonlijnen.

In Zweden gebruiken belanghebbenden die betrokken zijn bij gevallen van verdwijning van kinderen en mensenhandel gecodeerde berichten om gevoelige informatie te communiceren. Wanneer wordt beoordeeld dat dit in het belang van het kind is, wordt informatie gedeeld met een beperkt aantal belanghebbenden voor de bescherming van het kind.

In de december 2018 OVSE simulatietraining³⁰, hebben deelnemers van het maatschappelijk middenveld en diensten voor kindbescherming een gemeenschappelijke database opgezet voor gevallen van slachtoffers van mensenhandel, waardoor elke relevante belanghebbende informatie op een gemeenschappelijke plaats kan vinden.

---

³⁰ OVSE (2018), *Fifth OSCE simulation-based training in combating human trafficking along migration routes concludes in Vicenza*, beschikbaar op: <https://www.osce.org/secretariat/407036>

Checklist met te nemen stappen bij het grensoverschrijdend delen van informatie

- ✓ Houd rekening met het belang van het kind
- ✓ Betrek steeds de voogd; zij zijn het eerste contactpunt voor het kind
- ✓ Identificeer relevante partnerorganisaties in het land waar het kind vermoedelijk vermist is of waarvan vermoed wordt dat het ervoor is geweest:
  - > Via het contactboekje (zie bijlage III)
  - > Via de 116 000 meldpunten
  - > Via de contactenlijst van het EU-platform tegen mensenhandel (DG Home): https://ec.europa.eu/anti-trafficking/node/4598_en
  - > Via contactenlijsten van bestaande netwerken, zoals onder meer het European Network for Guardianship van Missing Children Europe
- ✓ Gebruik beveiligde manieren van communiceren zoals telefoongesprekken of gecodeerde e-mails of berichten
- ✓ Bespreek met uw samenwerkingspartner wat hun privacybeleid is met betrekking tot de informatie van het kind en zorg ervoor dat de informatie die u deelt niet zal worden gebruikt tegen het belang van het kind in
- ✓ Respecteer de AVG en de fundamentele principes voor de verwerking van persoonsgegevens (zie hierboven)
- ✓ Vraag om een update van de zaak zodra nieuwe informatie is ontvangen

Memorandum van overeenstemming of samenwerkingsprotocollen

Zoals hierboven vermeld, is het belangrijk dat de taken en verantwoordelijkheden van elke betrokken professional worden verduidelijkt bij elke stap die wordt ondernomen voor de bescherming van het kind, inclusief het voorkomen van verdwijning. Om deze reden is het belangrijk om de samenwerking tussen actoren die betrokken zijn bij de zorg voor niet-begeleide minderjarigen en actoren die actief zijn rond vermiste kinderen te formaliseren.

- › De ondertekening van een Memorandum van Overeenstemming (MvO) specifiek gericht op de aanpak van gevallen van vermiste niet-begeleide minderjarigen (of in bredere zin, kinderen die uit een

zorgcontext verdwijnen) wordt sterk aanbevolen. Het MvO moet worden overeengekomen tussen alle professionals die bij de situatie betrokken zijn, waaronder de politie, de rechterlijk ambtenaar, de voogdij, het immigratiekantoor, meldpunten en opvangcentra. Het is belangrijk om elkaars werk te begrijpen, om te zien welke informatie cruciaal is voor de partners en om de uitwisseling van informatie en samenwerking te versnellen.

Zie ook bijlage I bij de Practical Guidance is the European Model Protocol of Cooperation between Law Enforcement and Civil Society Organisations in Cases of Missing Children.

Checklists van elementen die moeten worden opgenomen in een MvO met betrekking tot het voorkomen van verdwijningen

- ✓ Autoriteiten die moeten worden geïnformeerd over de aanwezigheid van het niet-begeleide kind op het nationaal grondgebied en de relevante procedures
- ✓ Autoriteiten en andere actoren die verantwoordelijk zijn voor de beslissing over de accommodatie van het kind
- ✓ Autoriteiten en andere actoren die informatie uit het persoonlijke bestand van het kind mogen verzamelen, wijzigen en ophalen
- ✓ Autoriteiten en andere actoren die belast zijn met het toezicht op de toepassing van dit deel van het MvO
- ✓ Praktische informatie en contactgegevens van de relevante diensten, inclusief diensten tegen mensenhandel

Formalisering van grensoverschrijdende samenwerking

Het is van cruciaal belang dat procedures niet alleen nationaal, maar ook internationaal duidelijk zijn.

De formalisering van grensoverschrijdende samenwerking kan omvatten:

- > Een MvO (zie hierboven) tussen twee of meer landen.
- > Het aanwijzen van een nationaal contactpunt (bijv. eenheid, kantoor of persoon) die zal fungeren als contactpersoon tussen de nationale belanghebbenden in hun land en het contactpunt van de andere landen. Het toewijzen van een contactpunt

voor transnationale samenwerking kan en moet deel uitmaken van een nationaal MvO.

- > Opstellen van Standaard Operationele Procedures (SOP's) voor grensoverschrijdende samenwerking. SOP's kunnen ook worden opgenomen in het nationale MvO. SOP's geven duidelijk de verschillende stappen aan die moeten worden genomen wanneer een kind vermist is geraakt, risico loopt op mensenhandel en/of vermoed wordt in een ander land te zijn.

5.2 Reactie

“Toen we geconfronteerd werden met een toenemend aantal verdwijningen van niet-begeleide minderjarigen, hebben we een samenwerkingsprotocol opgezet met alle relevante actoren in het veld: de politie, de gerechtelijke autoriteiten, de voogdijdienst, de dienst vreemdelingenzaken en de opvangvoorzieningen. Het doet geen wonderen, maar het stelt de verschillende actoren in staat om elkaars werk te begrijpen, om te zien welke informatie cruciaal is voor de partners en om de informatie-uitwisseling te versnellen. Het is onze plicht om de onverschilligheid tegenover deze groep kinderen te blijven doorbreken.”

(Child Focus, het meldpunt voor vermiste kinderen in België)

De verdwijning van een niet-begeleide minderjarige moet worden behandeld als elke andere verdwijning van kinderen. Om deze reden is het erg belangrijk dat:

- > hulpverleners worden getraind in procedures met betrekking tot verdwijningen van kinderen en de beschikbare hulpmiddelen om dit te melden en op te volgen.
- > Politieagenten en rechterlijk ambtenaren zijn getraind in specifieke kwesties met betrekking tot kinderen in migratie, mensenhandel en smokkel.
- > Er mag NOOIT van worden uitgegaan dat een niet-begeleide minderjarige het opvangcentrum of het pleeggezin uit vrije wil heeft verlaten. Het is belangrijk om de redenen te beoordelen

die achter de verdwijning kunnen liggen en de risico's die het kind zou kunnen lopen.

Reacties op het verdwijnen van een niet-begeleide minderjarige moeten gebaseerd zijn op specifieke en gedetailleerde procedures. Hierin wordt benadrukt wie verantwoordelijk is voor elke stap, wat de te ondernemen acties zijn en wie toezicht houdt op de effectieve werking van de beschermingsprocedure. Omdat bij de verdwijning van een kind uiteraard meerdere actoren betrokken zijn, is het belangrijk dat ze allemaal worden getraind in hoe het specifieke samenwerkingsproces werkt.

Verschillende aspecten moeten worden overwogen bij het reageren op een verdwijning van een niet-begeleide minderjarige. In dit handboek analyseren we een (niet-limitatieve) selectie van deze aspecten:

- › Duidelijke verantwoordelijkheid voor de zaak en verdeling van taken is essentieel vanaf het moment dat de zaak wordt geopend.
- › Het personeel moet goed geïnformeerd en goed opgeleid zijn in procedures die verband houden met vermiste kinderen
- › Het rapporteren van een verdwijning moet op tijd en volledig zijn
- › Het beschermingssysteem heeft een actieperspectief nodig; wanneer een risico voor de veiligheid van een kind als hoog wordt ingeschat moeten er maatregelen worden getroffen om professionals in staat te stellen snel en efficiënt te reageren
- › Binnen het beschermingssysteem en over de grenzen heen moeten actoren nauw samenwerken

Verantwoordelijkheid in het kader van een vermist kind in migratie

Een duidelijke en goed begrepen taakverdeling tussen elke betrokken partij is van cruciaal belang om te zorgen voor een passende reactie en consistente dienstverlening wanneer een niet-begeleide minderjarige verdwijnt.

- › Het is belangrijk om training te bieden over 'vermissing' voor alle professionals die met niet-begeleide migrantenkinderen werken.
- › Training over 'vermissing' moet een duidelijke uitleg bevatten van de procedures die zijn gestart in het geval van een vermist kind en de stappen die vervolgacties omvatten voor alle professionals die betrokken zijn bij de situatie.

Om deze reden is het belangrijk om de samenwerking tussen actoren die werken aan de zorg voor niet-begeleide kinderen en alle actoren die

betrokken zijn bij de vermissingszaak, te formaliseren.

Meldpunten voor vermiste kinderen spelen meestal een belangrijke rol bij het ondersteunen van degenen die verantwoordelijk zijn voor de zaak van een vermist kind, zowel in nationale als in grensoverschrijdende gevallen. Uit gegevens van de meldpunten blijkt echter dat deze slechts zelden worden geïnformeerd over gevallen van vermiste niet-begeleide kinderen.

- › De rol van meldpunten voor vermiste kinderen moet worden verduidelijkt voor medewerkers van opvangvoorzieningen van niet-begeleide minderjarigen, omdat ze zich niet altijd bewust zijn van de potentiële toegevoegde waarde die deze organisaties bieden op het gebied van expertise en middelen.

De rol van 116 000 meldpunten wanneer een niet-begeleide minderjarige verdwijnt

- › Juridische en administratieve ondersteuning aan opvangvoorzieningen en voogden
- › Directe emotionele, psychologische steun aan gezinnen in geval van gescheiden kinderen
- › Contactpunt tussen hulpverleners of andere personen die de zaak hebben gemeld en andere instanties die betrokken zijn bij de zaak van een vermist kind, zoals de politie, sociale diensten en parket
- › Verzameling van gegevens met betrekking tot vermiste niet-begeleide minderjarigen voor verdere analyse
- › Expertise en advies over de procedure met betrekking tot de zaak van een vermist kind
- › In sommige gevallen, het verzamelen van getuigenissen of de vergemakkelijking daarvan (bijvoorbeeld door aanwezig te zijn bij het interview met familie of hulpverleners)
- › Indien van toepassing, lanceren van een opsporingsbericht
- › In (vermoedelijke) grensoverschrijdende gevallen, snelle activering van het Europese netwerk van meldpunten voor vermiste kinderen (zie hieronder)

U kunt meer informatie vinden over de 116 000 hotline in uw land via <http://missingchildreurope.eu/hotline>

Melding van een vermist kind in migratie

Het verdwijnen van een kind moet altijd worden gemeld zodra hun verblijfplaats onbekend wordt of er een vermoeden bestaat dat het kind gevaar loopt. In elk geval, is het belangrijk dat dezelfde regels die toegepast worden op het verdwijnen van elk kind binnen het land, ook worden toegepast in het geval van vermiste niet-begeleide kinderen. Bij afwezigheid van formele procedures, mag de verdwijning niet later worden gemeld dan 24 uur na de laatste keer dat het kind gezien werd.

Complexe meldingsprocedures kunnen een snelle melding van gevallen van vermiste niet-begeleide kinderen belemmeren, vooral wanneer het personeel in opvangcentra beperkt is. Het is daarom belangrijk om ervoor te zorgen dat het rapportagesysteem zo

wordt gemaakt dat rapportage niet wordt ontmoedigd.

- > Eenvoudige rapportage mag niet leiden tot oppervlakkige rapportage: het is belangrijk dat eenvoudige procedures nog steeds een volledige rapportage van de situatie van het kind en alle informatie die nuttig kan zijn om een goede follow-up te waarborgen mogelijk maken.
- > Rapportage per telefoon of e-mail kan het proces vergemakkelijken. Dit zou echter vereisen dat de verzameling van informatie met betrekking tot het niet-begeleide kind al gecentraliseerd is, om een sneller besluitvormingsproces mogelijk te maken betreffende de meest geschikte reactie op de verdwijning van het kind.

Aan wie moet gerapporteerd worden?

Als er een formele samenwerking is (MvO, protocol), wordt de instantie die de melding van verdwijning ontvangt hierin aangeduid. Ook de politie en de meldpunten moeten worden gewaarschuwd.

Het wordt ten zeerste aangeraden om de verdwijning van het kind altijd te melden bij het nationale meldpunt voor vermiste

kinderen, zoals wordt gedaan voor andere gevallen van vermiste kinderen.

- › Meldpunten kunnen een actieve rol spelen bij de opvolging van de zaak en bij het waarborgen van de communicatie tussen de zorgverleners en de politie, vergelijkbaar met de ondersteuning die zij bieden in andere vermissingszaken.

Het creëren van unieke **persoonlijke bestanden over niet-begeleide kinderen** (bij voorkeur digitaal, voor uitwisselingsdoeleinden) maakt een snellere samenwerking mogelijk in gevallen van vermiste kinderen, omdat het terugvinden en delen met de autoriteiten die bevoegd zijn voor de opvolging gemakkelijker zal zijn.

Zoals hierboven vermeld, zal de ontwikkeling van een **gecentraliseerd systeem** (bijv. databases) om informatie over niet-begeleide kinderen te registreren, ook de samenwerking tussen autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de bescherming en/of de vermissingszaak vereenvoudigen, op voorwaarde dat er een duidelijke firewall bestaat tussen de doeleinden van immigratiehandhaving en kindbescherming. Deze databases moeten verschillen van de asielsdatabases en worden beheerd door de kindbeschermingsautoriteiten. Gegevens mogen alleen in het belang van het kind worden gebruikt.

Voor meer informatie over wat we bedoelen met "firewall", zie: <https://picum.org/firewall-3/>

Het gebruik van **standaard formulieren** om de vermissingszaak op een consistente manier binnen het land te melden, zal ook het voordeel creëren van een snellere en efficiëntere samenwerking tussen de

betrokken diensten. Idealiter zou het formulier moeten worden opgenomen in het MvO tussen de instanties die betrokken zijn bij de situatie van niet-begeleide minderjarigen.

Veelbelovende praktijk over rapportage

In België is het modelformulier dat wordt gebruikt om de verdwijning van een niet-begeleide minderjarige te melden al beschikbaar voor zorgverleners die verantwoordelijk zijn voor de melding. In het geval dat een kind vermist raakt, wordt het ingevulde modelformulier via e-mail of fax verzonden naar de politie en de voogdijdienst.

MODELFORMULIER VOOR HET RAPPORTEREN VAN EEN VERDWIJNING

Document kan per e-mail of fax naar de politie gestuurd worden via:

.....
(voer e-mailadres en faxnummer in)

Document kan per e-mail of fax naar de voogddienst gestuurd worden via:

.....
(voer e-mailadres en faxnummer in)

1. Datum en tijd waarop de verdwijning werd opgemerkt

.....

2. Naam, organisatie en functie van de rapporterende persoon

.....

3. Informatie over de identiteit van het kind

Achternaam: .....

Naam: .....

Bijnaam: .....

Geslacht: .....

Geboortedatum: .....

Nationaliteit: .....

(elk nummer of elke referentie die zijn bestand in het nationale systeem heeft)

.....

4. Beschrijving

Lengte:

.....

Kleur ogen:

.....

Kleur en lengte van het haar:

Bijzondere kenmerken (tatoeages, littekens, zichtbare handicaps, ...):

Kleding ten tijde van verdwijning

Sieraden:

Dragen ze documenten bij zich? Zo ja, welke.

---

5. Informatie over de procedure

---

6. Informatie over de verdwijning

Vermoedelijk moment van verdwijning (datum en tijd)

Plaats van de verdwijning

Omstandigheden van de verdwijning

Vermoedelijke reden voor verdwijning

Wie was de laatste persoon die het kind zag, wanneer en onder welke omstandigheden

---

Was het kind in iemands gezelschap

Vermoedelijke plaats waar het kind is

Contactgegevens van familie of relevante kennissen

Zijn er redenen te veronderstellen dat het kind het land verlaten heeft? Zo ja, waarom en waarheen?

---

7. Elementen die een verhoogd risico voor het kind kunnen aantonen

Is dit de eerste keer dat het kind vermist is geraakt?

Zo nee, hoe vaak is het kind eerder vermist geraakt?

Heeft het kind enige vorm van bagage meegenomen?

Zo ja, wat?

Heeft het kind geld of een bankpas?

Zo ja, welk type?

Heeft het kind enige vorm van een zichtbare of minder zichtbare handicap of ziekte?

Zo ja, welke en hoe ernstig?

Is het kind afhankelijk van een medische behandeling of medicijnen?

Zo ja, leg uit wat en wat zou gebeuren als het kind de bovengenoemde behandeling of medicatie niet krijgt?

Denkt u dat het leven van het kind in gevaar is?

Zo ja, gelieve te verklaren

Kent het kind iemand die hen naar uw mening in gevaar zou kunnen brengen?

Zo ja, gelieve te verklaren

---

8. Diversen

Is de politie al betrokken?

Zo ja, vermeld dan welke politieagent en het referentienummer van de zaak

---

Welke maatregelen werden genomen na de melding van de verdwijning?

Is de kamer onderzocht?

Zo ja, vermeld dan eventuele interessante vondsten

Zijn er andere elementen die overwogen moeten worden?

Te ondernemen acties na de verdwijning

Wanneer een kind vermist raakt, is het belangrijk dat zorgverleners op de hoogte zijn van de procedures die in gang moeten worden gezet en eisen dat deze worden ingevoerd.

- › De zorgverlener die het kind vertegenwoordigt en erop toeziet dat beslissingen in hun belang worden genomen (bijvoorbeeld de voogd), moet met het nationale 116 000-meldpunt vermiste kinderen contacteren. De casemanagers zullen kunnen suggereren welke stappen moeten worden genomen, informatie verstrekken over nationale procedures en zowel de zorgverlener als de politie ondersteunen tijdens het onderzoek en de opvolging. In sommige landen zijn meldpunten niet ingericht, toegestaan of voorzien van middelen om het verdwijnen van kinderen in migratie aan te pakken. In deze gevallen is het noodzakelijk om rechtstreeks contact op te nemen met de politie.
- › Het is belangrijk dat de zorgverlener of de rapporterende persoon eist dat de politie een signalering invoegt in het Schengeninformatiesysteem (SIS II) als wordt vermoed dat het kind zich in een andere EU-lidstaat bevindt, en de publicatie van een Interpol Yellow Notice als vermoed wordt dat het kind de EU heeft verlaten. Bij gebruik van SIS II moet de nodige aandacht worden besteed aan het feit dat gedeelde informatie niet wordt gebruikt voor doeleinden van immigratiehandhaving.
- › Als wordt vermoed dat het kind zich in een andere EU-lidstaat bevindt en risico loopt op uitbuiting en mensenhandel, is het belangrijk om contact op te nemen met Europol om een gezamenlijk onderzoek te starten

Veelbelovende praktijk: de aanpak van de Belgische politie

De Cel Vermiste personen van de Belgische federale politie heeft basisprincipes ontwikkeld die van toepassing moeten zijn op alle vermissingszaken, inclusief zaken betreffende niet-begeleide kinderen:

- › Elk geval is anders: routine doodt
- › De eerste 24 uur na een verdwijning zijn cruciaal
- › “Zeg nooit nooit!” Tunnelvisie bij onderzoek naar vermiste personen is gevaarlijk

Het zoeken naar een vermiste persoon moet gebaseerd zijn op een logische beoordeling en elke beslissing met betrekking tot de zoekactie moet deze beoordeling volgen:

- › Wie is er vermist, wat is het profiel van de vermiste persoon?
- › Inschatten of de verdwijning verontrustend is. Deze inschatting is onder meer gebaseerd op het profiel, de omstandigheden van de verdwijning, de plaats van verdwijning en wordt vastgesteld op basis van goed gedefinieerde criteria.

Het verdwijnen van een persoon, inclusief een kind, wordt gekwalificeerd als ‘onrustwekkend’ wanneer aan een of meer van de volgende voorwaarden is voldaan:

- › Het vermiste kind is minder dan 13 jaar oud
- › Het vermiste kind heeft een lichamelijke of geestelijke handicap of mist de nodige zelfredzaamheid
- › Het vermiste kind wordt medisch behandeld of moet medicijnen gebruiken die essentieel zijn voor zijn/haar gezondheid
- › Volgens de beschikbare informatie is het vermiste kind mogelijk in levensgevaar
- › Volgens de beschikbare informatie kan het vermiste kind in het gezelschap zijn van een derde persoon die een bedreiging vormt voor zijn/haar veiligheid, inclusief slachtoffer zijn van een criminele daad (bijvoorbeeld ontvoering)
- › De afwezigheid is in strijd met het gebruikelijke gedrag van het vermiste kind.

In onrustwekkende gevallen verwijst de lokale politie naar de Federale Cel Vermiste Personen, die alle zoekinspanningen zal coördineren en ondersteuning zal bieden aan de politiedienst die verantwoordelijk is voor het onderzoek.

- › Een vermissingszaak eindigt niet met de rapportage. Tijdige en regelmatige opvolging met de politie is nodig om ervoor te zorgen dat de zaak ten alle tijde een prioriteit blijft.

De volgende aanbevelingen werden gepresenteerd in het IOM Resource Book for Law Enforcement Officers on Good Practices in Combating Child Trafficking (2005) en dienen ter inspiratie voor onderzoeksmethoden in gevallen van vermiste niet-begeleide kinderen:

- › Kindslachtoffers van mensenhandel hebben speciale behoeften en kwetsbaarheden waarmee rekening moet worden gehouden en die tijdens het onderzoek moet worden weerspiegeld; een kindvriendelijke benadering moet worden gebruikt en de **onderzoeker moet zich laten leiden door het belang van het kind.**
- › Wanneer het gaat om een kind als slachtoffer van mensenhandel of een slachtoffer in gevaar moet de **politie onmiddellijk ingrijpen.**
- › **Geef prioriteit aan gevallen van kinderhandel, net als andere misdaden tegen kinderen. Voor dit doel moeten deze dossiers duidelijk herkenbaar worden gemaakt en worden gemarkeerd.**
- › Elke onderzoeker en alle betrokken actoren hebben een duidelijke plicht **een risicobeoordeling uit te voeren** met betrekking tot de veiligheid en het welzijn van de kindslachtoffers en hun families in elke fase van het onderzoeks- en gerechtelijk proces en daarna. De risicobeoordeling moet worden gestart zodra het slachtoffer door de politie opgemerkt is.
- › **Proactief of door inlichtingen geleid onderzoek verdient de voorkeur,**
- › Het markeren van verdachten en veroordeelde overtreeders kan een nuttig hulpmiddel zijn. De ontwrichtende benaderingen alleen worden gebruikt als er geen andere optie is.

- > In het belang van een onderzoek is het noodzakelijk om te weten waar, wanneer, welke **specifieke informatie beschikbaar is en kan worden opgehaald en door of via welke verplichte kanalen**. Zowel op nationaal als op grensoverschrijdend niveau. Het beheer van de wetshandavingsinformatie is gebonden aan nationale en wereldwijde regelgeving, die moeten worden gerespecteerd.
  - > Elk land zou **de nationale database** met informatie over kindermishandeling moeten voeden en moet zich organiseren met het oog op **verbetering van de internationale samenwerking**. Dit door contact te leggen met de I 24/7 (Interpol) en de relevante informatie over kinderhandelaars of andere grensoverschrijdende kindgerelateerde delicten naar Interpol te sturen. Bovendien moeten de Europese lidstaten ervoor zorgen dat de Europol-informatie (TECS) beschikbaar is en dat het informatiesysteem van Europol alle informatie bevat met betrekking tot kinderhandel en verdachten.
-
- > De mogelijkheid een opsporingsbericht te verspreiden van een vermiste niet-begeleide minderjarige moet zorgvuldig worden overwogen, net zoals in alle gevallen van vermiste kinderen. Een mogelijke optie is om relevante professionals te informeren in plaats van het grotere publiek over een vermiste persoon als publiciteit niet gepast is.

Veelbelovende praktijk

Missing People, het meldpunt voor vermiste kinderen in het VK, maakt gebruik van een ondersteuningspartnernetwerk van meer dan 400 lokale instanties die een ondersteunende of beschermende rol spelen als alternatief voor publieke opsporingsberichten, bijvoorbeeld in gevallen waarin publiciteit een persoon kwetsbaarder zou maken. In deze gevallen kan Missing People alle of een deel van hun ondersteuningspartners waarschuwen, hen informatie over de vermiste persoon sturen en hen vragen om naar hen uit te kijken zonder te publiceren of posters op te hangen. Getuigenissen kunnen gemeld worden bij het 116000 meldpunt of de politie.

Bron: Missing People, het meldpunt voor vermiste kinderen in het VK

- › Missing Children Europe heeft richtlijnen gepubliceerd over het gebruik van openbare opsporingsberichten³¹, deze zijn te vinden op de website van Missing Children Europe.

Veelbelovende praktijk:

De Thames Valley Police ontwikkelde en veranderde hun manier van denken bij het verbeteren van hun diensten voor kinderen die vermist raken en het risico lopen uitgebuit te worden. De richtlijnen beschrijven best practices voor functionarissen, zoals:

- › Vasthoudendheid van personeel dat is opgeleid om 'nooit een kind op te geven'. Dit geeft slachtoffers meer vertrouwen om zaken te vermelden en verklaringen af te leggen, en biedt ook een betere ondersteuning voor slachtoffers en hun families
- › Vasthoudendheid en continuïteit in de dienstverlening
- › Een focus op partnerschap faciliteert begrip van wat er achter het gedrag schuil gaat
- › Verbindingen worden gelegd tussen de vermiste kinderen, mensenhandel, seksuele en/of andere vormen van uitbuiting van kinderen

---

³¹ Beschikbaar op: <http://missingchildreneurope.eu/publicityappeals>

Samenwerking met andere instanties als antwoord op een vermiste niet-begeleide minderjarige

De volgende aanbevelingen werden gepresenteerd in het bovengenoemde IOM Resource Book en zijn een inspiratie voor samenwerking op nationaal niveau tussen het maatschappelijk middenveld en wetshandavingsinstanties, evenals in gevallen van vermiste niet-begeleide kinderen:

- › Wetshandavingsinstanties en de rechterlijke macht moeten de **behoefte erkennen om te worden bijgestaan door en samen te werken met deskundigen** op vlak van uitbuiting, inclusief hulpverleners.
- › **Samenwerking moet gebaseerd zijn op de wederzijdse belofte** van wetshandavingsinstanties en NGO's/sociale dienstverleners om de handen in elkaar te slaan.
- › Met het oog op **institutionalisering van samenwerking, moeten protocollen en overeenkomsten** over samenwerking tussen de wetshandavingsinstanties en NGO's/sociale dienstverleners worden ontwikkeld, met vermelding van de rol van elke partij, hun verantwoordelijkheden en het soort samenwerking.
- › **Focuspunten voor kwesties van mensenhandel** moeten worden vastgesteld op nationaal en internationaal niveau, welke bekend moeten zijn bij en gebruikt moeten worden door alle actoren binnen en buiten het land.
- › **Een permanente communicatiestrategie door multi-agency teams over kinderhandel** zou uitgewerkt moeten worden. Dit kan worden bereikt door middel van periodieke vergaderingen, een netwerk van contactpersonen in elke betrokken organisatie, nieuwsbrieven en gemeenschappelijke training. Multi-agency inlichtingen vullen politiegegevens aan en verbeteren de operationele en strategische politieanalyse.
- › **Geïntegreerde opleidingsseminars** moeten op regelmatige basis worden georganiseerd met nationale agentschappen en met verantwoordelijke functionarissen uit de betrokken landen (herkomst-, doorreis- en bestemmingslanden) om informatie en goede praktijken te delen en de dialoog tussen alle betrokken actoren te versterken.

Samenwerkingsprotocollen

Wanneer het gaat om de behoefte om te verduidelijken wie verantwoordelijk is voor elke taak in geval van een vermist kind, is het belangrijk om rollen en procedures te formaliseren in een multi-agency samenwerkingsprotocol of MvO. Het MvO zou een algemene tekst kunnen zijn die toegepast wordt op alle gevallen waarin kinderen verdwijnen vanuit de opvang, of het zou specifiek kunnen zijn gewijd aan de reactie op zaken van vermiste kinderen in migratie. Het MvO moet worden overeengekomen tussen alle actoren die betrokken zijn bij het reageren op de verdwijning, inclusief politie, rechterlijke ambtenaren, voogdijdiensten, immigratiekantoren en opvangcentra.

- › Meldpunten voor vermiste kinderen kunnen belangrijk zijn bij het samenbrengen van alle belanghebbenden die een rol kunnen spelen bij het geven van een passende reactie op de verdwijning van een niet-begeleide minderjarige. Vooral nuttig zijn hun kennis van de kwestie van verdwijningen, hun reeds gevestigde samenwerking met wetshandavingsinstanties en andere actoren (bijv. rechterlijk ambtenaren, sociale diensten) en hun ervaring met het ontwikkelen van multilaterale protocollen.
- › Aanbevolen wordt om de samenwerkingsovereenkomst periodiek te herzien.

Checklists van elementen die moeten worden opgenomen in een MvO met betrekking tot het reageren op een verdwijning

- ✓ Aan welke autoriteit moet de verdwijning worden gemeld
- ✓ Aan welke instantie is de vermissingszaak toegewezen
- ✓ Welke autoriteit is verantwoordelijk voor het verzamelen van informatie met betrekking tot de verdwijning
- ✓ Wat zijn de taken van elke dienst na de verdwijning van een kind
- ✓ Als er in specifieke gevallen speciale procedures moeten worden geactiveerd, wat zijn dan de criteria om deze procedures te activeren en wie zijn de bevoegde autoriteiten
- ✓ Wie moet worden geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek
- ✓ Lijst van autoriteiten en andere actoren die belast zijn met het toezicht op de toepassing van dit deel van het MvO
- ✓ Praktische informatie en contactgegevens van de relevante diensten

In België heeft het Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP) van de Universiteit Gent in samenwerking met Child Focus het Europese modelprotocol ontwikkeld voor vermiste kinderen. Het model kan ter inspiratie dienen voor het aangaan van officiële relaties tussen maatschappelijke organisaties en wetshandhavers. **Het hoofddoel van het protocol is om een functionele en coöperatieve relatie op basis van reciprociteit tot stand te brengen, gericht op:**

- > optimaliseren van de mogelijkheid om vermiste kinderen in goede gezondheid terug te vinden
- > omgaan met het probleem van niet-familiegerelateerd seksueel misbruik van kinderen
- > omgaan met internationale ontvoering door ouders.

Het Model is als bijlage bij dit handboek gevoegd (Bijlage I)

Het wordt aangeraden om periodiek bijeenkomsten te houden met meerdere instanties om de verzamelde en ontwikkelde informatie te analyseren, de toepassing van procedures en protocollen te controleren en, indien nodig, te herzien.

- › Sommige landen hebben geëxperimenteerd met de oprichting van

multi-agency hubs waarbij bijvoorbeeld politie, kinderschermingsdiensten, migratiediensten en mensenhandeldeskundigen betrokken zijn om het werk van professionals uit de basis te ondersteunen, om de samenwerking tussen diensten te verbeteren, met name op het gebied van informatie-uitwisseling, gegevensverzameling en onderzoek.

In het VK is Multi-Agency Safeguarding Hubs (MASH) een kerngroep van professionals die samenwerken. De kerngroep omvat meestal leiders van kinderschermingsdiensten, politiediensten, vertegenwoordigers van reclassering en jeugdzorg, en in veel gevallen medewerkers van de (geestelijke) gezondheidszorg. De kerngroep heeft meestal toegang tot vele andere diensten en instanties die mogelijk een gedetailleerder beeld kunnen schetsen van de criminele, sociale en familiegeschiedenis van de betrokken persoon. Soms kunnen gespecialiseerde werknemers worden ingeschakeld om een specifiek zorggebied aan te pakken.

Bron: UK Home Office, Multi Agency Working and Information Sharing Project Final report, 2014

Grensoverschrijdende samenwerking

Grensoverschrijdende samenwerking is erg belangrijk in gevallen van vermiste niet-begeleide minderjarigen, aangezien in veel van deze gevallen wordt aangenomen dat kinderen zich verplaatsen of worden verplaatst tussen landen.

De volgende aanbevelingen werden gepresenteerd in het bovengenoemde IOM Resource Book en zouden een inspiratie moeten zijn voor grensoverschrijdende samenwerking tussen het maatschappelijk middenveld en wetshandhavinginstanties, evenals in gevallen van vermiste niet-begeleide kinderen:

- › De lidstaten moeten de politiesamenwerking bevorderen tussen speciale eenheden ter bestrijding van mensenhandel in de lidstaten en de landen van herkomst, overeenkomstig de EU-normen. De ontwikkeling van gemeenschappelijke projecten voor het opzetten en vergroten van de capaciteit van speciale eenheden in landen van herkomst wordt aangemoedigd. Het is noodzakelijk voor NGO's/sociale dienstverleners in landen van herkomst, doorreis en bestemming om relaties en samenwerking tot stand te brengen en te formaliseren om inbreng in activiteiten ter preventie van mensenhandel, strafrechtelijk onderzoek, terugkeerbeoordelingen en herintegratie-initiatieven te waarborgen.
- › Er moet meer gebruik worden gemaakt van voorzieningen om gemeenschappelijke onderzoeksteams op te richten die zijn samengesteld uit personeel van de gespecialiseerde eenheden in de landen van oorsprong en bestemming, zodat naar behoren gefinancierde en uitgeruste onderzoeken uitgevoerd kunnen worden waar dit nodig is.

Het is belangrijk dat alle actoren op de hoogte zijn van de beschikbare hulpmiddelen en procedures in het geval het vermoeden bestaat dat een vermist kind de grens is overgestoken.

- › Zoals hierboven vermeld is het in deze gevallen belangrijk dat de zorgverlener eist dat een signalering in het Schengeninformatiesysteem (SIS II) wordt opgenomen en dat een Interpol Yellow Notice wordt uitgegeven.

Er zijn verschillende netwerken van professionals en deskundigenorganisaties ontwikkeld om het werk van autoriteiten met betrekking tot de bescherming van kinderen bij grensoverschrijdende migratie te ondersteunen.

- › Het Europese netwerk van 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen.
- › Het Separated Children in Europe Programme (SCEP) heeft als doel de situatie van gescheiden

kinderen te verbeteren door onderzoek, beleidsanalyse en belangenbehartiging op nationaal en regionaal niveau. SCEP heeft een Europees NGO-netwerk ontwikkeld, bestaande uit ten minste één NGO-lid uit elk land, met als doel een centraal platform te worden in de bescherming en bevordering van de rechten van gescheiden kinderen. Het netwerk maakt de uitwisseling van informatie, expertise en goede handelswijzen mogelijk en ondersteunt basisprofessionals die met kinderen werken³².

- › Het European Guardianship Network is een netwerk dat tot doel heeft de voorzieningen voor niet-begeleide minderjarigen in de lidstaten van de Europese Unie te verbeteren door middel van ontwikkeling van voogdijinstellingen en hulp aan praktijkwerkers en hun organisaties.

EGN heeft onder andere gewerkt aan de verbetering van de dienstverlening van voogden in het Dublinsysteem, in het bijzonder gezinshereniging. Er is een helpdesk opgericht om voogden te assisteren bij verschillende elementen van de hereniging onder Dublin³³:

- › De belangen van het kind concreet maken
- › Hulp bij het verkrijgen van inzicht in de factoren die belangrijk zijn in een herenigingsproces
- › Contactgegevens verstrekken
- › Informatie over het proces in elk EU-land
- › Plaatsing van de voogd in het wettelijke Dublinsysteem

Proactieve samenwerking

Een samenwerkingsprotocol, MVO of Standaard Operationele Procedures (zie hierboven) zijn mogelijk nog niet aanwezig, kunnen in de maak zijn of er kunnen besprekingen gaande zijn. In de tussentijd is het van cruciaal belang om te weten wie wat in uw regio doet en hoe gevallen van verdwijning en

uitbuiting moeten worden aangepakt. In het contactboekje (zie Bijlage III) vindt u de contactgegevens van de belangrijkste belanghebbenden bij kinderen in migratie in België, Frankrijk, Griekenland, Italië, Zweden en het VK. Met de belangen van het kind in overweging moeten zorgverleners, maatschappelijk

³² Voor meer informatie, zie <http://www.scepnetwork.org/>

³³ Voor meer informatie, zie <http://engi.eu/projects/dublin-support-for-guardians/>

- werkers en politiefunctionarissen deze middelen optimaal gebruiken en op een proactieve basis grensoverschrijdende samenwerking initiëren. U kunt besluiten contact op te nemen met tegenhangers in een andere lidstaat als:
- › Het kind eerder in dat land gevonden is.
  - › Belanghebbenden (bijv. zorgverleners, voogden en de politie) mogelijk aanvullende informatie hebben om het kind te vinden en terug in veiligheid te brengen
  - › Het kind zich vermoedelijk in een ander land bevindt

In het VK, werken de **Refugee Youth Service (RYS)** en het **Child Trafficking Advice Centre (CTAC) van de NSPCC** samen om kinderen te beschermen die in Noord-Frankrijk wonen, in de zogenaamde 'Jungle' van Calais. RYS verwijst kinderen naar CTAC wanneer het vermoedt dat ze van Frankrijk naar het VK zijn gereisd. CTAC deelt vervolgens informatie over kindbescherming met relevante Britse instanties en probeert de verblijfplaats van de kinderen vast te stellen. Tussen augustus 2016 en november 2017 werden 196 kinderen van 12 verschillende nationaliteiten, die in de 'Jungle' van Calais in Frankrijk woonden, doorverwezen naar CTAC. RYS en CTAC pleiten voor een formeel verwijzingsstelsel tussen Frankrijk en het VK, zowel om kinderen beter te beschermen als om ervoor te zorgen dat ontvangende lokale autoriteiten in het VK zoveel mogelijk weten over kinderen die onder hun zorg komen. Als ze worden geïmplementeerd met een duidelijke firewall tussen bescherming en migratiebeheer bestuurders, kunnen deze initiatieven andere concrete samenwerkingsmechanismen elders in Europa inspireren. In 2019 werd de samenwerking stopgezet.

Recentelijk zijn er twee initiatieven van het **Transnational Referral Mechanism** ontwikkeld: het Transnational Referral Mechanism Model door de Internationale Organisatie voor Migratie, beschikbaar op hun online platform, een resultaat van het door de EU gefinancierde project Transnational Action (TACT); en het RAVOT-EUR project 'Referral of and assistance for victims of human trafficking in Europe', tussen Hongarije, België en Nederland. De laatstgenoemde draagt bij aan de hulp, veilige terugkeer en doorverwijzing van slachtoffers van mensenhandel gerelateerd aan seksuele en economische uitbuiting. Het project faciliteert ook transnationale netwerken en het opbouwen van vertrouwen onder professionals. Als er een firewall aanwezig is en transnationale verwijzingsmechanismen niet slechts gericht zijn op terugkeren, kunnen deze voorbeelden van geformaliseerde samenwerking gemakkelijk worden geëxporteerd naar andere landen in Europa.

U informeert de autoriteiten of het kinderbeschermingssysteem over de mogelijke komst van het kind. Door dit te doen,

creëert u een communicatiekanaal en zorgt u ervoor dat dit open blijft zolang het kind vermist blijft.

Het Europese netwerk van meldpunten voor vermiste kinderen

Meldpunten voor vermiste kinderen hebben een gedegen expertise in grensoverschrijdende gevallen van vermiste kinderen. De meeste meldpunten hebben gevestigde en efficiënte interne procedures voor samenwerking en informatie-uitwisseling binnen het netwerk

ontwikkeld en gebruikt. De basisverplichtingen van de werkmethoden van meldpunten voor vermiste kinderen zijn complementariteit en samenwerking met autoriteiten, met volledige inachtneming van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Samenwerking binnen het Europese netwerk van meldpunten voor vermiste kinderen in gevallen van vermiste kinderen in migratie³⁴

Wanneer?

De meldpunten van 116 000 worden verzocht informatie over een zaak te delen wanneer er duidelijke aanwijzingen zijn dat het een toegevoegde waarde heeft om tegenhangers in het buitenland te informeren.

- › Voorbeelden van omstandigheden, onder meer: wanneer het kind dichtbij (tot 100 km) een grens binnen het Schengengebied verdwijnt; wanneer wordt aangenomen dat een van de ouders van het vermiste kind in een ander land is; wanneer het kind naar verluidt het slachtoffer is van mensenhandel; enz.
- › In alle gevallen wordt de informatie doorgegeven na overleg met en goedkeuring door de bevoegde nationale autoriteiten, in overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst.

³⁴ "Cooperation between civil society organisations and law enforcement services in the area of missing and sexually exploited children: possibilities and limits from a European legal perspective", G. Vermeulen and H. De Pauw (Ed.); Maklu 2004, pp. 90-95.

Wie te informeren?

Zodra het land waar het kind kan zijn, wordt geïdentificeerd, zal contact worden opgenomen met het 116 000 meldpunt van dat land. Contactgegevens voor alle 116 000 meldpunten zijn beschikbaar in het contactboekje en de noodlijst van Missing Children Europe. Dit boekje is op aanvraag verkrijgbaar via info@missingchildreneurope.eu

Hoe te informeren?

Elke informatie-uitwisseling vindt plaats op een systematische en gestandaardiseerde manier, volgens een goed gedefinieerde en duidelijke procedure. Op deze manier wordt informatie beter begrepen en is de samenwerking tussen organisaties eenvoudiger en effectiever. Hiertoe maakt het Europese netwerk van meldpunten voor vermiste kinderen gebruik van een modeldocument voor grensoverschrijdende samenwerking (zie hieronder)

Europees netwerk van 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen Modeldocument voor grensoverschrijdende samenwerking

Dit document is het hulpmiddel dat een meldpunt voor vermiste kinderen zal gebruiken in het geval van een grensoverschrijdende verdwijning, om belangrijke informatie over het vermiste kind te versturen naar een andere NGO die het meldpunt in het buitenland beheert, en indien nodig om te vragen om actie. Een kopie van het modeldocument wordt verzonden naar het secretariaat van Missing Children Europe.

Verzoekende organisatie:

Land: .....

Datum: .....

Contactgegevens verantwoordelijke casemanager:

Naam: .....

Direct telefoonnummer: .....

E-mailadres: .....

Aan - gecontacteerde organisatie:

Land: .....

Datum: .....

Doel van het contact:

Uitwisseling van informatie: vink het betreffende vakje aan

- het geval betreft een onderdaan van het land van de gecontacteerde organisatie
  - er is een duidelijke indicatie voor toegevoegde waarde bij het informeren van de tegenhanger in het buitenland
  - na de lancering van een Child Alert
  - anders, namelijk
-

U verstrekt deze informatie na overleg met en goedkeuring door de bevoegde nationale autoriteiten

ja   nee

U dient deze informatie in na overleg met en goedkeuring van de persoon met ouderlijk gezag

ja   nee

Verzoek om actie: meerdere opties zijn mogelijk

- contact leggen met de nationale politie
  - contact leggen met andere relevante autoriteiten
  - contact leggen met ouder/gezin van het kind dat in het land woont
  - hulp bij vertaling/interpretatie
  - anders, namelijk
-

Informatie over het kind:

Naam en achternaam van het kind:

.....

Bijnaam (indien aanwezig):

.....

Nationaliteit: .....

Paspoortnummer: .....

Geboortedatum: .....

Beschrijving (lengte, gewicht, kleur ogen, haarkleur, bijzondere kenmerken enz):

.....

Noodzaak voor medische behandeling:

.....

Naam en achternaam van ouders/
wettelijke vertegenwoordigers³⁵:

.....

Moeder: .....

Telefoonnummer: .....

Vader: .....

Telefoonnummer: .....

Andere: .....

Telefoonnummer: .....

Woonadres:

.....

Moeder: .....

Vader: .....

---

³⁵ Geef in het geval van een niet-begeleid kind details over de voogd en de juridische situatie van het kind (het kind was bijvoorbeeld onder de hoede van een familielid, in een pleeggezin of in een instelling geplaatst).

Informatie over de verdwijning:

Datum en plaats:

.....

Verdwijning gemeld aan de politie
in het land van de verzoekende
organisatie:

ja

Referentienummer zaak:

.....

contactgegevens verantwoordelijke
politieagent:

.....

nee

Dossier doorgestuurd naar Interpol
door de politie:

ja   nee   onbekend

Type:

Weglopers

Ouderlijke ontvoering

Criminele ontvoering

Verdwaald, gewond of anders
vermist

Vermiste kinderen in migratie

Onduidelijk

Omschrijving van de situatie:

Raadpleeg de vragen over de hulpmiddelen in de “Practical guide for hotline operators” om specifieke informatie over de verdwijning te geven (de gids bevat verschillende voorbeelden voor elke soort verdwijning).

Bijlage:

Foto van het kind

ja   nee

Bewijs van politie-erkenning³⁶

ja   nee

Gerechtigd bevel

ja   nee

Anders, gelieve te specificeren:

---

³⁶ Een document waaruit blijkt dat de zaak een echt geval van verdwijning is en dat de politie op de hoogte is van de informatie-uitwisseling.

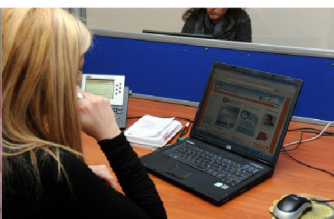
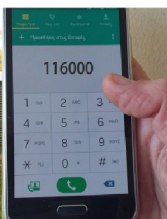

Samenwerking in gevallen waarin een kind het gezin probeert te vinden en vice versa - 'matching'

Via het Europese netwerk kunnen meldpunten voor vermiste kinderen ondersteuning bieden bij het matchen van niet-begeleide minderjarigen met gezinsleden die naar hen op zoek zijn, en vice versa.

› Meldpunten worden uitgenodigd om kindvriendelijke informatie over

hun diensten te verspreiden, idealiter in de hoofdtalen die worden gesproken door niet-begeleide migrantenkinderen, bv. Arabisch. Flyers kunnen beschikbaar worden gesteld in opvangcentra, maar ook op websites, politiebureaus, hotspots, enz. The Smile of the Child ontwikkelde een voorbeeld.

Are you a refugee or a migrant who has just arrived to Greece?

Have you lost your child? Have you lost your parents?

Call 116000

All around the clock, you can call with no charge from a telephone, mobile telephone or public telephone booth WITHOUT USING ANY COINS OR TELEPHONE CARD.

We will talk to you in your language and immediately start the procedures in Greece or abroad for tracking the persons that you are looking for.

Any citizen or organization who has found any unaccompanied child can call 116000

Είσαι πρόσφυγας ή μετανάστης και μόλις έφτασες στην Ελλάδα?

Έχεις χάσει το παιδί σου? Έχεις χάσει τους γονείς σου?

Κόλλεσε στη Γραμμή 116000

ΟΛΟ ΤΟ 24ΩΡΟ, ΔΡΕΨΑΝ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΟ, ΣΤΑΘΕΡΟ Ή ΣΠΙΔΙΟΤΗΤΕ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΒΑΘΡΑΚΟ ΧΩΡΙΣ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΕΡΜΑΤΟΣ Ή ΤΗΛΕΚΑΡΤΑΣ.

Θα σου μιλήσουν στη Γλώσσα σου και αμέσως θα ξεκινήσουν οι διαδικασίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό για τον εντοπισμό των προσώπων που αναζητείς.

Στη Γραμμή 116000 μπορεί να καλέσει και ο κάθε πολίτης ή φορέας που έχει εντοπίσει ένα ασυνόδευτο παιδί

Êtes vous réfugié(e) ou immigré(e) qui vient d'arriver en Grèce?

Avez-vous perdu votre enfant? Avez-vous perdu vos parents?

Appelez 116000

pendant 24 heures sur 24, GRATUITEMENT par téléphone fixe ou portable, ou par une cabine téléphonique sans l'usage de pièces de monnaie ou de carte téléphonique.

Nous vous parlerons en votre langue et tout de suite nous initierons la procédure nécessaire pour trouver les personnes que vous cherchez en Grèce ou à l'étranger.

Tous citoyens ou organisations qui trouvent des enfants non accompagnés peuvent s'adresser à 116000

هل أنت لاجئ أو نازح وصلت للتو إلى اليونان؟

هل فقدت ولدك؟ هل فقدت أمك؟

اتصل على الرقم التالي 116000 مجاناً لمدة 24 ساعة من الهاتف الجوال أو الثابت أو من أي هاتف عام دون اللزوم لاستعمال النقود أو البطاقة الهاتفية. سوف يردون عليك بلغتك و على الفور سوف تبدأ الإجراءات اللازمة للعثور على الأشخاص المفقودة سواء في اليونان أو في الخارج.

على الرقم 116000 يستطيع أيضاً أي مواطن أو أية جهة معنية أخرى الاتصال في حال العثور على أي طفل بدون مرافق

أيا شما يك بناهده يا مهاجر هستيد و توه در يونان رسیده ايند؟ شما فرزند (پچه) خود را كم كرده ايند؟

يا اينكه پدر و مادر خود را كم كرده ايند؟

يه شماره تلفن 116000 زنگ بزنيد 24 ساعته، بصورت مجاني از موبایل و تلفن خطي ثابت و با هرگونه تلفن عمومی روی جاده بدون ضرورت به سكه يا كرت تلفن گفتگو به زبان خود شما صورت گرفته و مراحل جستجوی و ايسنگان شما

چه در يونان و چه در خارج از يونان فوراً آغاز ميكرد.

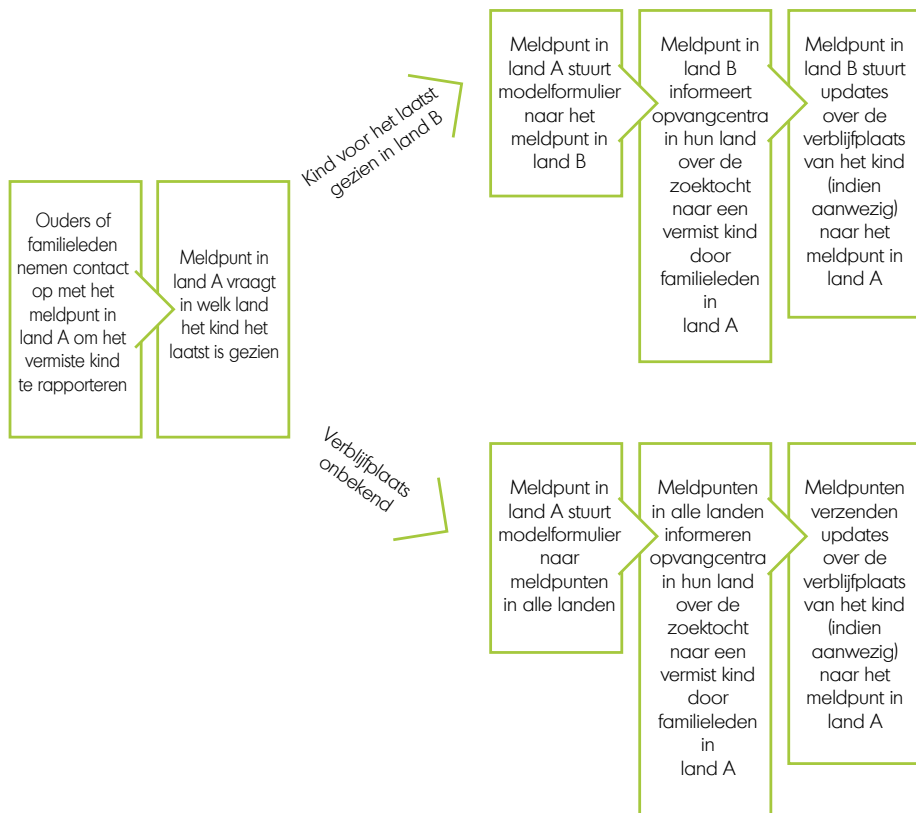
Algemene principes:

1. Meldpunten die informatie hebben over een vermist familielid moeten onmiddellijk contact opnemen met alle meldpunten of het meldpunt in het betreffende land. De nationale meldpunten moeten onmiddellijk contact opnemen met de nationale opvangcentra.
2. Wanneer het matchen succesvol is, zal informatie over de familieleden alleen worden gedeeld als alle betrokken partijen hiertoe instemmen. Zonder deze overeenkomst mogen de resultaten van het matchen niet worden gedeeld met de betrokken partijen.
3. Matching is een procedure die alleen moet worden gestart wanneer de oprechte bereidheid van het gezinslid om herenigd te worden met andere familieleden bestaat. Matching mag niet worden gestart op verzoek van een autoriteit, of om asiel- of terugkeerprocedures te dienen (bijvoorbeeld Dublin-procedures). Bovendien mag de inhoud van de formulieren niet met autoriteiten worden gedeeld zonder de toestemming van de betrokken partijen. Partijen kunnen besluiten om alleen toestemming te geven voor het delen van een deel van de gegeven informatie.
4. Elke matching-procedure moet gestart of uitgevoerd worden in nauwe samenwerking met de voogd van het niet-begeleide kind, om te garanderen dat het belang van het kind wordt gerespecteerd.
5. Een risicobeoordeling is noodzakelijk om mensenhandel te voorkomen: als een kind zegt dat zijn of haar ouders of familieleden vermist zijn, is gepaste zorgvuldigheid en kritisch onderzoek nodig om te verzekeren dat familieleden of ouders legitiem zijn. De risicobeoordeling moet samen met de voogd en het centrum waar het kind woont worden uitgevoerd. Samenwerking met wetshandhaving moet worden overwogen bij de beoordeling van dit risico. Als de veiligheid van het kind als risico wordt beschouwd, kan DNA-onderzoek in sommige gevallen van toepassing zijn.

Voorbeelden van implementatie van procedure:

A. Ouders op zoek naar vermist kind

B. Kind op zoek naar ouders

Europees netwerk van 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen Modelformulier voor kind(eren) op zoek naar ouders of familieleden

Dit document is het hulpmiddel dat u zult gebruiken om belangrijke informatie over het vermiste kind of familieleden naar een andere NGO die het meldpunt in een ander land beheert te sturen, en indien nodig, om te vragen om actie te ondernemen.

Verzoekende organisatie:

Land: .....

Datum: .....

Contactgegevens verantwoordelijke case manager:

Naam: .....

Direct telefoonnummer: .....

E-mailadres: .....

Gecontacteerde organisatie:

Land: .....

Datum: .....

Doel van het contact:

Informatie-uitwisseling: gelieve het betreffende vakje aan te kruisen

- niet-begeleid kind op zoek naar familieleden in ander land
  - familieleden op zoek naar vermist kind in ander land
  - anders, namelijk
-

U verstrekt deze informatie na overleg met en goedkeuring van de bevoegde nationale autoriteiten

ja   nee

U verstrekt deze informatie na overleg met en goedkeuring van de persoon met ouderlijk gezag (in geval van niet-begeleid kind: voogd toegewezen aan het kind of wettelijke vertegenwoordiger – indien van toepassing)

ja   nee

Verzoek om actie te ondernemen:

- leg contact met accommodatie of opvangcentra om het vermiste kind te lokaliseren
- leg contact met accommodatie of opvangcentra om familieleden te vinden
- anders, namelijk:

.....

Informatie over een kind dat op zoek is naar zijn ouders:

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en) van het kind: .....

Bijnaam (indien van toepassing): .....

Nationaliteit: .....

Beschikbare identificatiedocumenten (indien aanwezig – geef nummer op):

.....

Contactgegevens (telefoonnr. indien beschikbaar):

.....

Geboortedatum kind: .....

Onthaal- of opvangcentrum waar het kind verblijft (indien van toepassing):

.....

Migratietraject van het kind (bekende landen doorkruist - reis van het land van herkomst naar de huidige verblijfplaats):

.....

Beschrijving van het kind (lengte, gewicht, kleur ogen, haarkleur, bijzondere kenmerken enz):

.....

Nood aan medische behandeling:

.....

.....

Asielaanvraag in behandeling:

ja   nee

Contact met officiële instantie (Rode Kruis, enz.) gelegd voor hereniging:

ja, licht toe:

.....

nee

Mogelijke contactpersonen:

Voogd

Naam:

.....

Telefoonnummer:

.....

Wettelijk
vertegenwoordiger

Naam:

.....

Telefoonnummer:

.....

Andere
contactpersoon

Naam:

.....

Telefoonnummer:

.....

Informatie over vermiste familieleden:

Personen met wie het kind contact probeert te herstellen:

Moeder

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):
.....

Bijnaam (indien van toepassing):
.....

Nationaliteit: .....

Vader

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):
.....

Bijnaam (indien van toepassing):
.....

Nationaliteit: .....

Broer of zus

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):
.....

Bijnaam (indien van toepassing):
.....

Nationaliteit: .....

Geslacht: .....

Oom/Tante (specificeer):

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):
.....

Bijnaam (indien van toepassing):
.....

Nationaliteit: .....

Grootouder

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):
.....

Bijnaam (indien van toepassing):
.....

Nationaliteit: .....

Geslacht: .....

Overigen (gelieve nader toe te lichten):

Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):
.....

Bijnaam (indien van toepassing):
.....

Nationaliteit: .....

Geslacht: .....

Informatie over land/plaats laatst gezien:

Informatie over de omstandigheden van de scheiding/situatie van het laatste contact:

Beschrijving van ontbrekende familieleden (lengte, gewicht, kleur ogen, haarkleur, bijzondere kenmerken enz.:

- Moeder:
  - Vader
  - Broer of zus:
  - Oom/Tante (specificeer):
  - Grootouder
  - Overigen (gelieve nader toe te lichten):
-

A. Modelformulier voor ouders of familieleden die een kind zoeken

Modelformulier voor ouders of familieleden die een kind zoeken:

Personen die hun kind willen lokaliseren:

Moeder van het vermiste kind
Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing):

.....

Nationaliteit: .....

Vader van het vermiste kind
Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing):

.....

Nationaliteit: .....

Broer/zus van het vermiste kind
Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing):

.....

Nationaliteit: .....

Oom/Tante (specificeer):
Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing):

.....

Nationaliteit: .....

Grootouder van het vermiste kind
Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing):

.....

Nationaliteit: .....

Geslacht: .....

Overigen (gelieve nader toe te lichten):
Voorna(a)m(en) en achterna(a)m(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing):

.....

Nationaliteit: .....

Onthaal- of opvangcentrum waar verzoekende familieleden verblijven (indien van toepassing):

.....

Migratietraject van het verzoekende familielid (bekende landen doorkruist - reis van land van herkomst naar huidige verblijfplaats):

.....

Contactgegevens van het verzoekende familielid (tel. nr. indien beschikbaar):

.....

Asielaanvraag in behandeling:

ja   nee

**Contact met officiële instantie
(Rode Kruis, enz.) gelegd voor
hereniging:**

ja, licht toe:

.....

.....

nee

Informatie over vermist kind:

Voorna(m)(en) en achterna(m)(en):

.....

Bijnaam (indien van toepassing): .....

Nationaliteit: .....

Informatie over laatst geziene land/plaats:

.....

Informatie over scheiding/situatie van laatste contact:

.....

Beschrijving van het vermiste kind (lengte, gewicht, kleur ogen, haarkleur, bijzondere kenmerken enz.):

.....

Andere relevante details over de zaak:

.....

Bijgevoegd:

Foto van het kind

ja   nee

Foto van familieleden

ja   nee

Bewijs van erkenning door de politie

ja   nee

Overige, gelieve te specificeren:

.....

5.3 Nazorg

“Jonge mensen geven vaak niet veel vrij en zullen vaak niet zeggen waar ze geweest zijn en wat ze hebben meegemaakt – het is moeilijk om informatie van hen te krijgen over waar ze geweest zijn. Ik denk dat het misschien geen eenmalige gebeurtenis moet zijn, maar een reeks vragen die binnen een paar maanden kunnen worden beantwoord om zo die kwestie te onderzoeken. U gaat niets krijgen uit maar één ontmoeting. Gewoon wat vragen achter de hand houden om opnieuw ter sprake te brengen en te verkennen of opnieuw beginnen te praten over veiligheidsplannen voor de toekomst. Veel van onze jonge mensen onthullen niet per se waar ze zijn geweest en wat er in die periode is gebeurd.”

(Maatschappelijk werker, VK)

- Wanneer een vermist kind wordt gevonden, in hetzelfde land of in een ander land, is het belangrijk dat ze onmiddellijk in contact worden gebracht met zorgverleners. Zij zullen de behoeften van het kind op korte, middellange en lange termijn verder beoordelen.
- › Contact met de voogd en/of andere zorgverleners die eerder met het kind hebben gewerkt, in het land of in een ander land, is essentieel bij deze beoordeling, omdat zij mogelijk informatie hebben verzameld of een deskundig oordeel hebben ontwikkeld over de situatie van het kind dat essentieel is om hun behoeften te identificeren.

In Nederland worden alle niet-begeleide kinderen naar één centrum gebracht waar alle intakegesprekken plaatsvinden. In het centrum zijn alle relevante actoren aanwezig: politie, immigratiediensten, voogden en de opvangorganisatie. Gedurende de intake, waar alle relevante actoren aan bod komen, wordt de informatie van het kind genoteerd. Tegelijkertijd wordt het risico dat het kind slachtoffer wordt van mensenhandel of specifiek kwetsbaar is - beide kunnen wijzen op een verhoogd risico op vermissing - beoordeeld door alle actoren, die een specifieke training hebben ontvangen. Wanneer andere actoren dan de voogd een specifiek risico zien, wordt de voogd op de hoogte gebracht. Op basis van informatie van die andere actoren of op basis van hun eigen waarnemingen worden niet-begeleide kinderen met verhoogd risico in beschermde opvang geplaatst - opvang gespecialiseerd in verhoogde bescherming, opgezet en geleid in nauwe samenwerking tussen opvangprofessionals, voogden en politie.

Bron: Nidos

- › Het is heel belangrijk om maatregelen te nemen om te voorkomen dat het kind opnieuw vermist raakt. Pas toe wat is beschreven in de sectie over preventie.
- › Zorgverleners en wetshandhavers moeten samenwerken in het geval van een vermist kind dat is teruggevonden: informatie van de politie kan belangrijk zijn bij beslissingen over de zorg en de toekomst van het kind, terwijl informatie die het kind aan de zorgverlener onthult een bron kan zijn van inlichtingen voor de bestrijding van criminele organisaties.

Niet-bestrafing van onder druk gepleegde misdrijven

Wanneer kinderen worden gevonden in specifieke contexten die suggereren dat ze zich schuldig hebben gemaakt aan criminele activiteiten, moeten ze in de eerste plaats als slachtoffers worden beschouwd en niet als daders. Sommige kinderen hebben mogelijk onder druk misdrijven gepleegd of zijn uitgebuit om misdaden te plegen.

- › Een grondige analyse van de redenen waarom het kind bij een misdrijf betrokken is, moet direct

worden uitgevoerd, samen met de kindbeschermingsautoriteiten en de verantwoordelijke zorgverleners van het kind – indien mogelijk, inclusief de zorgverleners die verantwoordelijk waren voor het kind voordat het vermist raakte.

- › In deze gevallen is het noodzakelijk om de kwetsbaarheden van het kind te identificeren en hem/haar te beschermen.

Zie Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) (2013), 'Policy and legislative recommendations towards the effective implementation of the non-punishment provision with regard to victims of trafficking'

Checklist met onmiddellijke acties die moeten worden ondernomen wanneer een kind wordt gevonden na vermissing

- ✓ Bepaal wie voor hen verantwoordelijk is
- ✓ Bepaal wie verantwoordelijk was voor hen in uw land en, indien van toepassing, in andere EU-landen, en informeer hen over het feit dat het kind veilig is (zie de sectie "Tegenpartijen en bondgenoten in het land en over de grenzen identificeren" (pagina 80)
- ✓ Beoordeling van fysieke en/of medische behoeften
  - ✓ Vaststellen of ze verwondingen hebben
  - ✓ Vaststellen of ze misbruik hebben geleden
  - ✓ Vaststellen of ze ondervoed zijn
  - ✓ Vaststellen of ze aan verslaving lijden
- ✓ Beoordeling van psychologische behoeften
  - ✓ Vaststellen of ze een trauma hebben opgelopen
  - ✓ Vaststellen of ze tekenen vertonen van PTSS, depressie, etc.
  - ✓ Overwegen of er naar hen wordt geluisterd
  - ✓ Informatie ontvangen over wat er met hen zal gebeuren
  - ✓ Ervoor zorgen dat ze in een verzorgende omgeving worden geplaatst
  - ✓ Zorgen dat ze iemand kunnen vertrouwen

Voorkom hertraumatisering

Een kind dat (mogelijk) uitbuiting en mensenhandel heeft doormaakt vragen om zijn/haar verhaal meerdere keren te vertellen kan moeilijk zijn en kan het slachtoffer ontmoedigen om samen te werken met autoriteiten. Het is contraproductief voor zowel hun herstel als het onderzoek. Evenzo draagt het

meermaals vragen van een kind om hun foto en vingerafdrukken binnen hetzelfde gebied niet bij tot een gastvrije omgeving. Verdere samenwerking en informatie-uitwisseling, op nationaal en internationaal niveau, zou deze situatie kunnen helpen voorkomen

Rekening houden met de opvattingen van het kind

Als een niet-begeleid minderjarig kind vermist raakte nadat het in zorg werd geplaatst, is het mogelijk dat het eerder bestaande zorgplan om te zorgen voor veiligheid niet geschikt was voor het kind of niet vertrouwd werd door het kind. Het is heel belangrijk om ervoor te zorgen dat er rekening wordt gehouden met de mening van het kind bij het nemen van beslissingen over de volgende stappen om het kind te beschermen.

> Zie paragraaf "Informer en horen van het kind", pagina 45.

Een grondig interview met een getrainde professional is belangrijk voor het verzamelen van informatie die nodig is voor de ontwikkeling van een passend zorgplan voor het kind en om te voorkomen dat het kind opnieuw vermist raakt. Het interview moet worden opgevolgd met ondersteuning op maat op basis van de behoeften van het kind.

In gevallen waarin een kind moet worden geïnterviewd, moet een gefaseerde aanpak worden gevolgd. Deze aanpak bestaat uit vier hoofdfasen:

- > **Introductie/Rapportage** inclusief presentatie van aanwezige personen en hun rol ten opzichte van het kind, inclusief interviewer, vertaler indien van toepassing. Het kind vragen hoe het graag wordt genoemd (indien niet bekend),...Dit moet worden gevolgd door een gesprek met het kind rond neutrale onderwerpen om te helpen om zowel het kind als de interviewer zich op zijn gemak te laten voelen.
- > **Vrij gesprek** waar het kind wordt uitgenodigd om te reageren op open vragen ("Vertel me..."; "Leg me uit..."; "Beschrijf me...") om zo het kind te helpen hun eigen verhaal te vertellen in hun eigen woorden en eigen tempo
- > **Verduidelijking** indien nodig, met behulp van korte en eenvoudige vragen om onduidelijke kwesties op te helderen, idealiter nog steeds beginnend met open vragen.
- > **Afsluiting**, met een moment om het kind de kans te geven om misverstanden te corrigeren. In deze fase moet het kind ook de gelegenheid krijgen om vragen te stellen en, belangrijker nog, een moment om het kind te bedanken.

Zie ook IOM and B.M.I. Resource Book for Law Enforcement Officers on Good Practices in Combating Child Trafficking, 2006 <http://www.unhcr.org/4d94852b9.pdf>

Veelbelovende praktijk voor terugkeer naar huis interview met weglopers – ook in overweging te nemen voor vermiste kinderen in migratie

Het ministerie van Onderwijs (DfE) beschrijft thuiskomst interviews als diepgaande discussies met als doel 'de schade die het kind heeft geleden te identificeren en te behandelen... het begrijpen en proberen aan te pakken van de redenen waarom het kind of de jongere is weggelopen, het kind te helpen om zich veilig te voelen en te laten begrijpen dat ze opties hebben om te voorkomen dat ze herhaaldelijk weglopen [en] hen informatie geven over hoe ze veilig kunnen blijven als ze weer weglopen, inclusief hulplijnnummers' (DfE, 2014: 15). Lokale autoriteiten zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van protocollen om terugkeergesprekken mogelijk te maken, en de begeleiding stelt dat het voordelig is dat deze worden uitgevoerd door een 'onafhankelijke persoon'; dat wil zeggen iemand die niet rechtstreeks betrokken is bij de zorg voor het kind of de jongere.

- > Wanneer: terugkeergesprekken moeten plaatsvinden binnen 72 uur nadat een kind of jongere is gevonden of terugkeert van weglopen of vermissing, volgens de wettelijke richtlijnen (DfE, 2014: 14).
- > Wie: wettelijke richtlijnen suggereren dat het voordelen heeft wanneer een onafhankelijke persoon (dat wil zeggen iemand die niet betrokken is bij de zorg voor het kind of de jongere) het terugkeergesprek uitvoert (DfE, 2014: 14).

Bron: Missing People Information Sheet: Return Interviews

5.4 Samenvattingsmodel over verantwoordelijkheid, complementariteit en coördinatie tussen verschillende betrokken agentschappen.

Het volgende overzicht biedt suggesties voor mogelijke rollen in preventie, respons en nazorg voor vermiste niet-begeleide kinderen. Het voorziet in een lijst van acties, waaronder enkele die gezamenlijk tussen twee actoren kunnen worden genomen, en waarvan de leider door de betrokken belanghebbenden moet worden bepaald. Hoe rollen worden gedefinieerd, zal uiteindelijk afhangen van de specifieke situatie op nationaal niveau. Het model kan dienen als basis voor discussie over hoe een proces kan worden opgezet

in lijn met de nationale realiteit en behoeften van kinderen. Het wordt aanbevolen de tot stand gebrachte samenwerking te formaliseren met een samenwerkingsovereenkomst en periodiek te evalueren. Er wordt ook gesuggereerd dat actoren gezamenlijk worden opgeleid om hun respectieve rollen te vervullen. Het model is niet bedoeld om een uitgebreide en volledige lijst te bieden van de rollen en acties die nodig zijn voor de bescherming en verzorging van het kind.

Preventie

Woonfaciliteiten ³⁷ en maatschappelijk werkers	Voogd	Advocaat	Meldpunt voor vermiste personen	Rechtshandhaving
Bouw vrouwen op met het kind en reageer op onmiddellijke behoeften, inclusief het voorzien van passende huisvesting	Bescherm de belangen van het kind Bewoerd de veiligheid en het welzijn van het kind, eventueel hun deelname	Informeer het kind over zijn rechten Onderhoud contact met de voogd en/of wettelijke vertegenwoordiger om het kind bij te staan in de asielprocedure of in de gerechtelijke procedure, gerelateerd aan de erkenning van de status van slachtoffer van mensenhandel	Verstrek kindvriendelijke informatie over beschikbare diensten binnen het 116 000 netwerk	Informeer partners over bekende risico's, specifieke doelgroepen gerelateerd aan mensenhandel en/of smokkelorganisaties die in het land actief zijn
Verzamel informatie uit andere EU-landen waarvan bekend is dat het kind er doorheen heeft gereisd, in overeenstemming met hun belangen, om re-traumatisering door meerdere interviews te voorkomen, om de tegenpartijen te informeren over de status van de zaak en om over de meest volledige informatie van het kind te beschikken	Fungeer als een link tussen het kind en anderen			
Hoor het kind -> zie praktische tips voor het horen van het kind op pagina 45				
Verzamel informatie over het kind -> zie modeldocument voor het verzamelen van informatie over een kind pagina 39			Informeer voogden en zorgverleners over de rol van meldpunten en het functioneren van het Europese netwerk	Onmiddellijke identificatie van risico's en passende verwijzing naar kindertbeschermingssystemen
Beoordeel het risico op vermist raken van het kind -> zie checklist pagina 55			Werk samen met de washandhaving om ervoor te zorgen dat er ook algemene antwoorden voor vermiste kinderen worden gegeven in het geval van vermiste niet-begeleide kinderen	
Geef informatie over procedures op leeftijd- en geslachtsgeschiedte en cultureel gevoelige manieren -> zie checklist: informatie voor niet-begeleide kinderen als middel om verdwijning te voorkomen pagina 54				
Ondersteun het kind bij het onderhouden van familiebanden, wanneer dit in hun belang is				
Bespreek alternatieven voor onveilige migratie, inclusief het voorstel om de risico's voor onveilige migratie te bespreken met de familie van het kind				
Benadruk dat andere kinderen soortgelijke ervaringen hebben meemaakt en leg het contact				
Help bij het vinden van een duurzame oplossing in het belang van het kind			Train zorgverleners en voogden in het identificeren van risico's en het reageren op verdwijningen	
Voorzie in gezondheidszorg, onderwijs en opleiding				
Specifieke zorg om het kind voor te bereiden op de overgang van kindertijd naar volwassenheid				
Stel een individueel zorgplan op				

³⁷ Eerste en langere termijn opvangcentra, gespecialiseerde huisvesting voor kinderen en/of kindslachtoffers van mensenhandel, pleegzorg, ...

Reactie

Woonfaciliteiten en maatschappelijk werkers	Voogd	Advocaat	Meldpunt voor vermiste personen	Rechtshandhaving
<p>Waarschuw de politie onmiddellijk en geef informatie over het kind; zie modeldocument voor het melden van een verdwijning, pagina 76</p>	<p>Verstrek informatie over het kind aan de politie, het meldpunt en de voogd in het belang van het kind en met het oog op de bescherming van het kind</p>	<p>Bied juridische en administratieve ondersteuning aan beheerders en voogden van opvangcentra</p>	<p>Geef aan wie er vermist is, wat is het profiel van het vermiste kind en wat de omstandigheden zijn van de verdwijning</p>	<p>Beoordeel de mate waarin de verdwijning als zorgwekkend moet worden beschouwd. Zie gebrek aan informatie niet als een teken dat er geen schade is aangebracht</p>
<p>Verzoek dat de zaak wordt opgenomen in SIS II en, indien van toepassing, een Yellow Notice van Interpol als wordt vermoed dat het kind het land heeft verlaten, in overeenstemming met de belangen van het kind en met de voorwaarde van een snikt toepasselijke firewall -> zie het gedeelte over het delen van informatie pagina 81</p>	<p>Fungeer als contactpunt tussen zorgverleners die de verdwijning hebben gemeld en instanties die betrokken zijn bij de zaak van het vermiste kind, zoals politie, sociale diensten en officieren van justitie</p>	<p>Bied actoren expertise over procedures met betrekking tot gevallen van vermiste kinderen</p>	<p>Beoordeel de mate waarin de verdwijning als zorgwekkend moet worden beschouwd. Zie gebrek aan informatie niet als een teken dat er geen schade is aangebracht</p>	<p>Beoordeel de te activeren onderzoeksprocedures, inclusief de noodzaak van SIS II art 32-waarschuwingen, Interpol Yellow notices</p>
<p>Informeer meldpunt voor vermiste kinderen 116.000</p>	<p>Vraag consequent om updates</p>	<p>Als het kind eerder is uitgeboot, zorg er dan voor dat vermissing wordt gezien als een sterke indicator van menserenhandel</p>	<p>Start zoekacties</p>	<p>Start zoekacties</p>
<p>Als het nog niet eerder is gedaan, verzamel dan informatie uit andere EU-landen waarvan bekend is dat het kind er opblijven is getretd, in overeenstemming met hun belangen, door contact op te nemen met voogden en maatschappelijk werkers over de grenzen heen -> zie het gedeelte over het delen van informatie pagina 81</p>	<p>Activeer het netwerk van meldpunten voor vermiste kinderen (indien van toepassing relevant) -> zie modeldocument voor grensoverschrijdende samenwerking, pagina 114</p>	<p>Verzamel gegevens voor verdere analyse</p>	<p>Verzamel getuigenissen (indien van toepassing en relevant)</p>	<p>Als het kind eerder is uitgeboot, zorg er dan voor dat vermissing wordt gezien als een sterke indicator van menserenhandel</p>
<p>Overweeg om leden van het EGN-netwerk in landen die betrokken zijn bij de zaak van het kind te informeren als wordt aangenomen dat het kind het land heeft verlaten</p>	<p>Beheer openbare bronnen (indien van toepassing en relevant)</p>	<p>Beoordeel de mate waarin de verdwijning als zorgwekkend moet worden beschouwd. Zie gebrek aan informatie niet als een teken dat er geen schade is aangebracht</p>	<p>Informeer partners regelmatig over de ontwikkeling van het onderzoek</p>	<p>Verwerp een cultuur van professionele misvattingen, minimalisering van risico's en ongelof</p>
			<p>Volg de voortgang van het onderzoek en het gebruik van regels en procedures voor vermiste kinderen in het specifieke geval van het kind</p>	<p>Houd zaken open</p>

Nazorg

Woonfaciliteiten en maatschappelijk werkers		Voogd	Advocaat	Meldpunt voor vermiste personen	Rechts-handhaving
Identificeer onmiddellijk wie verantwoordelijk is voor de bescherming en verzorging van het kind en informeer het meldpunt			Informeer het kind over hun rechten	Als het kind in een ander land wordt gevonden, zorg dan voor een open lijn en informatie uitwisseling over de zaak van het kind met meldpunten uit een ander betrokken land	Deel relevante informatie met voogden en zorgverleners die verantwoordelijk zijn voor de zaak, om ervoor te zorgen dat risico elementen de nodige aandacht krijgen in nieuwe zorgregelingen
Bepaal wie eerder verantwoordelijk was voor het kind en informeer hen over de situatie			Neem contact op met de voogd en/of wettelijke vertegenwoordiger om het kind bij te staan in de asielprocedure of in de gerechtelijke procedure in verband met de erkenning van de status van slachtoffer van mensenhandel	Zorg ervoor dat er binnen 72 uur een terugkeergesprek wordt gevoerd en, indien niet mogelijk, zo snel mogelijk, op een kindvriendelijke manier en door een gespecialiseerde, opgeleide professional in mensenhandel en migratieproblemen	
Identificeer ondersteunende diensten en de beste weg vooruit					
Beoordeel de fysieke en medische behoeften van het kind				Zorg ervoor dat relevante informatie over het kind wordt gedeeld met degenen die verantwoordelijk zijn voor hun zorg	Onderneem indien nodig onderzoeksmaatregelen met betrekking tot mensenhandel of smokkel
Hoor het kind en houd rekening met hun mening -> zie praktische tips voor het horen van het kind op pagina 4.5					
Beoordeel de psychologische behoeften van het kind		Bijdragen aan een passende atwikeling om herhaling van verdwijning van het kind te voorkomen (leug naar begin; voorkomen van verdwijning)			

Bijlage I – European Model Protocol of Cooperation between Law Enforcement and Civil Society Organisations in Cases of Missing Children³⁸

Preamble

Hoofdstuk I – Algemene bepalingen

Hoofdstuk II – Beschrijving van verantwoordelijkheden

Hoofdstuk III – Uitwisseling van gegevens en bescherming van persoonsgegevens

Hoofdstuk III – Andere vormen van samenwerking

Hoofdstuk IV – Slotbepalingen

PREAMBULE

[naam van de maatschappelijke organisatie] vertegenwoordigd door [naam van de wettelijke vertegenwoordiger van de organisatie]

en

[naam van de wetshandhavingseenheid] vertegenwoordigd door [naam van de wettelijke vertegenwoordiger van de wetshandhaving]

Hierna ‘de Partijen’ genoemd,

Zich bewust van het toenemende aantal gevallen van vermiste kinderen,

Zich bewust van de noodzaak van een efficiënte samenwerking tussen hen om de strijd tegen het fenomeen van vermiste kinderen te versterken,

Het nuttig achten om hun expertise en ervaring op het gebied van vermiste kinderen te kunnen delen,

Gezien de resolutie van de Raad over de bijdrage van het maatschappelijk middenveld bij het vinden van vermiste of seksueel uitgebuite kinderen (2001/C 283/01),

---

³⁸ Cooperation between civil society organisations and law enforcement services in the area of missing and sexually exploited children: possibilities and limits from a European legal perspective”, G. Vermeulen and H. De Pauw (Ed.); Maklu 2004, pp. 90-95.

Gezien de bepalingen van het VN-verdrag inzake de rechten van het kind en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,³⁹

De missie(s) van [naam van de maatschappelijke organisatie] is [beschrijving van missies]

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Opmerking: deze bepalingen worden als richtlijn voorgesteld en kunnen aanzienlijk worden gewijzigd naar de wensen van de betrokken Partijen.

Hoofdstuk I – Algemene bepalingen

Artikel 1

The Parties hereby establish an agreement of cooperation in cases of missing De Partijen sluiten hierbij een samenwerkingsovereenkomst in gevallen van vermiste kinderen.

Opmerking: een of meer soorten vermiste kinderen, afhankelijk van de activiteiten van elke Partij, kunnen de term vermiste kinderen vervangen.

Artikel 2

In het algemeen eerbiedigen de Partijen de mensenrechten en met name de rechten van het kind. Overeenkomstig artikel 3 van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind en artikel 24, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie⁴⁰ handelen de partijen uitsluitend in het belang van het kind.

Artikel 3

Voor het doel van deze overeenkomst omvat “vermiste kinderen” gevallen van:

- > weglopers
- > criminele ontvoering van kinderen
- > ontvoering door ouders
- > verloren, gewond of anderszins vermist
- > vermiste niet-begeleide migrantenkinderen

Opmerking: de Partijen kunnen de definitie van elk type van vermiste kinderen toevoegen volgens de nationale wetgeving.

---

³⁹ Deze referentie is mogelijk niet operationeel in het VK en in Polen

⁴⁰ Dezelfde opmerking als onder voetnoot 2.

Artikel 4

1. *[naam van de maatschappelijke organisatie]* zorgt ervoor dat alle personeelsleden die met slachtoffers werken over de vereiste kwalificaties en vergunningen beschikken.
2. *[naam van de maatschappelijke organisatie]* neemt alle mogelijke stappen om hun personeel te screenen om te voorkomen dat personen die veroordeeld zijn voor seksueel misbruik of uitbuiting of ontvoering van kinderen in hun organisatie werken.

Artikel 5

Om deze doelen te bereiken, zullen tussen beide Partijen bevoorrechte contacten worden gelegd, die gebaseerd zullen zijn op wederzijds respect tussen de Partijen en hun leden.

Artikel 6

1. Efficiënte samenwerking vereist kennis van en respect voor de specificiteit van de taken en verantwoordelijkheden van de respectieve Partijen. Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de opsporings- en nalevingsopdrachten van wetshandhaving en de preventieve, ondersteunende en bijstandstaken van maatschappelijke organisaties. De *[doorlopende]* respectieve taken en verantwoordelijkheden van elke Partij in gevallen van vermiste kinderen moeten op een duidelijke en transparante manier worden bepaald en vastgelegd in een schriftelijk document.
2. Strafrechtelijke onderzoeken vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de wetshandavingsinstanties.

Artikel 7

Elke Partij neemt kennis van en respecteert de gedragscodes en de vertrouwelijkheidsregels van de andere Partij, zoals gedefinieerd in de bijgevoegde documenten (gelieve relevante documenten bij te voegen).

Artikel 8

1. Partijen geven voldoende en passende aandacht aan elk geval van vermiste kinderen, ongeacht de specifieke omstandigheden en rekening houdend met de zeer kwetsbare positie van het vermiste kind en zijn familie. Elke Partij ondernemeent onmiddellijk actie na een verzoek om hulp van de andere Partij.
2. Alle Partijen zorgen ervoor dat de door hen aangeboden activiteiten en diensten niet in strijd zijn met het nationale recht.

Artikel 9

Om ongecoördineerde activiteiten te voorkomen, die het gemeenschappelijk doel zouden kunnen schaden, raadpleegt elke Partij de andere Partij alvorens actie te ondernemen.

Opmerking: deze bepalingen worden als richtlijn voorgesteld en kunnen worden gewijzigd volgens de wensen van elke Partij en volgens de nationale wetgeving.

Hoofdstuk II – Beschrijving van verantwoordelijkheden

Artikel 10

Rekening houdend met artikel 6.1 van deze overeenkomst, *[naam van de maatschappelijke organisatie]* zal *[beschrijving van specifieke verantwoordelijkheden en taken van de organisatie in gevallen van vermiste kinderen]*

Artikel 11

Rekening houdend met artikel 6.1 van deze overeenkomst, *[naam van de wetshandhavingseenheid]* zal *[beschrijving van specifieke verantwoordelijkheden en taken van wetshandhaving in gevallen van vermiste kinderen]*

Hoofdstuk III – Informatiegerelateerde samenwerking

Artikel 12

De Partijen eerbiedigen de beginselen van gegevensbescherming en met name de bepalingen van Aanbeveling nr. R (87) 15 van de Raad van Europa betreffende het gebruik van persoonsgegevens in de politie sector, het Verdrag van de Raad van Europa van 28 januari 1981 inzake de bescherming van personen met betrekking tot de automatische verwerking van persoonsgegevens, artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 16 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad van 27 november 2008 betreffende de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken.

Artikel 13

[naam van de maatschappelijke organisatie] neemt alle nodige maatregelen om een adequaat niveau van gegevensbescherming te waarborgen

Artikel 14

[naam van de maatschappelijke organisatie] spreekt zijn bereidheid uit om [beschrijving van elke manier van samenwerking met [naam wetshandhavingseenheid] in concrete gevallen van vermiste kinderen gericht op]

Opmerking: de inhoud van dit artikel 14 kan worden geïnspireerd en bepaald op basis van de praktische checklist. Het wordt aanbevolen om voornoemd artikel onder te verdelen afhankelijk van het soort samenwerking dat wordt beoogd. Het moet worden opgemerkt dat er rekening moet worden gehouden met de nationale wetgeving

Artikel 15

[naam wetshandhavingseenheid] verklaart zich bereid [beschrijving van elke vorm van samenwerking met [naam van de maatschappelijke organisatie] in concrete gevallen van vermiste kinderen]

Opmerking: de inhoud van dit artikel 15 kan worden geïnspireerd door en bepaald op basis van de praktische checklist. Het wordt aanbevolen om voornoemd artikel onder te verdelen afhankelijk van het soort samenwerking dat wordt beoogd. Er moet worden opgemerkt dat er rekening moet worden gehouden met de nationale wetgeving.

Hoofdstuk IV – Operationele samenwerking

Artikel 16

De Partijen respecteren de privacy van de betrokken personen in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, het Verdrag van de Raad van Europa van 28 januari 1981 tot bescherming van personen met betrekking tot de automatische verwerking van persoonsgegevens, Artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad van 27 november 2008 betreffende de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken.

Artikel 17

[naam van de maatschappelijke organisatie] spreekt zijn bereidheid uit om [beschrijving van elke manier van samenwerking met [naam wetshandhavingseenheid] in concrete gevallen van vermiste kinderen gericht op]

Opmerking: de inhoud van dit artikel 17 kan worden geïnspireerd door en bepaald op basis van de praktische checklist. Het wordt aanbevolen om voornoemd artikel onder te verdelen afhankelijk van het soort samenwerking dat wordt beoogd. Er moet worden opgemerkt dat er rekening moet worden gehouden met de nationale wetgeving.

Artikel 18

[naam wetshandhavingseenheid] verklaart zich bereid [beschrijving van elke vorm van samenwerking met [naam van de maatschappelijke organisatie] in concrete gevallen van vermiste kinderen]

Opmerking: de inhoud van dit artikel 18 kan worden geïnspireerd door en bepaald op basis van de praktische checklist. Het wordt aanbevolen om voornoemd artikel onder te verdelen afhankelijk van het soort samenwerking dat wordt beoogd. Er moet worden opgemerkt dat er rekening moet worden gehouden met de nationale wetgeving.

Hoofdstuk V – Slotbepalingen

Artikel 19

Dit samenwerkingsprotocol treedt in werking na ondertekening door de naar behoren gemachtigde vertegenwoordigers van de Partijen.

Artikel 20

Dit protocol kan alleen worden gewijzigd met wederzijdse toestemming, uitgedrukt in schriftelijke overeenstemming van beide Partijen.

Artikel 21

Alle geschillen of meningsverschillen tussen de Partijen met betrekking tot de interpretatie of uitvoering van dit protocol worden opgelost door middel van onderhandelingen te goeder trouw tussen de Partijen.

Artikel 22

De Partijen zijn bereid de uitvoering van dit protocol te evalueren 1 jaar na de inwerkingtreding en vanaf dat moment om de twee jaar.

Artikel 23

Elke Partij kan dit protocol beëindigen door een schriftelijk verzoek tot beëindiging in te dienen bij de andere Partij. De opzegging wordt van kracht 6 weken na de levering aan de ontvangende Partij.

Bijlage II – Bestaande hulpmiddelen en netwerken

Eurodac vergelijkt de vingerafdrukken van asielzoekers in asielprocedures, zodat de EU-lidstaten de verantwoordelijkheid voor de behandeling van een asielaanvraag kunnen bepalen. De voorgestelde herziening van de **Eurodac-verordening** breidt de doelstellingen van de Eurodac-database uit om ook secundair verkeer te identificeren en te volgen en beslissingen over terugkeer af te dwingen. Het verlaagt ook de leeftijd waarop een kind moet worden geregistreerd van veertien tot zes jaar, en introduceert het gebruik van dwang om vingerafdrukken te krijgen voor kinderen ouder dan veertien. De verlaging van de leeftijd van registratie kan worden gebruikt om de bescherming van kinderen beter te coördineren, maar gegevens zullen ook worden gebruikt om de Dublin-verordening, beperkingen op secundair verkeer en terugkeerbesluiten te handhaven, die in strijd kunnen zijn met het beste belang van het kind en de oorzaak zijn voor meer kinderen om contact met overheidsinstanties te vermijden en te verbreken.

Europol is het Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving. Mensenhandel is momenteel een van Europol's prioritaire misdaadgebieden en een EMPACT (Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging) waarvoor een meerjarig strategisch en operationeel plan is opgesteld om de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren.

Eurojust is de EU-eenheid voor justitiële samenwerking en speelt een sleutelrol bij de aanpak van mensenhandel door facilitering en financiering van **gemeenschappelijke onderzoeksteams (GOT)**. Een GOT bestaat uit gerechtelijke en politieke autoriteiten uit ten minste twee lidstaten die gedurende een beperkte periode gezamenlijk een specifiek grensoverschrijdend strafonderzoek uitvoeren. GOT's zijn een essentieel instrument voor wetshandhaving om hun onderzoekstaken te vervullen wanneer het misdrijf betrekking heeft op twee of meer lidstaten en er behoefte is aan samenwerking. Het aantal zaken onder de GOT's is de laatste jaren gestaag toegenomen, evenals de samenwerking met niet-EU-landen.⁴¹

EASO Dublin Network is het netwerk dat alle lidstaten samenbrengt die de Dublin-verordening toepassen en zorgt voor verbeterde communicatie en coördinatie tussen nationale actoren. De deelnemende deskundigen formuleren concrete voorstellen om tijdens de dagelijkse operationalisering van Dublin-overdrachten beter informatie tussen de

---

⁴¹ Europese Commissie (2018), Commission Staff Working Document Accompanying the second report on the progress made in the fight against trafficking in human beings, beschikbaar op: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20181219_swd-2018-496-report_en.pdf

lidstaten uit te wisselen en praktische belemmeringen op basis van gemeenschappelijke overeenstemming te overwinnen.

Het **Europese netwerk van 116 000 meldpunten voor vermiste kinderen** is tot stand gekomen door het besluit van de Europese Commissie om eenzelfde kwalitatieve dienst te bieden aan burgers die hetzelfde nummer bellen in alle EU-lidstaten: 116 000. Meldpunten zijn 24/7 beschikbaar en bieden administratieve, psychologische en juridische ondersteuning aan gezinnen en kinderen. Meldpunten werken samen met verschillende professionals (waaronder wetshandhavers) om ervoor te zorgen dat het belang van het kind het belangrijkste onderdeel is van het hele onderzoek, de procedure en de opvolging bij de verdwijning van een kind. Meldpunten kunnen een beslissende rol spelen bij de oplossing van grensoverschrijdende gevallen van verdwijningen van kinderen, inclusief kinderen in migratie, vanwege hun rol bij het verbinden van verschillende actoren die betrokken zijn bij de zorg voor kinderen en het reageren op de verdwijning van kinderen in migratie.

Europees Strafrecht Informatiesysteem of ECRIS is een veilig elektronisch systeem voor de uitwisseling van informatie over veroordelingen tussen EU-lidstaten. Het biedt rechters en officieren van justitie gemakkelijke toegang tot de criminele geschiedenis van een persoon in een andere lidstaat, waardoor de mogelijkheid wordt weggenomen dat zij aan justitie kunnen ontsnappen door naar een nieuw land te verhuizen.

Prüm-besluiten verlenen lidstaten toegang tot nationale databanken met DNA-profielen, vingerafdrukken en voertuigregistratiegegevens in de hele EU. Hun doel is het vereenvoudigen en verhogen van de efficiëntie van EU-brede processen voor het verzamelen van inlichtingen en het aanmoedigen van meer informatie-uitwisseling.

De **EU Anti-Trafficking Coordinator (EU ATC)** was aanvankelijk voorzien in het Stockholm-programma en uitgewerkt in de EU-richtlijn mensenhandel. De Europese Commissie heeft een EU ATC benoemd, Dr. Myria Vassiliadou, die verantwoordelijk is voor het verbeteren van de coördinatie en samenhang tussen EU-instellingen, EU-agentschappen, lidstaten en internationale actoren, en voor het ontwikkelen van bestaand en nieuw EU-beleid om mensenhandel aan te pakken. Dit omvat het toezicht op de uitvoering van de EU-strategie voor de uitroeiing van mensenhandel 2012-2016 en de 2017 Communication stepping up EU Action van december om mensenhandel aan te pakken.

Het **EU-netwerk van Nationale rapporteurs en soortgelijke mechanismen voor mensenhandel** (NREM's) werd opgericht als gevolg van Conclusies van de Raad in juni 2009. Bovendien wordt de rol van de NREM's uitgewerkt in de Richtlijn mensenhandel, Artikel 19. De NREM's zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van het beleid tegen mensenhandel op nationaal niveau en spelen een cruciale rol bij het verzamelen van gegevens over mensenhandel op zowel nationaal als EU-niveau.

Bijlage III – Interact contactboekje

Dit contactboekje bevat, voor elk land dat heeft deelgenomen aan de Interact Simulations (oktober 2018), een contactlijst van enkele van de belangrijkste instanties en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van en reactie op gevallen van vermiste en verhandelde kinderen in migratie. Het omvat ook de processen die landelijk worden gevolgd.

Het doel van deze tool is om de rollen en verantwoordelijkheden van elke belanghebbende op nationaal niveau te verduidelijken, waardoor individuele professionals die aan deze zaken werken gemakkelijker hun tegenpartij kunnen identificeren en grensoverschrijdend kunnen samenwerken.

Voor meer informatie verzamelt het Bureau voor mensenhandel van de Europese Commissie uitgebreide informatie over hoe elke EU-lidstaat gevallen van mensenhandel aanpakt, voorkomt en identificeert. Zie: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states_en

Zweden

Het Zweedse migratiebureau

Autoriteit die aanvragen in overweging neemt van mensen die bescherming zoeken tegen vervolging, permanent verblijf wensen of Zweedse staatsburgers willen worden. Benoemt openbare raad om te helpen met asielaanvraag en een gemeente voor huisvesting.

Fungeert als centrale coördinator voor mensenhandel.

E-mail: migrationsverket@migrationsverket.se

Telefoon: +46 771 235 235

De Zweedse politie

Grenspolitieagenten. Er kan contact worden opgenomen met de politie voor doeleinden die verband houden met asielaanvragen. Het is ook de nationaal rapporteur voor mensenhandel.

Telefoon: +46 77 114 14 00

National Task Force against Trafficking in Human Beings/Zweeds Agentschap voor Gendergelijkheid

Regionale coördinatoren tegen mensenhandel.

E-mail: nmtsverige@jamy.se

Telefoon: + 46 20 390 000

Website: <https://www.nmtsverige.se/>

Nationale Raad voor Gezondheid en Welzijn

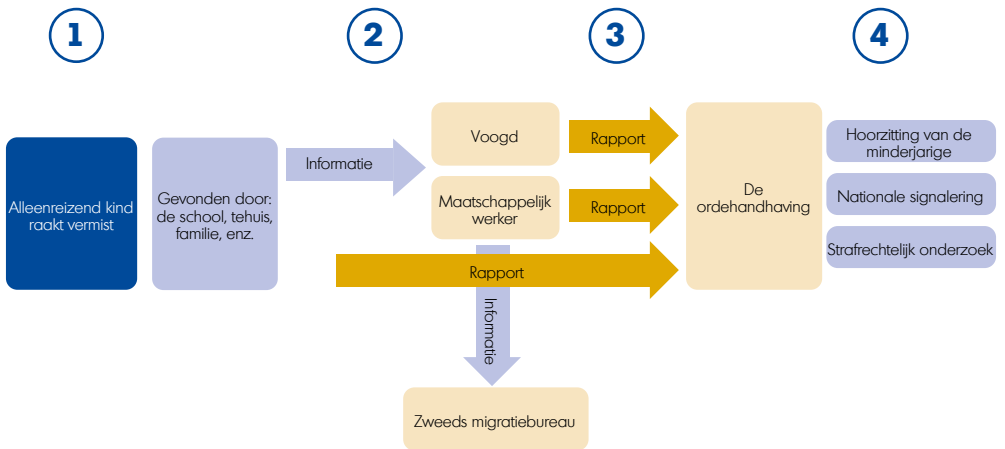
Overheidsinstelling onder het ministerie van Volksgezondheid en Sociale Zaken.

Kenniscentrum voor niet-begeleide kinderen.

E-mail: socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Telefoon: +46 75 247 30 00

Zweden

Griekenland

Officier van justitie voor minderjarigen

Verantwoordelijk voor het waarborgen van het belang van kinderen. Tijdelijke voogd van het niet-begeleide kind, die de permanente voogd van het kind benoemt. Neemt beslissingen met betrekking tot het kind en kan een vermissing of amber alert activeren.

Adres: Evelpidon 16, 11474 Athene

EKKA (Nationaal Centrum voor Sociale Solidariteit)

Nationaal centrum dat het netwerk van sociale ondersteuningsdiensten coördineert. Beheert het verzoek om accommodatie voor niet-begeleide minderjarigen.

Adres: Navarchou Notara 12, 10683 Athene

Tel.: +30 213 2039 704/ -706

Fax: +30 213 2039 763

E-mail: dkp_ypodochi@ekka.org.gr

Website: www.ekka.org.gr

IOM (Internationale Organisatie voor Migratie)

Het VN-agentschap werkt om te zorgen voor een ordelijk en humanaan migratiebeheer, om internationale samenwerking te bevorderen en humanitaire hulp (bijvoorbeeld huisvesting en financiële steun) te bieden aan migranten in nood, inclusief vluchtelingen en binnenlandse ontheemden.

Adres: Dodekanisou 6 Alimos, 174 56 Athene

Tel.: +302109919040, +302109919045

E-mail: iomathens@iom.int

Griekse Vluchtelingenraad (GCR)

De NGO biedt gratis juridisch en sociaal advies en diensten aan vluchtelingen en mensen uit derde landen die recht hebben op internationale bescherming, terwijl speciale nadruk wordt gelegd op kwetsbare gevallen zoals niet-begeleide minderjarigen of slachtoffers van mensenhandel. Directoraat voor het beheer van aanvragen voor veilige zones voor niet-begeleide kinderen.

Adres: Solomou 25, 10682 Athina

Tel.: 210-3800990

E-mail: gcr1@gcr.gr

Helleense kustwacht

Paramilitaire eenheid onder civiele controle in vreedestijd. Registreert vluchtelingen die aankomen via zee, onderzoekt smokkelverbindingen en initieert doorverwijzing van smokkelzaken naar de officier van justitie. Verantwoordelijk voor gevallen van niet-begeleide kinderen en het invoegen van informatie over niet-begeleide kinderen aan het Schengeninformatiesysteem (SIS).

Adres: Akti Vasileiadi, 18510 Piraeus TK

Helleense politie

Nationale politiedienst met verantwoordelijkheden variërend van wegverkeerscontrole tot terrorismebestrijding. Ontvangt meldingen van de vermissingszaken, informeert de centrale eenheid van het politiehoofdkantoor over vermiste personen. Verantwoordelijk voor het invoeren van de datum van de verdwijning in het Schengeninformatiesysteem (SIS).

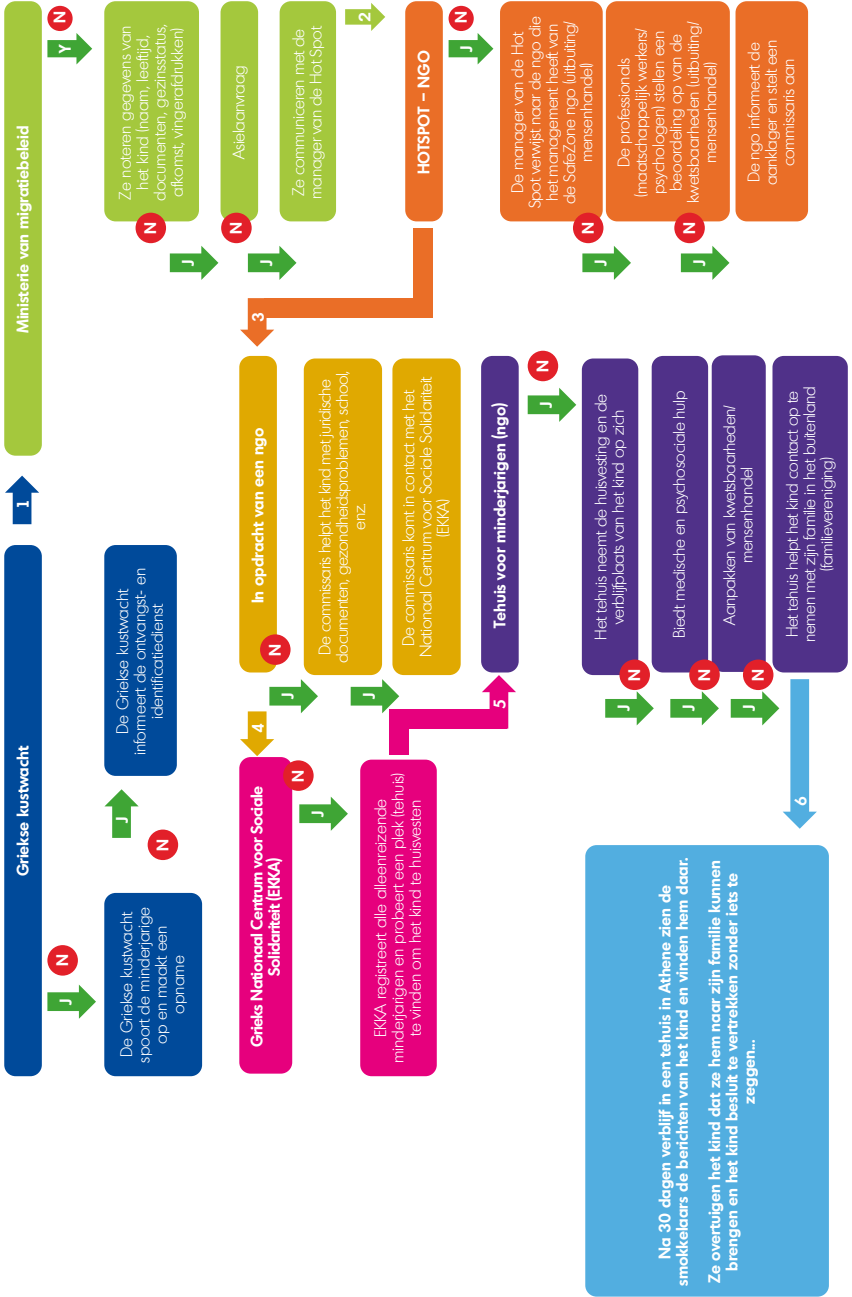
Adres: Leof. Alexandras 173, 11522 Athina

Tel: (+30) 210-6977000

Website: <http://www.astynomia.gr>

Griekenland

Frankrijk

La SPReNe

De vereniging zorgt voor kinderen in moeilijkheden, zoals een gerechtelijke maatregel voor kindbescherming. Verantwoordelijk voor de rapportage aan de kindereenheid en de aanklager, het interviewen van het kind, het doen van voogdijverzoeken, gezondheidszorg en plaatsing van kinderen in speciale centra.

Adres: 169 rue de l'Abbé Bonpain - CS 56008, 59706 Marcq en Baroeul Cedex

Tel.: 0033320554880 / Fax: 03 20 55 44 21

Mail: siege.social@sprene.fr

Bureau van de aanklager / Tribunal de grande instance (TGI)

Hooggerechtshof van Parijs (regionale rechtbank). Officier van justitie verantwoordelijk voor kinderen. Verantwoordelijk voor onderzoeken, studies naar de situatie van het kind. Verzoekt maatregelen voor educatieve hulp, rapporteert aan de kinderrechter.

Adres: Parvis du Tribunal de Paris, 75017 Parijs

Tel.: 0033144325151

National Cell of Magistrate

Besluit over maatregelen voor educatieve hulp.

ASE (Franse diensten voor kinderwelzijn)/EPDSAE (openbare afdeling voor ondersteuning, begeleiding en educatie)

Verantwoordelijk voor het aanvragen van plaatsing en onthaal van kinderen in speciale opvangcentra.

Adres: - EPDSAE: 60, rue Abélard - BP 454 - 59 021 Lille

- ASE: veel kantoren door heel Frankrijk

Tel.: 0033320295050

PJJ (Protection Judiciaire de la Jeunesse)

Rechtsbescherming van kinderen, gekoppeld aan het ministerie van Justitie. Verantwoordelijk voor het volgen, helpen en opleiden van kinderen die problemen hebben met het rechtssysteem. Verzameling van sociaal-educatieve informatie, aanvragen van tolken. Rapporteert aan de kinderrechter. Adres: Ministère de la Justice et des libertés 13, Place Vendôme, 75042 Parijs Cedex 01

Secours Catholique

Franse NGO. Biedt ad hoc voogden en ondersteunt asielaanvragen van kinderen bij de OFPRA (Frans bureau voor de bescherming van vluchtelingen en staatlozen). Adres: 106, rue du Bac, 75341 Parijs Cedex 07
Tel.: 0033145497300

OFPRA

Publieke instelling, functioneel onafhankelijk. Verantwoordelijk voor de toepassing van de wet met betrekking tot de erkenning van vluchtelingenstatus, staatlozen en de toelating tot subsidiaire bescherming. Verantwoordelijk voor het nemen van vingerafdrukken, het onderzoeken van gevallen van binnenlandse slavernij, het bewust maken van de aanklager van slachtoffers van mensenhandel, het aanvragen van tolken die gekwalificeerd zijn voor kwetsbaarheden en contact opnemen met de prefectuur.

UNHCR

Ondersteunt kinderen met bescherming, onderdak, gezondheid en onderwijs.

Politie

Verantwoordelijk voor het opsporen van vermiste kinderen.

België

Fedasil

Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers. Verantwoordelijk voor de opvang van aanvragers van internationale bescherming. Garandeert kwaliteit en conformiteit binnen de verschillende opvangstructuren. Coördinatie van de organisatie van vrijwillige terugkeer naar landen van herkomst.

E-mail: info@fedasil.be

Tel : +32-(0)2-213 44 11

Dienst Vreemdelingenzaken

Samen met verschillende partners beheert de dienst vreemdelingenzaken migratie- en asielstromen. Het zorgt voor de implementatie van de Vreemdelingenwet. (Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen).

E-mail: infodesk@ibz.fgov.be

Tel.: 0032 2 793 80 00

Child Focus

Belgisch meldpunt voor vermiste en seksueel uitgebuite kinderen. Het melden van vermiste en seksueel uitgebuite kinderen is 24/7 mogelijk via het noodnummer 116 000 (in België) of 0032 2 475 44 99 vanuit het buitenland.

E-mail: 116000@childfocus.org

Dienst Voogdij

Verantwoordelijk voor de organisatie van voogdijschap en de identificatie en zorg voor niet-begeleide minderjarigen. Een permanente dienst wordt 24/7 geboden via het noodnummer 0032 78 15 43 24.

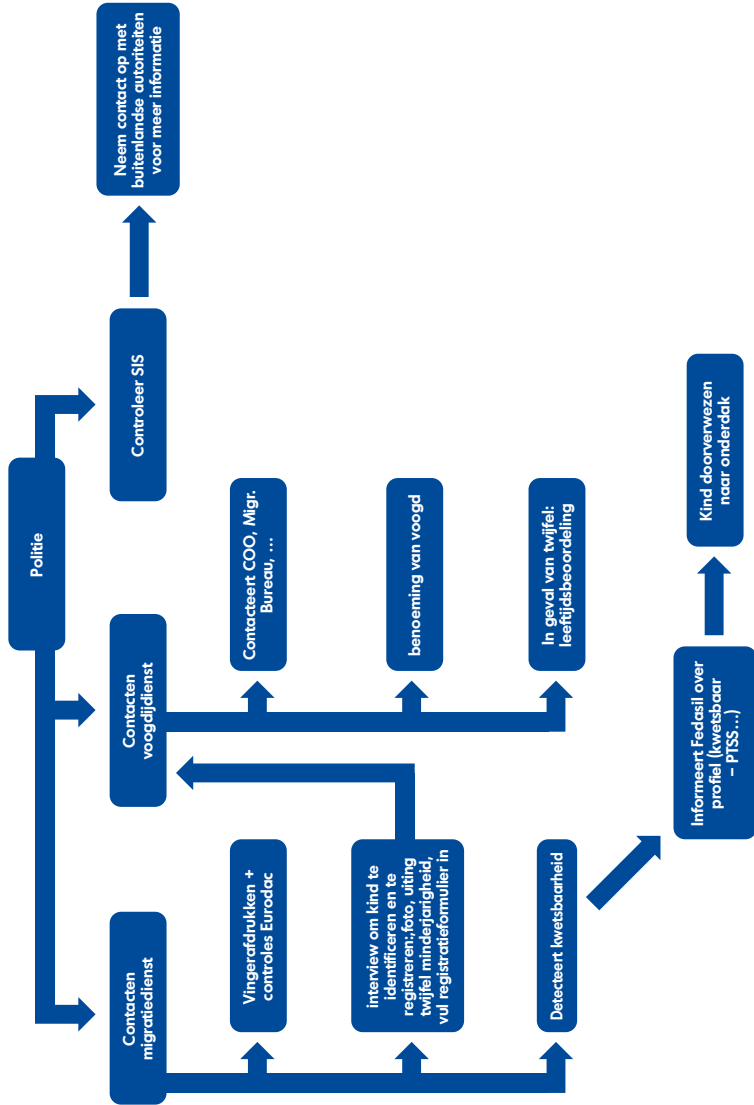
E-mail: voogdij@just.fgov.be

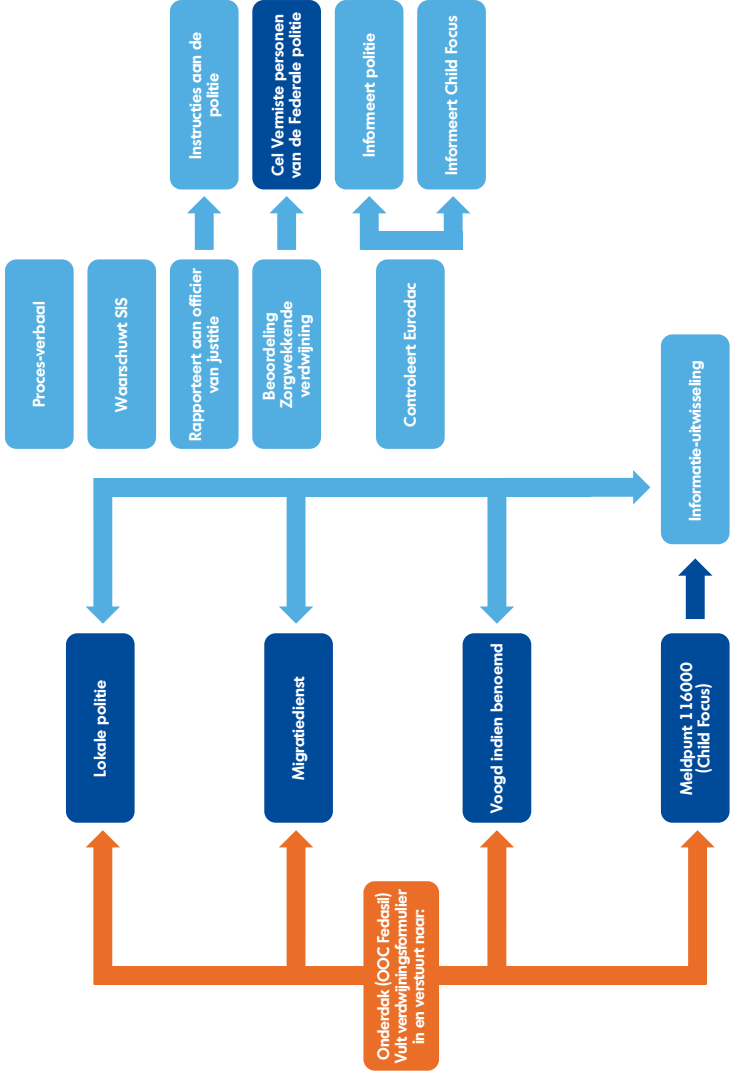
België

onderschepping, identificatie en verwijzing

België

Opvolging naar aanleiding van de verdwijning van een (niet-begeleid) kind in migratie

Verenigd Koninkrijk

Missing Persons Bureau

Het Missing Persons Bureau (MPB) en het Missing Children's Team (MCT) (beide onderdeel van het National Crime Agency CEOP Command, het Nationaal Agentschap Criminaliteit) werken samen met de politie en betrokken organisaties om de diensten bij onderzoeken naar vermiste personen te verbeteren.

Het MPB werkt voor alle Britse politiekorpsen en ook voor internationale en buitenlandse politieorganisaties, en maakt deel uit van een breder netwerk van partners, inclusief andere overheidsafdelingen, niet-gouvernementele organisaties (NGO's) en stakeholders. Politiekorpsen zijn verplicht om details over de zaak in te dienen bij het MPB met betrekking tot alle:

- > mensen die in het VK als vermist zijn opgegeven (en die na 72 uur nog steeds vermist zijn, zie hieronder)
- > buitenlanders die in het VK als vermist zijn opgegeven (via INTERPOL of anderszins)
- > inwoners van het VK die in het buitenland als vermist zijn opgegeven.

Als een zaak van bijzonder belang is, bijv. als er vermoeden is van een ernstig misdrijf en/of sprake is van aanzienlijke publieke of media-aandacht, moet de zaak direct naar het MPB gestuurd worden. In dat soort zaken moet er ook overwogen worden om contact op te nemen met het NCA Specialist Operations Centre (SOC), via het MPB of rechtstreeks via 0845 000 5463.

Local Authority Children's Services

Gemeentes moeten het welzijn van kinderen in nood binnen hun gebied beschermen en bevorderen. Elke gemeente heeft haar eigen contactgegevens voor diensten voor kinderen.

Independent Child Trafficking Guardians (Engeland en Wales)

Independent Child Trafficking Guardians (ICTG's) zijn gespecialiseerde professionals die kinderen die slachtoffer van kinderhandel zijn of die hier mogelijk slachtoffer van kunnen worden, wegwijs maken in de complexe systemen van sociale zorg, immigratie en strafrecht. De bepaling van de ICTG's is vastgelegd in zes Early Adopter Sites verspreid over Engeland en Wales, aangesteld door het Britse Ministerie van Binnenlandse Zaken.

24/7 verwijzings- en hulplijn: 0800 043 4303
countertrafficking@bamardos.org.uk

Refugee Council - Children's Advice Project (Engeland)

Adviseurs werken direct samen met niet-begeleide minderjarige kinderen die asiel zoeken in Engeland en bieden hulp en bescherming tijdens de asielaanvraag.

Ze geven ook advies en informatie aan verzorgers en andere deskundigen die samenwerken met niet-begeleide minderjarigen en jongeren, zoals:

Advies en informatie geven aan jongeren, verzorgers, deskundigen en andere belanghebbenden door OISC geregistreerde adviseurs.

Jongeren helpen om toegang te krijgen tot juridische vertegenwoordiging.

De jongeren begeleiden naar asielgesprekken, het immigratietribunaal en hoger beroep.

De jongeren ondersteunen tijdens afspraken met huisartsen, ziekenhuizen, sociale diensten en andere dienstverleners.

We helpen ook bij andere zaken zoals het plaatsen bij pleeggezinnen, naar school gaan, proberen hun familie te vinden, gezondheidsproblemen of simpelweg door iemand te zijn met wie ze kunnen praten als er niemand anders is waar ze naartoe kunnen.

020 7346 1134 (maandag t/m vrijdag van 9:00 uur tot 17:30 uur)

children@refugeecouncil.org.uk

Scottish Guardianship Service (Schotland)

Guardians helpen kindervluchtelingen en slachtoffers van kinderhandel met de procedures voor immigratie en hulpverlening. Ze bieden allereerst informatie en advies om ervoor te zorgen dat de kinderen zich gesterkt voelen gedurende het asielp proces. Ook treden ze namens de kinderen op als pleitbezorgers om ervoor te zorgen dat hun stem wordt gehoord. En tot slot bieden ze de emotionele steun die nodig is om het proces te doorstaan. Onze guardians helpen hen bij het nemen van weloverwogen beslissingen over hun toekomst en bij de start van een nieuw leven in Schotland.

guardianship@aberlour.org.uk

(0141) 445 8659

Independent Guardian (Noord-Ierland)

Independent Guardians zijn hoogopgeleide en ervaren maatschappelijk werkers en hun rol is om ervoor te zorgen dat aan alle behoeften van de kinderen wordt voldaan.

Zij begeleiden en ondersteunen jongeren bij het complexe en stressvolle asielp proces en zorgen ervoor dat ze een juridische vertegenwoordiger hebben met veel ervaring op het gebied van immigratie en asielwerk.

028 90658105

NSPCC – Child Trafficking Advice Centre (CTAC)

Het Child Trafficking Advice Centre (CTAC) geeft gratis begeleiding en training aan deskundigen die bang zijn dat een kind of jongere het VK is (of binnenkort wordt) binnen- of uitgesmokkeld.

0808 800 5000

help@nspcc.org.uk

ATLEU

ATLEU verleent een uitgebreide en toegewijde dienst aan slachtoffers van moderne slavernij en helpt ze om juridische oplossingen te vinden voor hun complexe problemen. Dit omvat het adviseren van slachtoffers over hun immigratiestatus en ze assisteren bij het aanvragen van asiel of andere vormen van rechtmatig verblijf, het regelen van een goed en veilig onderkomen, financiële ondersteuning van en behandeling door gemeentes, het Ministerie van Binnenlandse Zaken of andere publieke instanties, en het verkrijgen van compensatie van hun handelaren of de staat.

0207 700 7311

